

## קין והבל

### בראשית פרק ד

(א) וְהָאָדָם יָדַע אֶת חַוָּה אִשְׁתּוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת קַיִן וַתֹּאמֶר קָנִיתִי אִישׁ אֶת ה' (ב) וַתִּסֶּף לָלֶדֶת אֶת אָחִיו אֶת הָבֶל וַיְהִי הָבֶל רֹעֵה צֹאן וְקַיִן הָיָה עֹבֵד אֲדָמָה (ג) וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיָּבֵא קַיִן מִפְּרִי הָאֲדָמָה מִנְחָה לַה' (ד) וְהָבֶל הֵבִיא גַם הוּא מִבְּכֹרוֹת צֹאנוֹ וּמִחֻלְבֵּהֶן וַיִּשַׁע ה' אֶל הָבֶל וְאֶל מִנְחָתוֹ (ה) וְאֶל קַיִן וְאֶל מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה וַיַּחֲרֹק לְקַיִן מֵאֲדָם וַיִּפְּלוּ פָנָיו (ו) וַיֹּאמֶר ה' אֶל קַיִן לָמָּה חָרָה לָךְ וְלָמָּה נָפְלוּ פָנֶיךָ (ז) הֲלוֹא אִם תֵּיטִיב שְׂאֵת וְאִם לֹא תֵיטִיב לִפְתּוֹחַ חֹטְאת רִבְצָה וְאֵלֶיךָ תִּשׁוּקָתוֹ וְאַתָּה תִּמְשָׁל בּוֹ (ח) וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל הָבֶל אָחִיו וַיְהִי בִּהְיוֹתָם בַּשָּׂדֶה וַיִּקֶּם קַיִן אֶל הָבֶל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ (ט) וַיֹּאמֶר ה' אֶל קַיִן אֵי הָבֶל אָחִיךָ וַיֹּאמֶר לֹא יָדַעְתִּי הֲשֹׁמֵר אָחִי אָנֹכִי (י) וַיֹּאמֶר מָה עָשִׂיתָ קוֹל דְּמֵי אָחִיךָ צֹעֲקִים אֵלַי מִן הָאֲדָמָה (יא) וְעַתָּה אָרוּר אַתָּה מִן הָאֲדָמָה אֲשֶׁר פָּצְתָה אֶת פִּיהָ לְקַחַת אֶת דְּמֵי אָחִיךָ מִיָּדְךָ (יב) כִּי תַעֲבֹד אֶת הָאֲדָמָה לֹא תִסֶּף תֵּת כֹּחָהּ לָךְ נָע וָנָד תִּהְיֶה בָאָרֶץ (יג) וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל ה' גָּדוֹל עֲוֹנִי מִנְּשֹׂא (יד) הֵן גִּרַּשְׁתָּ אֹתִי הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וּמִפְּנֵיךָ אֶסָּתֵר וְהָיִיתִי נָע וָנָד בָּאָרֶץ וְהָיָה כָל מֹצְאִי יַהַרְגֵנִי:

#### בראשית פרק ד, לד

וְאֹמְרָתָם אֲנָשִׁי מִקְנֶה הָיוּ עֹבְדֵיךָ מִנְּעוּרֵינוּ וְעַד עַתָּה גַם אֲנַחְנוּ גַם אֲבֹתֵינוּ בַּעֲבוּר תִּשְׁבּוּ בָאָרֶץ גֶּשֶׁן כִּי תוֹעֲבֹת מִצְרַיִם כָּל רֹעֵה צֹאן:

#### משנה מסכת בבא קמא פרק ז

אין מגדלין בהמה דקה בארץ ישראל אבל מגדלין בסוריא ובמדברות שבארץ ישראל

#### בראשית פרק לו

(ג) וַיִּשְׂרָאֵל אֶהָב אֶת יוֹסֵף מִכָּל בָּנָיו כִּי בֶן זָקָנִים הוּא לוֹ וַעֲשָׂה לוֹ כְּתֹנֶת פָּסִים: (ד) וַיֵּרָאוּ אָחִיו כִּי אֹתוֹ אֶהָב אֲבִיהֶם מִכָּל אָחִיו וַיִּשְׁנֹאוּ אֹתוֹ וְלֹא יָכְלוּ דַּבְּרוֹ לְשָׁלֹם:

#### בראשית פרק יח

(ט) וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אֵיךְ שָׂרָה אִשְׁתְּךָ וַיֹּאמֶר הִנֵּה בְּאֵהָל רַש"י: הנה באהל - צנועה היא:

#### בראשית פרק יג

(ט) וַיִּקְרָא ה' אֱלֹהִים אֶל הָאָדָם וַיֹּאמֶר לוֹ אֵיכָּה (י) וַיֹּאמֶר אֶת קֶלֶךְ שָׁמַעְתִּי בְּגֶן וַאֲרָא כִּי עֵרַם אָנֹכִי וְאֶחָבָא:

### בראשית רבה (וילנא) פרשת בראשית פרשה כב סימן ז

ויאמר קין אל הבל אחיו ויהי בהיותם וגו', על מה היו מדיינים, אמרו בואו ונחלוק את העולם אחד נטל הקרקעות ואחד נטל את המטלטלין, דין אמר ארעא דאת קאים עליה דידי, ודין אמר מה דאת לביש דידי, דין אמר חלוץ, ודין אמר פרח, מתוך כך ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו, רבי יהושע דסכנין בשם רבי לוי אמר שניהם נטלו את הקרקעות, ושניהן נטלו את המטלטלין, ועל מה היו מדיינים, אלא זה אומר בתחומי בהמ"ק = בית המקדש = נבנה, וזה אומר בתחומי בהמ"ק נבנה, שנא' ויהי בהיותם בשדה, ואין שדה אלא בהמ"ק, היך מה דאת אמר (מיכה ג) ציון שדה תחרש, ומתוך כך (בראשית ד) ויקם קין אל הבל אחיו וגו', יהודה בר אמי אמר על חוה הראשונה היו מדיינים, אמר רבי איבו חוה הראשונה חזרה לעפרה ועל מה היו מדיינים אמר רבי הונא תאומה יתירה נולדה עם הבל זה אומר אני נוטלה שאני בכור, וזה אומר אני נוטלה שנולדה עמי, ומתוך כך ויקם קין.

### דברים פרק כב, יא

לא תלַבֵּשׁ שְׁעִטָּנָה צִמְרָה וּפִשְׁתִּים יַחְדָּו:

### תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף כה עמוד ב

עוד הוסיפו עליהן הרועים, הגבאין, והמוכסין. רועים, מעיקרא סבור: אקראי בעלמא הוא, כיון דחזו דקא מכווני ושדו לכתחילה - גזרו בהו רבנן.

## אברהם ולוט

### בראשית פרק יא

(כז) ואלה תולדות תרח תרח הוליד את אברם את נחור ואת הרן והרן הוליד את לוט: (כח) וימת הרן על פני תרח אביו בארץ מולדתו באור כשדים: (כט) ויקח אברם ונחור להם נשים שם אשת אברם שרי ושם אשת נחור מלכה בת הרן אבי מלכה ואבי יסכה: (ל) ויהי שרי עקרה אין לה ולד: (לא) ויקח תרח את אברם בנו ואת לוט בן הרן בן בנו ואת שרי כלתו אשת אברם בנו ויצאו אתם מאור כשדים ללכת ארצה כנען ויבאו עד חרן וישבו שם:

### בראשית פרק יב

(א) ויאמר ה' אל אברם לך מֵאֶרֶץ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאָךְ: (ב) וְאַעֲשֶׂה לְגוֹי גָּדוֹל וְאַבְרָכָךָ וְאֶגְדָּלָה שְׁמִי וְהָיָה בְרָכָה: (ג) וְאַבְרָכָה מִבְּרַכְיָךָ וּמִקְלָלְךָ אָאֹר וּנְבָרְכֹךָ בְּךָ כָּל מִשְׁפַּחַת הָאָדָמָה: (ד) וְיִלְךָ אֲבָרָם כְּאִשָּׁר דִּבֶּר אֵלָיו ה' וְיִלְךָ אִתּוֹ לוֹט וְאַבְרָם בֶּן חָמֵשׁ שָׁנִים וְשִׁבְעִים שָׁנָה בְּצֵאתוֹ מִחָרָן: (ה) ויקח אברם את שרי אשתו ואת לוט בן אחיו ואת כל רכושם אשר רכשו ואת הנפש אשר עשו בחרן ויצאו ללכת ארצה כנען ויבאו ארצה כנען: (ו) ויהי רעב בארץ ויֵרֵד אֲבָרָם מִצְרִימָה לְגֹר שָׁם כִּי כָבֵד הָרָעָב בָּאָרֶץ: (ז) ויהי כאשר הקריב לבוא מִצְרִימָה ויאמר אל שרי אשתו הִנֵּה נָא יִדְעֹתִי כִּי אִשָּׁה יִפֹּת מְרָאָה אֲתָּ: (ח) וְהָיָה כִּי יֵרְאוּ אֹתָךְ הַמִּצְרִים וְאָמְרוּ אִשְׁתּוֹ זֹאת וְהָרְגוּ אֹתִי וְהָרְגוּ יָחִיד: (ט) אָמְרִי נָא אַחֲתִי אֲתָּ לְמַעַן יִיטֵב לִי בְעַבְדֶּיךָ וְחִיתָה נַפְשִׁי בְּגִלְלָה:

### בראשית פרק יג

(א) ויעל אברם ממצרים הוא ואשתו וכל אשר לו ולוט עמו הנגבה: (ב) ואברם כבד מאד במקנה בכסף ובזהב: (ג) וילך למסעיו מנגב ועד בית אל עד המקום אשר היה שם אהלה בתחלה בין בית אל ובין העי: (ד) אל מקום המזבח אשר עשה שם בראשונה ויקרא שם אברם בשם ה': (ה) וגם ללוט ההלך את אברם היה צאן ובקר ואהלים: (ו) ולא נשא אתם הארץ לשבת יחדו כי היה רכושם רב ולא יכלו לשבת יחדו: (ז) ויהי ריב בין רעי מקנה אברם ובין רעי מקנה לוט והכנעני והפְּרָזִי אֲזַיִשְׁבּ בָּאָרֶץ: (ח) ויאמר אברם אל לוט אל נא תהי מריבה ביני ובינך ובין רעי ובין רעיך כי אנשים אחים אנחנו: (ט) הלא כל הארץ לפניך הפָּרֶד נָא מֵעָלַי אִם הַשְׂמָאל וְאִימָנָה וְאִם הַיָּמִין וְאִשְׂמָאֵילָה: (י) וישא לוט את עיניו וירא את כל כפר הירדן כי כלה משקה לפני שחת ה' את סדם ואת עמרה כגן ה' בארץ מצרים באכה צער: (יא) ויבחר לו לוט את כל כפר הירדן ויסע לוט מקדם ויפָּרְדוּ אִישׁ מֵעַל אֲחִיו: (יב) אברם ישב בארץ כנען ולוט ישב בערי הפָּרֶד ויֵאָהֵל עַד סָדָם: (יג) ואנשי סדם רעים וחטאים לה' מאד: (יד) וה' אמר אל אברם אחרי הפָּרֶד לוט מעמו שא נא עיניך וראה מן המקום אשר אתה שם צִפְנָה וְנִגְבָּה וְקִדְמָה וְיָמָה: (טו) כי את כל הארץ אשר אתה ראה לך אֶתְנָנָה וְלִזְרַעַךָ עַד עוֹלָם: (טז) ושמתי את זרעך כַּעֲפֹר הָאָרֶץ אֲשֶׁר אִם יוֹכַל אִישׁ לִמְנוֹת אֶת עֲפֹר הָאָרֶץ גַּם זֶרַעַךָ יִמְנָה: (יז) קום התהלך בארץ לארצה ולרחבה כי לך אֶתְנָנָה: (יח) ויֵאָהֵל אֲבָרָם וַיָּבֹא וַיֵּשֶׁב בְּאֵלֵי מֶמְרָא אֲשֶׁר בְּחִבְרוֹן וַיְכֵן שָׁם מִזְבֵּחַ לַה':

### בראשית פרק לו

(ו) ויקח עשו את נשיו ואת בניו ואת בנותיו ואת כל נפשות ביתו ואת מקנהו ואת כל בהמתו ואת כל קנינו אשר רכש בארץ כנען וילך אל ארץ מפני יעקב אחיו: (ז) כי היה רכושם רב משבת יחדו ולא יכלה ארץ מגוריהם לשאת אתם מפני מקניהם:

## בראשית פרק יד

(ח) וַיֵּצֵא מֶלֶךְ סֹדֶם וּמֶלֶךְ עִמְרָה וּמֶלֶךְ אֲדָמָה וּמֶלֶךְ צַבּוֹיִם וּמֶלֶךְ בֶּלֶעַ הוּא צֵעַר וַיַּעֲרֹכוּ אֹתָם מִלְחָמָה בְּעַמְקֵי הַשְּׂדֵדִים: (ט) אֵת כְּדָרְלֶעֶמֶר מֶלֶךְ עֵילָם וְתִדְעָל מֶלֶךְ גּוֹיִם וְאַמְרָפֶל מֶלֶךְ שֹׁנֵעַר וְאַרְיוֹן מֶלֶךְ אֶלְסָר אַרְבַּעַת מְלָכִים אֵת הַחֲמִשָּׁה: (י) וַעֲמֵק הַשְּׂדֵדִים בְּאֶרֶת חֲמָר וַיִּנָּסוּ מֶלֶךְ סֹדֶם וַעֲמָרָה וַיִּפְּלוּ שָׁמָּה וְהַנִּשְׁאָרִים הָרָה נָסוּ: (יא) וַיִּקְחוּ אֵת כָּל רֶכֶשׁ סֹדֶם וַעֲמָרָה וְאֵת כָּל אֲכָלָם וַיִּלְכּוּ: (יב) וַיִּקְחוּ אֵת לוֹט וְאֵת רֶכֶשׁוֹ בֶּן אָחִי אַבְרָם וַיִּלְכּוּ וְהוּא יָשָׁב בְּסֹדֶם: (יג) וַיָּבֹא הַפְּלִיט וַיִּגְדַּל לְאַבְרָם הָעֶבְרִי וְהוּא שָׁכֵן בְּאַלְנֵי מִמְרָא הָאֲמָרִי אָחִי אֲשָׁכָל וְאָחִי עֶנֶר וְהֵם בְּעָלֵי בְרִית אַבְרָם: (יד) וַיִּשְׁמַע אַבְרָם כִּי נִשְׁבָּה אָחִיו וַיִּרְקֵם אֵת חֲנִיכָיו יְלִידֵי בֵיתוֹ שְׁמֹנֶה עָשָׂר וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת וַיִּרְדֹּף עַד דִּין: (טו) וַיַּחֲלֶק עֲלֵיהֶם לַיְלָה הוּא וַעֲבָדָיו וַיִּכּוּ וַיִּרְדְּפֻם עַד חֹבֶבָה אֲשֶׁר מִשְׁמָאל לְדִמְשֶׁק: (טז) וַיָּשָׁב אֵת כָּל הָרֶכֶשׁ וְגַם אֵת לוֹט אָחִיו וּרְכָשׁוֹ הִשְׁיֵב וְגַם אֵת הַנָּשִׁים וְאֵת הָעָם: (יז) וַיֵּצֵא מֶלֶךְ סֹדֶם לִקְרָאתוֹ אַחֲרֵי שׁוּבוֹ מֵהַכּוֹת אֵת כְּדָרְלֶעֶמֶר וְאֵת הַמְּלָכִים אֲשֶׁר אָתּוֹ אֵל עִמֶּק שֹׁוֹה הוּא עִמֶּק הַמֶּלֶךְ: (יח) וּמֶלְכֵי צָדֵק מֶלֶךְ שָׁלֵם הוֹצִיָּא לָחֶם וַיִּין וְהוּא כֹהֵן לֵאלֹהֵי עֵלְיוֹן: (יט) וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ אַבְרָם לֵאלֹהֵי עֵלְיוֹן קִנְהַ שְׁמַיִם וְאַרְצָה: (כ) וּבְרוּךְ אֵל עֵלְיוֹן אֲשֶׁר מִגֵּן צָרִיד בִּידָד וַיִּתֵּן לוֹ מַעֲשֹׂר מְכֹל: (כא) וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ סֹדֶם אֵל אַבְרָם תָּן לִי הַנֶּפֶשׁ וְהָרֶכֶשׁ קַח לָךְ: (כב) וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֵל מֶלֶךְ סֹדֶם הֲרַמְתִּי יָדִי אֵל ה' אֵל עֵלְיוֹן קִנְהַ שְׁמַיִם וְאַרְצָה: (כג) אִם מִחוּט וְעַד שְׂרוּף נָעַל וְאִם אֶקַּח מְכֹל אֲשֶׁר לָךְ וְלֹא תֹאמַר אֲנִי הִעֲשֵׂרְתִּי אֵת אַבְרָם: (כד) בְּלִעְדִּי רַק אֲשֶׁר אָכְלוּ הַנְּעָרִים וְחֶלֶק הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָלְכוּ אִתִּי עֶנֶר אֲשָׁכָל וּמִמְרָא הֵם יִקְחוּ חֶלְקָם:

## בראשית פרק יח

(כ) וַיֹּאמֶר ה' זַעֲקֵת סֹדֶם וַעֲמָרָה כִּי רַבָּה וְחֲטֵאתָם כִּי כָבְדָה מְאֹד: (כא) אֲרָדָה נָא וְאַרְאֶה הַפְּצַעַתְתָּהּ הַבָּאָה אֵלַי עֲשׂוּ כָלָה וְאִם לֹא אֲדַעָה: (כב) וַיִּפְּנוּ מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים וַיִּלְכּוּ סֹדֶמָה וְאַבְרָהָם עֹדְנֵנו עֹמֵד לִפְנֵי ה': (כג) וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הָאֵף תִּסְפָּה צְדִיק עִם רָשָׁע: (כד) אוֹלֵי יֵשׁ חֲמִשִּׁים צְדִיקִים בְּתוֹךְ הָעִיר הָאֵף תִּסְפָּה וְלֹא תִשָּׂא לְמָקוֹם לְמַעַן חֲמִשִּׁים הַצְדִּיקִים אֲשֶׁר בְּקִרְבָּהּ: (כה) חֲלָלָה לָךְ מַעֲשֵׂת כְּדִבְרֵי הַזֶּה לְהַמִּית צְדִיק עִם רָשָׁע וְהִיָּה כְצִדִּיק כְּרָשָׁע חֲלָלָה לָךְ הַשֹּׁפֵט כָּל הָאָרֶץ לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט: (כו) וַיֹּאמֶר ה' אִם אֶמְצָא בְּסֹדֶם חֲמִשִּׁים צְדִיקִים בְּתוֹךְ הָעִיר וְנִשְׁאָתִי לְכָל הַמָּקוֹם בְּעִבּוּרָם:

## דברים פרק ב

(ח) וַנַּעֲבֹר מֵאֵת אַחֵינוּ בְּנֵי עֲשׂוֹ הַיִּשְׁבִּיִּים בְּשׁוּעִיר מִדֶּרֶךְ הָעֲרָבָה מֵאֵילַת וּמִעֶצְיֹן גְּבַר ס וַנִּפְּן וַנַּעֲבֹר דֶּרֶךְ מִדְבַּר מוֹאָב: (ט) וַיֹּאמֶר ה' אֵלַי אֵל תִּצַּר אֵת מוֹאָב וְאֵל תִּתְּנֶנּוּ בָּם מִלְחָמָה כִּי לֹא אֶתֵּן לָךְ מִאֲרָצוֹ יְרֻשָּׁה כִּי לְבְנֵי לוֹט נָתַתִּי אֵת עַר יְרֻשָּׁה:

## יעקב ועשו

### בראשית פרק כה

(יט) ואלה תולדת יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק: (כ) ויהי יצחק בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה בת בתואל הארמי מפדן ארם אחות לבן הארמי לו לאשה: (כא) ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו כי עקרה הוא ויעתר לו ה' ותהר רבקה אשתו:

(כב) ויתרצצו הבנים בקרבה ותאמר אם כן למה זה אנכי ותלך לדרש את ה': (כג) ויאמר ה' לה שני גוים בבטןך ושני לאמים ממעריך יפרדו ולאם מלאם יאמץ ורב יעבד צעיר:

(כד) וימלאו ימיה ללדת והנה תומם בבטנה: (כה) ויצא הראשון אדמוני כלו כאדמת שער ויקראו שמו עשו: (כו) ואחרי כן יצא אחיו וידו אחזת בעקב עשו ויקרא שמו יעקב ויצחק בן ששים שנה בלדת אתם:

(כז) ויגדלו הנערים ויהי עשו איש ידע ציד איש שדה ויעקב איש תם יושב אהלים: (כח) ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו ורבקה אהבת את יעקב: (כט) ויצד יעקב נזיד ויבא עשו מן השדה והוא עיף: (ל) ויאמר עשו אל יעקב הלעיטני נא מן האדם האדם הזה כי עיף אנכי על כן קרא שמו אדום: (לא) ויאמר יעקב מכרה כיום את בכרתך לי: (לב) ויאמר עשו הנה אנכי הולך למות ולמה זה לי בכרה: (לג) ויאמר יעקב השבעה לי כיום וישבע לו וימכר את בכרתו ליעקב: (לד) ויעקב נתן לעשו לחם ונזיד עדשים ויאכל וישת ויקם וילך ויבז עשו את הבכרה:

### בראשית פרק כז

(יט) ויאמר יעקב אל אביו אנכי עשו בכרך עשיתי כאשר דברת אלי קום נא שבה ואכלה מצידי בעבור תברכני נפשך: (כ) ויאמר יצחק אל בנו מה זה מהרת למצא בני ויאמר כי הקרה ה' אלהיך לפני: (כא) ויאמר יצחק אל יעקב גשה נא ואמשך בני האמה זה בני עשו אם לא: (כב) ויגש יעקב אל יצחק אביו וימשהו ויאמר הקל קול יעקב והידים ידי עשו: (כג) ולא הפירו כי היו ידיו כידי עשו אחיו שערות ויברכהו: (כד) ויאמר אתה זה בני עשו ויאמר אני: (כה) ויאמר הגשה לי ואכלה מצידי בני למען תברכך נפשי ויגש לו ויאכל ויבא לו יין וישת: (כו) ויאמר אליו יצחק אביו גשה נא ושקה לי בני: (כז) ויגש וישק לו וירח את ריח בגדיו ויברכהו ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה': (כח) ויתן לה האלהים מטל השמים ומשמני הארץ ורב דגן ותירש: (כט) ויעבדו עמים וישתחו וישתחוו לה לאמים הוה גביר לאחיה וישתחוו לה בני אמה ארריה ארור ומברכיה ברוך:

(ל) ויהי כאשר כלה יצחק לברך את יעקב ויהי אך יצא יצא יעקב מאת פני יצחק אביו ועשו אחיו בא מצידי: (לא) ויעש גם הוא מטעמים ויבא לאביו ויאמר לאביו יקם אבי ויאכל מצידי בנו בעבר תברכני נפשך: (לב) ויאמר לו יצחק אביו מי אתה ויאמר אני בנה בכרך עשו: (לג) ויחרד יצחק חרדה גדלה עד מאד ויאמר מי אפוא הוא הצד ציד ויבא לי ואכל מכל בטרם תבוא ואברכהו גם ברוך יהיה: (לד) כשמע עשו את דברי אביו ויצעק צעקה גדלה ומרה עד מאד ויאמר לאביו ברכני גם אני אבי: (לה) ויאמר בא אחיה במרמה ויקח ברכתך: (לו) ויאמר הכי קרא שמו יעקב ויעקבני זה פעמים את בכרתי לקח והנה עתה לקח ברכתך ויאמר הלא אצלתי לי ברכה: (לז) ויען יצחק ויאמר לעשו הן גביר שמתיו לה ואת כל אחיו נתתי לו לעבדים ודגן ותירש סמכתיו ולכה אפוא מה אעשה בני: (לח) ויאמר עשו אל אביו הברכה אחת הוא לה אבי ברכני גם אני אבי וישא עשו קלו ויבך: (לט) ויען יצחק אביו ויאמר אליו הנה משמני הארץ יהיה מושבך ומטל השמים מעל: (מ) ועל חרבך תחיה ואת אחיך תעבד והיה כאשר תריד ופרקת עלו מעל צוארך:

(מא) וישוטט עשו את יעקב על הברכה אשר ברכו אביו ויאמר עשו בלבו יקרבו ימי אבל אבי ואהרנה את יעקב אחי: (מב) ויגד לרבקה את דברי עשו בנה הגדל ותשלח ותקרא ליעקב בנה הקטן ותאמר אליו הנה עשו אחיך

מתנחם לך להרגך: (מג) ועתה בני שמע בקלי וקום ברח לך אל לבן אחי חרנה: (מד) וישבת עמו ימים אחדים עד אשר תשוב חמת אחיך: (מה) עד שוב אף אחיך ממך ושכח את אשר עשית לו ושלחתי ולקחתיך משם למה אשכל גם שניכם יום אחד:

## בראשית פרק לב

(ד) וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו ארצה שער שדה אדום: (ה) ויצו אתם לאמר כה תאמרון לאדני לעשו כה אמר עבדך יעקב עם לבן גרתי ואחר עד עתה: (ו) ויהי לי שור וחמור צאן ועבד ושפחה ואשלחה להגיד לאדני למצא חן בעיניך: (ז) וישבו המלאכים אל יעקב לאמר באנו אל אחיך אל עשו וגם הלך לקראתך וארבע מאות איש עמו:

(ח) ויירא יעקב מאד ויצר לו ויחץ את העם אשר אתו ואת הצאן ואת הבקר והגמלים לשני מחנות: (ט) ויאמר אם יבוא עשו אל המחנה האחת והכהו והיה המחנה הנשאר לפליטה: (י) ויאמר יעקב אלהי אבי אברהם ואלהי אבי יצחק ה' האמר אלי שוב לארצך ולמולדתך ואיטיבה עמך: (יא) קטנתי מכל החסדים ומכל האמת אשר עשית את עבדך כי במקלי עברתי את הירדן והזהרתי לשני מחנות: (יב) הצילני נא מיד אחי מיד עשו כי ירא אנכי אתו פן יבוא והכני אם על בנים: (יג) ואתה אמרת היטב איטיב עמך ושמתי את זרעך כחול הים אשר לא יספר מרב: (יד) וילן שם בלילה ההוא ויקח מן הבא בידו מנחה לעשו אחיו:...

(כא) ואמרתם גם הנה עבדך יעקב אחרינו כי אמר אכפרה פניו במנחה ההלכת לפני ואחרי כן אראה פניו אולי ישא פני: (כב) ותעבר המנחה על פניו והוא לן בלילה ההוא במחנה: (כג) ויקם בלילה הוא ויקח את שתי נשיו ואת שתי שפחתיו ואת אחד עשר ילדיו ויעבר את מעבר יבק: (כד) ויקחם ויעברם את הנחל ויעבר את אשר לו: (כה) ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר: (כו) וירא כי לא יכל לו ויגע בכף ירכו ומקע כף ירך יעקב בהאבקו עמו: (כז) ויאמר שלחני כי עלה השחר ויאמר לא אשלחך כי אם ברכתני: (כח) ויאמר אליו מה שמך ויאמר יעקב: (כט) ויאמר לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל כי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל: (ל) וישאל יעקב ויאמר הגידה נא שמך ויאמר למה זה תשאל לשמי ויברך אתו שם: (לא) ויקרא יעקב שם המקום פניאל כי ראיתי אלהים פנים אל פנים ותנצל נפשי: (לב) ויזרח לו השמש כאשר עבר את פנואל והוא צלע על ירכו: (לג) על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה אשר על כף הירך עד היום הזה כי נגע בכף ירך יעקב בגיד הנשה:

## בראשית פרק לג

(א) וישא יעקב עיניו וירא והנה עשו בא ועמו ארבע מאות איש ויחץ את הילדים על לאה ועל רחל ועל שתי השפחות: (ב) וישם את השפחות ואת ילדיהן ראשנה ואת לאה וילדיה אחרנים ואת יוסף אחרנים: (ג) והוא עבר לפניהם וישתחו ארצה שבע פעמים עד גשתו עד אחיו: (ד) וירץ עשו לקראתו ויחבקהו ויפל על צוארו וישקהו ויבכו: (ה) וישא את עיניו וירא את הנשים ואת הילדים ויאמר מי אלה לך ויאמר הילדים אשר חנן אלהים את עבדך: (ו) ותגשן השפחות הנה וילדיהן ותשתחוין: (ז) ותגש גם לאה וילדיה וישתחוו ואחר נגש יוסף ורחל וישתחוו: (ח) ויאמר מי לך כל המחנה הזה אשר פגשתי ויאמר למצא חן בעיני אדני: (ט) ויאמר עשו יש לי רב אחי יהי לך אשר לך: (י) ויאמר יעקב אל נא אם נא מצאתי חן בעיניך ולקחת מנחתי מדי כי על כן ראיתי פניך כראת פני אלהים ותצני: (יא) קח נא את ברכתי אשר הבאת לך כי חנני אלהים וכי יש לי כל ויפצר בו ויקח: (יב) ויאמר נסעה ונלכה ואלכה לנגדך: (יג) ויאמר אליו אדני ידע כי הילדים רבים והצאן והבקר עלות עלי ודפקום יום אחד ומתו כל הצאן: (יד) יעבר נא אדני לפני עבדו ואני אתנהלה לאטי לרגל המלאכה אשר לפני

ולרגל הילדים עד אשר אבא אל אדני שיערה: (טו) ויאמר עשו אציה נא עמך מן העם אשר אתי ויאמר למה זה אמצא חן בעיני אדני: (טז) וישב ביום ההוא עשו לדרכו שיערה: (יז) ויעקב נסע סכתה ויבן לו בית ולמקנהו עשה סכת על כן קרא שם המקום סכות: ס

**דברים כג - (ח)** לא תתעב אדמי כי אחיך הוא לא תתעב מצרי כי גר היית בארצו: (ט) בנים אשר יולדו להם דור שלישי יבא להם בקהל ה':

**דברים כה, יט -** והיה בהניח ה' אלהיך לך מכל איביך מסביב בארץ אשר ה' אלהיך נתן לך נחלה לרשתה תמחה את זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח: פ

## **דברים פרק ב**

(ד) ואת העם צו לאמר אתם עברים בגבול אחיכם בני עשו הישבים בשעיר וייראו מכם ונשמרתם מאד: (ה) אל תתגרו בם כי לא אתן לכם מארצם עד מדרך כף רגל כי ירשה לעשו נתתי את הר שעיר: (ו) אכל תשברו מאתם בכסף ואכלתם וגם מים תכרו מאתם בכסף ושתייתם: ... (ט) ויאמר ה' אלי אל תצר את מואב ואל תתגר בם מלחמה כי לא אתן לך מארצו ירשה כי לבני לוט נתתי את ער ירשה:

**עובדיה פרק א - (כא)** ועלו מושעים בהר ציון לשפט את הר עשו והיתה לה' המלוכה:

**מלאכי פרק א - (א)** משא דבר ה' אל ישראל ביד מלאכי: (ב) אהבתי אתכם אמר ה' ואמרתם במה אהבתנו הלוא אח עשו ליעקב נאם ה' ואהב את יעקב: (ג) ואת עשו שנאתי ואשים את הריו שממה ואת נחלתו לתנות מדבר:

## רחל ולאה

### בראשית פרק כט

(טז) וּלְלֶבֶן שְׁתֵּי בָנוֹת שֵׁם הַגְּדֹלָה לָאָה וְשֵׁם הַקְּטָנָה רָחֵל: (יז) וַעֲיִנִּי לָאָה רְכוּת וְרָחֵל הָיְתָה יֹפֶת תָּאֵר וַיִּפְתַּח מְרָאָהּ: (יח) וַיֹּאֲהֵב יַעֲקֹב אֶת רָחֵל וַיֹּאמֶר אֶעֱבְדְּךָ שִׁבְעَ שָׁנִים בְּרָחֵל בְּתֶךָ הַקְּטָנָה: (יט) וַיֹּאמֶר לָבֵן טוֹב תַּתִּי אֹתָהּ לָךְ מִתַּתִּי אֹתָהּ לְאִישׁ אֲחֵר שָׁבָה עִמָּדִי: (כ) וַיַּעֲבֹד יַעֲקֹב בְּרָחֵל שִׁבְעَ שָׁנִים וַיְהִי בְעֵינָיו כְּיָמִים אַחָדִים בְּאַהֲבָתוֹ אֹתָהּ: (כא) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל לָבֵן הֲבֵה אֶת אִשְׁתִּי כִּי מָלְאוּ יָמִי וְאֶבֹּאָהָ אֵלֶיךָ: (כב) וַיֹּאסֹף לָבֵן אֶת כָּל אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם וַיַּעַשׂ מִשְׁתֶּה: (כג) וַיְהִי בַּעֲרֵב וַיִּקַּח אֶת לָאָה בִּתּוֹ וַיָּבֵא אֹתָהּ אֵלָיו וַיָּבֵא אֵלֶיהָ: (כד) וַיִּתֵּן לָבֵן לָהּ אֶת זֶלְפָּה שִׁפְחָתוֹ לְלָאָה בִּתּוֹ שִׁפְחָהּ: (כה) וַיְהִי בַּבֹּקֶר וְהִנֵּה הוּא לָאָה וַיֹּאמֶר אֶל לָבֵן מַה זֹּאת עָשִׂיתָ לִּי הֲלֹא בְרָחֵל עֲבַדְתִּי עִמָּךְ וְלָמָּה רָמִיתָנִי: (כו) וַיֹּאמֶר לָבֵן לֹא יַעֲשֶׂה כֵן בְּמִקְוָמוֹ לְתֵת הַצִּיעִירָה לִפְנֵי הַבְּכִירָה: (כז) מִלֹּא שִׁבְעָה זֹאת וְנִתְּנָה לָךְ גַּם אֶת זֹאת בַּעֲבֹדָה אֲשֶׁר תַּעֲבֹד עִמָּדִי עוֹד שִׁבְעַת שָׁנִים אַחֲרוֹת: (כח) וַיַּעַשׂ יַעֲקֹב כֵּן וַיִּמְלֹא שִׁבְעָה זֹאת וַיִּתֵּן לוֹ אֶת רָחֵל בִּתּוֹ לוֹ לְאִשָּׁה: (כט) וַיִּתֵּן לָבֵן לְרָחֵל בִּתּוֹ אֶת בְּלָהָה שִׁפְחָתוֹ לָהּ לְשִׁפְחָהּ: (ל) וַיָּבֵא גַם אֶל רָחֵל וַיֹּאֲהֵב גַּם אֶת רָחֵל מִלָּאָה וַיַּעֲבֹד עִמּוֹ עוֹד שִׁבְעַת שָׁנִים אַחֲרוֹת:

### תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יג עמוד ב

אמר לה: מינסבא לי? אמרה ליה: אין. מיהו, אבא רמאה הוא, ולא יכלת ליה. - אמר לה: אחיו אנא ברמאות. - אמרה ליה: ומי שרי לצדיקי לסגויי ברמיותא? - אמר לה: אין, עם נבר תתבר ועם עקש תתפל. אמר לה: ומאי רמיותא? - אמרה ליה: אית לי אחתא דקשישא מינאי, ולא מנסיב לי מקמה. מסר לה סימנים. כי מטא ליליא, אמרה: השתא מיכספא אחתאי, מסרתינהו ניהלה. והיינו דכתיב ויהי בבקר והנה היא לאה, מכלל דעד השתא לאו לאה היא? אלא: מתוך סימנין שמסרה רחל ללאה לא הוה ידע עד השתא. לפיכך זכתה ויצא ממנה שאול.

### בראשית כט

(לא) וַיֵּרָא ה' כִּי שְׁנוֹאָה לָאָה וַיִּפְתַּח אֶת רַחֲמָהּ וְרָחֵל עֲקָרָה: (לב) וַתֵּהָרֵג לָאָה וַתֵּלֶד בֶּן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ רְאוּבֵן כִּי אָמְרָה כִּי רָאָה ה' בְּעֵינָי כִּי עָתָה יֶאֱהָבֵנִי אִישִׁי: (לג) וַתֵּהָרֵג עוֹד וַתֵּלֶד בֶּן וַתֹּאמֶר כִּי שָׁמַע ה' כִּי שְׁנוֹאָה אֲנִי וַיִּתֵּן לִי גַם אֶת זֶה וַתִּקְרָא שְׁמוֹ שִׁמְעוֹן: (לד) וַתֵּהָרֵג עוֹד וַתֵּלֶד בֶּן וַתֹּאמֶר עָתָה הַפֶּעַם יִלְוֶה אִישִׁי אֵלַי כִּי יִלְדֹתִי לוֹ שְׁלֹשָׁה בָּנִים עַל כֵּן קָרָא שְׁמוֹ לֵוִי: (לה) וַתֵּהָרֵג עוֹד וַתֵּלֶד בֶּן וַתֹּאמֶר הַפֶּעַם אוֹדָה אֶת ה' עַל כֵּן קָרָא שְׁמוֹ יְהוּדָה וַתַּעֲמֵד מִלְּדֹת:

### בראשית פרק ל

(א) וַתִּקְרָא רָחֵל כִּי לֹא יִלְדָה לַיַּעֲקֹב וַתִּקְנֶה רָחֵל בְּאֲחֻתָּהּ וַתֹּאמֶר אֶל יַעֲקֹב הֲבֵה לִי בָנִים וְאִם אֵין מִתָּה אֲנִי: (ב) וַיִּחַר אַף יַעֲקֹב בְּרָחֵל וַיֹּאמֶר הַתַּחַת אֱלֹהִים אֲנִי אֲשֶׁר מָנַע מִמֶּךָ פְּרִי בֶטֶן: (ג) וַתֹּאמֶר הִנֵּה אֲמַתִּי בְלָהָה בָּא אֵלַי וַתֵּלֶד עַל בְּרִכִּי וְאֶבְנָה גַם אֲנִי מִמֶּנָּה: (ד) וַתִּתֵּן לוֹ אֶת בְּלָהָה שִׁפְחָתָהּ לְאִשָּׁה וַיָּבֵא אֹתָהּ אֵלַי יַעֲקֹב: (ה) וַתֵּהָרֵג בְּלָהָה וַתֵּלֶד לַיַּעֲקֹב בֶּן: (ו) וַתֹּאמֶר רָחֵל דְּנִנִּי אֱלֹהִים וְגַם שָׁמַע בְּקִלִּי וַיִּתֵּן לִי בֶן עַל כֵּן קָרָא שְׁמוֹ דָּן: (ז) וַתֵּהָרֵג עוֹד וַתֵּלֶד בְּלָהָה שִׁפְחַת רָחֵל בֶּן שְׁנֵי לַיַּעֲקֹב: (ח) וַתֹּאמֶר רָחֵל נִפְתּוּלִי אֱלֹהִים נִפְתַּלְתִּי עִם אֲחֻתִּי גַם יָכַלְתִּי וַתִּקְרָא שְׁמוֹ נִפְתָּלִי:

### אגדת בראשית (בובר) פרק נב

התחת אלהים אנכי אשר מנע ממך פרי בטן, ממך מנע אבל ממני לא מנע, אלא כבר נתן לי בנים מלאה, אמר לו הקדוש ברוך הוא, כך אתה מחסד אותה ואומר לה התחת אלהים, חייך שאני מעמיד ממנה בן שיאמר לאחיו כי התחת אלהים אני

## בראשית פרק ל

(ט) ותרא לאה כי עמדה מלדת ותקח את זלפה שפחתה ותתן אותה ליעקב לאשה: (י) ותלד זלפה שפחת לאה ליעקב בן: (יא) ותאמר לאה בגד בא גד ותקרא את שמו גד: (יב) ותלד זלפה שפחת לאה בן שני ליעקב: (יג) ותאמר לאה באשרי כי אשרוני בנות ותקרא את שמו אשר:

(יד) וילך ראובן בימי קציר חטים וימצא דודאים בשדה ויבא אתם אל לאה אמו ותאמר רחל אל לאה תני נא לי מדודאי בנך: (טו) ותאמר לה המעט קחתך את אישי ולקחת גם את דודאי בני ותאמר רחל לכן ישכב עמך הלילה תחת דודאי בנך: (טז) ויבא יעקב מן השדה בערב ומצא לאה לקראתו ותאמר אלי תבוא כי שכר שכרתיך בדודאי בני וישכב עמך בלילה הוא: (יז) וישמע אלהים אל לאה ותהר ותלד ליעקב בן חמישי: (יח) ותאמר לאה נתן אלהים שכרי אשר נתתי שפחתי לאישי ותקרא שמו יששכר: (יט) ותהר עוד לאה ותלד בן ששי ליעקב: (כ) ותאמר לאה זבדני אלהים אתי זבד טוב הפעם יזבילני אישי כי ילדתי לו ששה בנים ותקרא את שמו זבולן: (כא) ואחר ילדה בת ותקרא את שמה דינה:

(כב) ויזכר אלהים את רחל וישמע אליה אלהים ויפתח את רחמה: (כג) ותהר ותלד בן ותאמר אסף אלהים את חרפתי: (כד) ותקרא את שמו יוסף לאמר יסוף ה' לי בן אחר:

## בראשית פרק לא

(ב) וירא יעקב את פני לבן והנה איננו עמו כתמול שלשום: (ג) ויאמר ה' אל יעקב שוב אל ארץ אבותיך ולמולדתך ואהיה עמך: (ד) וישלח יעקב ויקרא לרחל וללאה השדה אל צאנו: (ה) ויאמר להן ראה אנכי את פני אביכן כי איננו אלי כתמל שלשם ואלהי אבי ה' עמדי: ... (יד) ותען רחל ולאה ותאמרנה לו העוד לנו חלק ונחלה בבית אבינו: (טו) הלוא נכריות נחשבנו לו כי מכרנו ויאכל גם אכול את כספנו:

## בראשית פרק לג

(א) וישא יעקב עיניו וירא והנה עשו בא ועמו ארבע מאות איש ויחץ את הילדים על לאה ועל רחל ועל שתי השפחות: (ב) וישם את השפחות ואת ילדיהן ראשנה ואת לאה וילדיה אחרנים ואת רחל ואת יוסף אחרנים:

## בראשית פרק מח

(ז) ואני בבאי מפדן מתה עלי רחל בארץ כנען בדרך בעוד כבדת ארץ לבא אפרתה ואקברה שם בדרך אפרת הוא בית לחם:

## בראשית פרק מט

(כט) ויצו אותם ויאמר אלהם אני נאסף אל עמי קברו אתי אל אבתי אל המערה אשר בשדה עפרון החתי: (ל) במערה אשר בשדה המכפלה אשר על פני ממרא בארץ כנען אשר קנה אברהם את השדה מאת עפרן החתי לאחזת קבר: (לא) שמה קברו את אברהם ואת שרה אשתו שמה קברו את יצחק ואת רבקה אשתו ושמם קברתי את לאה:

## בראשית רבתי פרשת ויחי

וכשם שאברהם ושרה, יצחק ורבקה קבורים זוגות זוגות, כך קברוני אצל בת זוגי אצל לאה, ה"ד ושמה קברתי את לאה.

## ויקרא פרק יח

(יח) ואִשָּׁה אֶל אַחֲתָהּ לֹא תִקַּח לְצֹרֶר לְגִלּוֹת עֲרוּתָהּ עָלֶיהָ בְּחַיָּיהָ:

## דברים פרק כא

(טו) כִּי תִהְיֶיךָ לְאִישׁ שְׁתֵּי נָשִׁים הָאֶחָת אֲהוּבָה וְהָאֶחָת שְׂנוּאָה וְיִלְדוּ לוֹ בָּנִים הָאֲהוּבָה וְהַשְּׂנוּאָה וְהָיָה הַבֵּן הַבְּכֹר לַשְּׂנוּאָה: (טז) וְהָיָה בַּיּוֹם הַנִּחִילוֹ אֶת בָּנָיו אֶת אֲשֶׁר יִהְיֶה לוֹ לֹא יוּכַל לְבַכֵּר אֶת בֶּן הָאֲהוּבָה עַל פְּנֵי בֶן הַשְּׂנוּאָה הַבְּכֹר: (יז) כִּי אֶת הַבְּכֹר בֶּן הַשְּׂנוּאָה יִכִּיר לְתֶת לוֹ פִּי שְׁנַיִם בְּכֹל אֲשֶׁר יִמְצָא לוֹ כִּי הוּא רִאשִׁית אֲנֹלוֹ מִשְׁפָּט הַבְּכֹרָה:

## יוסף ואחיו

### ספר היובלים, שנת 2149 (בראשית לד)

(יא) ובשנה השביעית לשבוע ההוא שלח את יוסף לראות את שלום אחיו מביתו שכמה. (יב) וימצאם בארץ דותן, ויארבו לו ויתנכלו אותו להמיתו. (יג) ויהי בהנחמם על מחשבתם וימכרוהו לאורחות ישמעאלים. (יד) ויורידו אותו מצרימה וימכרוהו לפוטיפר סריס פרעה שר הטבחים כהן און. (טו) וישחטו בני יעקב שעיר עזים ויטבלו את כותנת יוסף בדמו, **וישלחו אותה אל יעקב בעשירי לחודש השביעי.** (טז) ויביאו אותה אליו, ויאחזהו השבץ בהתאבלו על מותו, ויאמר חיה רעה אכלה את יוסף. (יז) וכל אנשי ביתו היו איתו ביום ההוא, ותתפעם רוחם ויתאבלו עימו כל היום. (יח) ויקומו בניו וביתו לנחמו, וימאן להתנחם על בנו... (כג) **לכן נועד בקרב בני ישראל להתאבל ביום העשירי לחודש השביעי ביום אשר הגיע שמע אבל יוסף אל יעקב אביו.** (כד) לבקש בו כפרה בשעיר עזים בעשור לחודש השביעי אחת בשנה על חטאתם, כי הפכו את רחמי אביהם לאבל על יוסף בנו. (כה) וביום הזה נועד להם להתאבל בו על חטאתיהם ועל כל פשעיהם ועל עוונותם, להטהר ביום הזה אחת בשנה.

### רמב"ם הלכות תשובה פרק ב

אי זו היא תשובה גמורה, **זה שבא לידו דבר שעבר בו ואפשר בידו לעשותו ופירש ולא עשה מפני התשובה,** לא מיראה ולא מכשולון כח, כיצד הרי שבא על אשה בעבירה ולאחר זמן נתייחד עמה והוא עומד באהבתו בה ובכח גופו ובמדינה שעבר בה ופירש ולא עבר זהו בעל תשובה גמורה

### צדקת הצדיק, עג

כשהאדם מתקן מה שחטא, אז השם יתברך מזמין לו אותו פרק ואותו מקום כדי שתהיה תשובת המשקל, שהרי בודאי יש דברים שאסור האדם להביא עצמו לידי כך כמו באותה אשה באותו וכו' יעבור על איסור יחוד, רק השם יתברך מזמין לו זה או ענין כיוצא בו, ואין השם יתברך מזמין לו זה אלא כשיודע שלא יכשל עוד. ולכן כאשר השם יתברך מזמין לו הוא סימן שכבר נתקן ונתקבלה תשובתו

### בראשית פרק לז

(ג) וישראל אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקנים הוא לו **ועשה לו כתנת פסים:** (ד) ויראו אחיו כי אתו אהב **אביהם מכל אחיו** וישנאו אותו ולא יכלו דברו לשלם... (יח) ויראו אותו מרחק ובטרם יקרב אליהם ויתנכלו אותו להמיתו: (יט) ויאמרו איש אל אחיו הנה בעל החלמות הלצה בא: (כ) ועתה לכו ונהרגהו ונשלכהו באחד הברות ואמרנו חיה רעה אכלתהו ונראה מה יהיו חלמתיו: (כא) וישמע ראובן ויצלהו מידם ויאמר לא נכנו נפש: (כב) ויאמר אליהם ראובן **אל תשפכו דם** השליכו אותו אל הבור הזה אשר במדבר ויד אל תשלחו בו למען הציל אותו מידם להשיבו אל אביו: (כג) ויהי כאשר בא יוסף אל אחיו **ויפשיטו את יוסף את כתנתו** את כתנת הפסים אשר עליו: (כד) ויקחהו וישלכו אותו הבור והבור רק אין בו מים: (כה) **וישבו לאכל לחם** וישאו עיניהם ויראו והנה ארחת ישמעאלים באה מגלעד וגמליהם נשאים **נכאת וצרי ולט** הולכים להוריד מצרימה: (כו) ויאמר יהודה אל אחיו **מה בצע כי נהרג את אחינו** וכפינו את דמו: (כז) לכו ונמכרנו לישמעאלים וידנו אל תהי בו **כי אחינו בשורנו הוא** וישמענו אחיו: (כח) ויעברו אנשים מדנינים סחרים וימשכו ויעלו את יוסף מן הבור **וימכרו את יוסף לישמעאלים בעשרים כסף** ויביאו את יוסף מצרימה... (לא) ויקחו את כתנת יוסף **וישחטו שעיר**

**עֲזִים וַיִּטְבְּלוּ אֶת הַכֶּתֶנֶת בְּדָם:** (לב) וַיִּשְׁלְחוּ אֶת כֶּתֶנֶת הַפָּסִים וַיָּבִיאוּ אֶל אֲבִיהֶם וַיֹּאמְרוּ זֹאת מִצְאָנוּ הֵכֵר נָא הַכֶּתֶנֶת בְּנֶךְ הוּא אִם לֹא:

### בראשית פרק לח

(ח) וַיֹּאמֶר יְהוָה לְאוֹנָן בֶּא אֶל אִשְׁתְּ אַחִיךָ וַיִּבֶם אֹתָהּ וְהָקָם זֶרַע לְאַחִיךָ: (ט) וַיַּדַּע אוֹנָן כִּי לֹא לוֹ יִהְיֶה הַזֶּרַע וְהָיָה אִם בָּא אֶל אִשְׁתְּ אַחִיו וְשָׁחַת אֶרְצָה לְבִלְתִּי נָתֵן זֶרַע לְאַחִיו: ... (יא) וַיֹּאמֶר יְהוָה לְתֹמֶר כָּלְתוּ שְׂבִי אֶלְמָנָה בֵּית אָבִיךָ עַד יִגְדַּל שְׁלָה בְנִי כִי אָמַר פֶּן יָמוּת גַּם הוּא כְּאַחִיו וְתִלְךָ תִּמָּר וְתִשָּׁב בֵּית אֲבִיךָ: ... (יד) וַתִּסַּר בְּגָדֶי אֶלְמָנָתָהּ מֵעַלֶּיהָ וַתִּכְסּ בְּצִעִיף וְתִתְעַלֶּף וְתִשָּׁב בְּפֶתַח עֵינַיִם אֲשֶׁר עַל דֶּרֶךְ תִּמְנָתָהּ כִּי רָאָתָה כִּי גִדַּל שְׁלָה וְהוּא לֹא נָתַנָּה לוֹ לְאִשָּׁה: (טו) וַיִּרְאָה יְהוָה וַיַּחְשְׁבֶהָ לְזוֹנָה כִּי כִסְתָה פָנֶיהָ: ... (יז) וַיֹּאמֶר אֲנֹכִי אֲשַׁלַּח גְּדִי עֲזִים מִן הַצֹּאן וְתֹאמַר אִם תִּתֵּן עֲרֹבוֹן עַד שְׁלַחְךָ:

(כד) וַיְהִי כַּמִּשְׁלָשׁ חֳדָשִׁים וַיֵּגֶד לִיהוָה לֵאמֹר זָנְתָה תִּמָּר כָּלְתָךְ וְגַם הִנֵּה הָרָה לְזִנּוּנַיִם וַיֹּאמֶר יְהוָה הוֹצִיאוּהָ וּתְשַׁרְףָּ: (כה) הוּא מוֹצֵאֵת וְהִיא שְׁלָחָה אֶל חֲמִיָּה לֵאמֹר לֹאִישׁ אֲשֶׁר אָלָה לוֹ אֲנֹכִי הָרָה וְתֹאמַר הֵכֵר נָא לְמִי הַחֲתָמָה וְהַפְתִּילִים וְהַמָּטָה הָאֵלֶּה: (כו) וַיִּכַּר יְהוָה וַיֹּאמֶר צִדְקָה מִמֶּנִּי כִּי עַל כֵּן לֹא נִתְּתִיהָ לְשְׁלָה בְנִי וְלֹא יוֹסֵף עוֹד לִדְעָתָהּ:

### בראשית פרק מב

(ו) וַיּוֹסֶף הוּא הַשְּׁלִיט עַל הָאָרֶץ הוּא הַמִּשְׁבִּיר לְכָל עַם הָאָרֶץ וַיָּבִיאוּ אֲחֵי יוֹסֵף וַיִּשְׁתַּחֲווּ לוֹ אִפְּסִים אֶרְצָה: (ז) וַיִּרְא יוֹסֵף אֶת אַחִיו וַיִּכְרַם וַיִּתְּנֶכָר אֲלֵיהֶם וַיְדַבֵּר אִתָּם קִשּׁוֹת וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מֵאִין בָּאתֶם וַיֹּאמְרוּ מִצֹּרְעַן כְּנָעַן לְשֹׁבֵר אֶבֶן: (ח) וַיִּכַּר יוֹסֵף אֶת אַחִיו וְהֵם לֹא הִכְרָהוּ: ...

(יט) אִם כֵּנִים אִתָּם אַחֲיָכֶם אֶחָד יֹאסֵר בְּבֵית מִשְׁמָרְכֶם וְאִתָּם לָכוּ הִבִּיאוּ שֹׁבֵר רַעֲבוֹן בְּתִיכֶם: (כ) וְאֵת אַחֲיָכֶם הִקְטִין תְּבִיאוּ אֵלַי וַיֹּאמְרוּ דְּבָרֵיכֶם וְלֹא תִמּוּתוּ וַיַּעֲשׂוּ כֵן: (כא) וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אַחִיו אָבֵל אֲשָׁמִים אֲנַחְנוּ עַל אַחֲנוּ אֲשֶׁר רָאִינוּ צָרַת נַפְשׁוֹ בְּהִתְחַנְּנוֹ אֵלֵינוּ וְלֹא שָׁמַעְנוּ עַל כֵּן בָּאָה אֵלֵינוּ הַצָּרָה הַזֹּאת: (כב) וַיַּעַן רָאוּבֵן אִתָּם לֵאמֹר הֲלוֹא אֲמַרְתִּי אֲלֵיכֶם לֵאמֹר אֵל תַּחֲסֹאוּ בְּיָלֵד וְלֹא שָׁמַעְתֶּם וְגַם דָּמוֹ הִנֵּה נִדְרָשׁ: (כג) וְהֵם לֹא יָדְעוּ כִּי שָׁמַעַתָּה יוֹסֵף כִּי הִמְלִיץ בֵּינֵתָם: (כד) וַיִּסָּב מֵעַלֵּיהֶם וַיִּבֶן וַיִּשָּׁב אֲלֵהֶם וַיְדַבֵּר אֲלֵהֶם וַיִּקַּח מֵאִתָּם אֶת שְׁמֵעוֹן וַיֹּאסֵר אוֹתוֹ לְעֵינֵיהֶם: (כה) וַיֵּצֵא יוֹסֵף וַיִּמְלֹא אוֹת כְּלִיָּהֶם בָּר וְלִהְשִׁיב כִּסְפֵיהֶם אִישׁ אֶל שַׁקּוֹ וְלִתֵּת לָהֶם צֹדֶה לְדֶרֶךְ וַיַּעַשׂ לָהֶם כֵּן: ...

### בראשית פרק מג

(א) וְהָרַעֲב כָבֵד בָּאָרֶץ: (ב) וַיְהִי כִּאֲשֶׁר כָּלוּ לֶאֱכֹל אֶת הַשֹּׁבֵר אֲשֶׁר הִבִּיאוּ מִמִּצְרַיִם וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֲבִיהֶם שִׁבוּ שִׁבְרוּ לָנוּ מִעֵט אֶבֶן: ...

(יא) וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יִשְׂרָאֵל אֲבִיהֶם אִם כֵּן אִפּוֹא זֹאת עֲשׂוּ קָחוּ מִזִּמְרַת הָאָרֶץ בְּכָלֵיכֶם וְהוֹרִידוּ לִאִישׁ מִנְחָה מִעֵט צָרִי וּמִעֵט דָּבָשׁ נִכְאֵת וְלֵט בְּטָנִים וּשְׁקָדִים: ...

(כה) וַיָּכִינוּ אֶת הַמִּנְחָה עַד בּוֹא יוֹסֵף בְּצִהְרֵי לַחַם כִּי שָׁמַעוּ כִּי שָׁם יֹאכְלוּ לֶחֶם: ...

(כט) וַיֵּשֶׂא עֵינָיו וַיִּרְא אֶת בְּנֵימִין אַחִיו בֶּן אָמוֹ וַיֹּאמֶר הִזֵּה אַחֲיָכֶם הִקְטִין אֲשֶׁר אֲמַרְתֶּם אֵלַי וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יִחְנֶךָ בְּנִי: (ל) וַיִּמְהַר יוֹסֵף כִּי נִכְמְרוּ רַחֲמָיו אֶל אַחִיו וַיִּבְקֹשׁ לִבְכוֹת וַיָּבֹא הַחֲדָרָה וַיִּבֶן שְׁמָה: (לא) וַיִּרְחֹץ פָּנָיו וַיֵּצֵא וַיִּתְאַפֵּק וַיֹּאמֶר שִׁימוּ לָחֶם: (לב) וַיִּשְׁימוּ לוֹ לִבְדּוֹ וְלָהֶם לִבְדָּם וּלְמִצְרַיִם הָאֲכָלִים אוֹתוֹ לִבְדָּם כִּי לֹא יוֹכְלוֹן הַמִּצְרַיִם לֶאֱכֹל אֶת הָעֵבְרִים לָחֶם כִּי תוֹעֲבָה הוּא לְמִצְרַיִם: (לג) וַיִּשְׁבּוּ לִפְנֵי הַבָּכָר כִּבְכָרְתוֹ וְהַצֶּעִיר כִּצְעָרְתוֹ

וַיִּתְּמֵהוּ הָאֲנָשִׁים אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ: (לד) וַיֵּשָׂא מִשָּׁאֵת מֵאֵת פָּנָיו אֲלֵהֶם וַתִּרְבַּ מִשָּׁאֵת בְּנִימָן מִמִּשָּׁאֵת כָּלָם חֲמִשׁ יָדוֹת וַיִּשְׁתּוּ וַיִּשְׁכְּרוּ עִמּוֹ:

## בראשית פרק מד

(א) וַיֵּצֵאוּ אֶת אִשָּׁר עַל בֵּיתוֹ לֵאמֹר מִלֵּא אֶת אֲמַתְחַת הָאֲנָשִׁים אֲכָל כֶּאֱשֶׁר יוֹכְלוֹן שָׂאֵת וְשִׁים כֶּסֶף אִישׁ בְּפִי אֲמַתְחָתוֹ: (ב) וְאֵת גְּבִיעֵי גְבִיעַ הַכֶּסֶף תִּשִּׂים בְּפִי אֲמַתְחַת הַקֶּטֶן וְאֵת כֶּסֶף שִׁבְרוֹ וַיַּעַשׂ כַּדְּבַר יוֹסֵף אִשָּׁר דִּבֶּר: ...  
(י) וַיֹּאמֶר גַּם עִתָּה כַּדְּבָרִיכֶם כֵּן הוּא אִשָּׁר יִמָּצָא אֹתוֹ יִהְיֶה לִּי עֶבֶד וְאַתֶּם תִּהְיוּ נָקִים: (יא) וַיִּמְהָרוּ וַיִּוָּרְדוּ אִישׁ אֶת אֲמַתְחָתוֹ אַרְצָה וַיִּפְתְּחוּ אִישׁ אֲמַתְחָתוֹ: (יב) וַיַּחֲפֹשׂ בַּגְּדוֹל הַחֹל וּבִקְטָן כָּלָה וַיִּמָּצָא הַגְּבִיעַ בְּאֲמַתְחַת בְּנִימָן: (יג) וַיִּקְרְעוּ שִׁמְלָתָם וַיַּעֲמִס אִישׁ עַל חֻמְרוֹ וַיִּשָּׁבוּ הָעִירָה: ...  
(טז) וַיֹּאמֶר יְהוּדָה מַה נֹּאמֶר לְאֲדָנִי מַה נִּדְבֵּר וּמַה נִּצְטָדֵק הָאֱלֹהִים מִצָּא אֶת עֹון עֲבָדֶיךָ הֲנֵנוּ עֲבָדִים לְאֲדָנִי גַם אֲנַחְנוּ גַם אִשָּׁר נִמָּצָא הַגְּבִיעַ בְּיָדוֹ: (יז) וַיֹּאמֶר חֲלִילָה לִּי מַעֲשׂוֹת זֹאת הָאִישׁ אִשָּׁר נִמָּצָא הַגְּבִיעַ בְּיָדוֹ הוּא יִהְיֶה לִּי עֶבֶד וְאַתֶּם עָלוּ לְשָׁלוֹם אֶל אֲבִיכֶם: פ  
(יח) וַיֵּגֶשׁ אֵלָיו יְהוּדָה וַיֹּאמֶר בִּי אֲדָנִי יִדְבֹּר נָא עֲבָדְךָ דְּבַר בְּאָזְנִי אֲדָנִי וְאַל יִחַר אַפְּךָ בְּעַבְדְּךָ כִּי כִמּוֹךְ כִּפְרָעָה: ...  
(לב) כִּי עֲבָדְךָ עָרַב אֶת הַנֶּעֱר מִעַם אָבִי לֵאמֹר אִם לֹא אֲבִיאָנוּ אֵלֶיךָ וְחֹטְאֵתִי לְאָבִי כָּל הַיָּמִים: (לג) וְעִתָּה יִשָּׁב נָא עֲבָדְךָ תַּחַת הַנֶּעֱר עֶבֶד לְאֲדָנִי וְהַנֶּעֱר יַעַל עִם אָחִיו: (לד) כִּי אִיךָ אֶעְלֶה אֶל אָבִי וְהַנֶּעֱר אֵינָנו אֵתִי פֶן אֶרְאֶה בָּרַע אִשָּׁר יִמָּצָא אֶת אָבִי:

## משה, אהרן ומרים

### שמות פרק ב

(א) וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לֹוִי וַיִּקַּח אֶת בֵּת לֹוִי: (ב) וַתֵּהָרֶה הָאִשָּׁה וַתֵּלֶד בֶּן וַתֵּרָא אוֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא וַתַּצְפְּנֶהוּ שְׁלֹשָׁה יָרְחִים: (ג) וְלֹא יָכְלָה עוֹד הַצִּפְיָנוּ וַתִּקַּח לוֹ תִּבְתַּת גִּמָּא וַתַּחֲמֶרָה בַּחֲמֹר וּבַצִּפָּת וַתִּשֶׂם בָּהּ אֶת הַיֶּלֶד וַתִּשֶׂם בְּסוּף עַל שְׁפֹת הַיָּאֵר: (ד) וַתַּצֵּב אֹחֹתוֹ מֵרַחֵק לִדְעָה מֶה יַעֲשֶׂה לוֹ:

(ה) וַתֵּרֶד בֵּת פֶּרְעָה לִרְחֹץ עַל הַיָּאֵר וְנַעֲרֹתֶיהָ הִלְכֹת עַל יַד הַיָּאֵר וַתֵּרָא אֶת הַתִּבְתָּה בְּתוֹךְ הַסּוּף וַתִּשְׁלַח אֶת אָמָתָהּ וַתִּקְחָהּ: (ו) וַתִּפְתַּח וַתֵּרָאֶהוּ אֶת הַיֶּלֶד וְהִנֵּה נֶעַר בֶּכָה וַתַּחֲמַל עָלָיו וַתֹּאמֶר מִי־לִדִּי הָעִבְרִים זֶה: (ז) וַתֹּאמֶר אֹחֹתוֹ אֶל בֵּת פֶּרְעָה הֲאֵלֶךְ וְקִרְאֹתִי לָךְ אִשָּׁה מִיִּנְקָת מִן הָעִבְרִית וַתִּינַק לָךְ אֶת הַיֶּלֶד: (ח) וַתֹּאמֶר לָהּ בֵּת פֶּרְעָה לִכִּי וַתִּלְךְ הָעֹלָמָה וַתִּקְרָא אֶת אִם הַיֶּלֶד: (ט) וַתֹּאמֶר לָהּ בֵּת פֶּרְעָה הִילִיכִי אֶת הַיֶּלֶד הַזֶּה וְהִינֵקְהוּ לִי וְאֲנִי אֶתֵּן אֶת שְׂכָרְךָ וַתִּקַּח הָאִשָּׁה הַיֶּלֶד וַתִּינַקְהוּ: (י) וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד וַתִּבְאֶהוּ לְבֵת פֶּרְעָה וַיְהִי לָהּ לְבֵן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ מֹשֶׁה וַתֹּאמֶר כִּי מִן הַיָּמִים מִשִּׁיתָהּ:

(יא) וַיְהִי בַיָּמִים הָהֵם וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא אֶל אָחִיו וַיֵּרָא בְּסִבְלָתָם וַיֵּרָא אִישׁ מִצְרִי מִכָּה אִישׁ עִבְרִי מֵאֲחִיו: (יב) וַיִּפֹּן כֹּה וְכֹה וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ וַיִּן אֶת הַמִּצְרִי וַיִּטְמְנֶהוּ בַּחּוּל: (יג) וַיֵּצֵא בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי וְהִנֵּה שְׁנֵי אֲנָשִׁים עִבְרִים נָצִים וַיֹּאמֶר לָרֹשֶׁע לָמָּה תִּכָּה רֹעֶךָ: (יד) וַיֹּאמֶר מִי שָׂמְךָ לְאִישׁ שׁוֹר וְשֹׁפֵט עָלֵינוּ הִלְהַרְגֵנִי אַתָּה אֲמֹר כִּי־אֲשֶׁר הִרְגֵּת אֶת הַמִּצְרִי וַיֵּיָרָא מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אָכֵן נֹדַע הַדָּבָר: (טו) וַיִּשְׁמַע פֶּרְעָה אֶת הַדָּבָר הַזֶּה וַיִּבְקֹשׁ לַהֲרֹג אֶת מֹשֶׁה וַיִּבְרַח מֹשֶׁה מִפְּנֵי פֶרְעָה וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ מִדְיָן וַיֵּשֶׁב עַל הַבָּאֵר:

### שמות פרק ד

(י) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל ה' בִּי אֲדֹנָי לֹא אִישׁ דְּבָרִים אֲנִכִּי גַם מִתְמָוֶל גַּם מִשְׁלֹשִׁים גַּם מֵאֵד דְּבָרְךָ אֶל עַבְדְּךָ כִּי כָבֵד פָּה וְכָבֵד לְשׁוֹן אֲנִכִּי: (יא) וַיֹּאמֶר ה' אֵלָיו מִי שָׁם פֶּה לְאָדָם אוֹ מִי יִשׁוּם אֵלֶם אוֹ חֹרֶשׁ אוֹ פִקֵּחַ אוֹ עוֹר הֲלֹא אֲנִכִּי ה': (יב) וַעֲתָה לָךְ וְאֲנִכִּי אֶהְיָ עִם פִּיךָ וְהוֹרִיתִיךָ אֲשֶׁר תִּדְבֹּר: (יג) וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנָי שְׁלַח נָא בְיָד תִּשְׁלַח: (יד) וַיַּחֲרֹ אָף ה' בְּמֹשֶׁה וַיֹּאמֶר הֲלֹא אֶהְיָ אִתְּךָ הֲלוֹי יִדְעָתִי כִּי דָבָר יִדְבֹּר הוּא וְגַם הִנֵּה הוּא יֵצֵא לְקִרְאָתְךָ וְרָאָךְ וְשָׁמַח בְּלִבּוֹ: (טו) וְדִבַּרְתָּ אֵלָיו וְשָׁמַתְּ אֶת הַדְּבָרִים בְּפִיו וְאֲנִכִּי אֶהְיָ עִם פִּיךָ וְעִם פִּיהוּ וְהוֹרִיתִי אֶתְכֶם אֶת אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן: (טז) וְדָבָר הוּא לָךְ אֶל הָעָם וְהָיָה לָךְ לִפְּהָ וְאַתָּה תִּהְיֶה לוֹ לְאֵלִים: (יז) וְאַתָּה הַמָּטָה הַזֶּה תִּקַּח בְּיָדְךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בּוֹ אֶת הָאֵתֶת: פ...

(יח) וַיֹּאמֶר ה' אֶל אֶהְרֹן לָךְ לְקִרְאֹת מֹשֶׁה הַמִּדְבָּרָה וַיֵּלֶךְ וַיִּפְגְּשֶׁהוּ בְּהַר הָאֵלִים וַיִּשָּׁק לוֹ: (יט) וַיִּגַּד מֹשֶׁה לְאֶהְרֹן אֶת כָּל דְּבָרֵי ה' אֲשֶׁר שָׁלַח וְאֵת כָּל הָאֵתֶת אֲשֶׁר צִוָּהוּ: (כ) וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה וְאֶהְרֹן וַיֵּאֲסֹפוּ אֶת כָּל זִקְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל: (ל) וַיִּדְבֹּר אֶהְרֹן אֶת כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' אֶל מֹשֶׁה וַיַּעַשׂ הָאֵתֶת לְעֵינֵי הָעָם: (לא) וַיֹּאמֶן הָעָם וַיִּשְׁמְעוּ כִּי פָקַד ה' אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְכִי רָאָה אֶת עֲנִיָּם וַיִּקְדּוּ וַיִּשְׁתַּחֲוּ:

### שמות פרק ו

(טז) וְאַלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי לֹוִי לְתִלְדֹתָם גִּרְשׁוֹן וְקָהַת וּמֵרָרִי וְשִׁנִּי חִיִּי לֹוִי שִׁבְעָה וְשְׁלֹשִׁים וּמֵאֵת שָׁנָה: (יז) בְּנֵי גִרְשׁוֹן לְבִנֵּי וְשִׁמְעִי לְמִשְׁפַּחָתָם: (יח) וּבְנֵי קָהַת עֶמְרָם וַיִּצְהָר וְחִבְרוֹן וְעִזִּיאֵל וְשִׁנִּי חִיִּי קָהַת שְׁלֹשׁ וְשְׁלֹשִׁים וּמֵאֵת שָׁנָה: (יט) וּבְנֵי מֵרָרִי מַחֲלִי וּמוּשִׁי אֵלֶּה מִשְׁפַּחַת הַלֹוִי לְתִלְדֹתָם: (כ) וַיִּקַּח עֶמְרָם אֶת יוֹכָבֵד דָּדָתוֹ לוֹ לְאִשָּׁה וַתֵּלֶד לוֹ אֶת אֶהְרֹן וְאֶת מֹשֶׁה וְשִׁנִּי חִיִּי עֶמְרָם שִׁבְעָה וְשְׁלֹשִׁים וּמֵאֵת שָׁנָה: (כא) וּבְנֵי יִצְהָר קָרַח וְנֹפֶג וְזִכְרִי: (כב) וּבְנֵי עִזִּיאֵל מִישָׁאֵל וְאַלְצָפֹן וְסֹתְרִי: (כג) וַיִּקַּח אֶהְרֹן אֶת אֱלִישֶׁבַע בֵּת עַמִּינָדָב אֹחוֹת נַחֲשׁוֹן לוֹ לְאִשָּׁה וַתֵּלֶד לוֹ אֶת נָדָב וְאֶת אֲבִיהוּא

את אלעזר ואת איתמר: (כד) ובני קרח אסיר ואלקנה ואביאסף אלה משפחת הקרחי: (כה) ואלעזר בן אהרן לקח לו מבנות פוטיאל לו לאשה ותלד לו את פינחס אלה ראשי אבות הלויים למשפחתם: (כו) הוא אהרן ומשה אשר אמר ה' להם הוציאו את בני ישראל מארץ מצרים על צבאתם: (כז) הם המדברים אל פרעה מלך מצרים להוציא את בני ישראל ממצרים הוא משה ואהרן: (כח) ויהי ביום דבר ה' אל משה בארץ מצרים: פ

## שמות פרק ז

(א) ויאמר ה' אל משה ראה נתתיך אלהים לפרעה ואהרן אחיך יהיה נביאך: (ב) אתה תדבר את כל אשר אצוה ואהרן אחיך ידבר אל פרעה ושלח את בני ישראל מארצו: ... (ו) ויעש משה ואהרן כאשר צוה ה' אתם בן עשו: (ז) ומשה בן שמונים שנה ואהרן בן שלש ושמנים שנה בדברם אל פרעה: פ

## שמות פרק לב

(כא) ויאמר משה אל אהרן מה עשה לך העם הזה כי הבאת עליו חטאה גדלה: (כב) ויאמר אהרן אל יחר אף אדני אתה ידעת את העם כי ברע הוא: (כג) ויאמרו לי עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו כי זה משה האיש אשר העלנו מארץ מצרים לא ידענו מה היה לו: (כד) ואמר להם למי זהב התפרקו ויתנו לי ואשלכהו באש ויצא העגל הזה: (כה) וירא משה את העם כי פרע הוא כי פרעה הוא אשר לשמחה בקמיהם: (כו) ויעמד משה בשער המחנה ויאמר מי לה' אלי ויאספו אליו כל בני לוי: (כז) ויאמר להם כה אמר ה' אלהי ישראל שימו איש חרבו על ירכו עברו ושובו משער לשער במחנה והרגו איש את אחיו ואיש את רעהו ואיש את קרבו: (כח) ויעשו בני לוי כדבר משה ויפל מן העם ביום ההוא כשלשת אלפי איש:

## ויקרא פרק י

(טז) ואת שועיר החטאת דרש דרש משה והנה שרף ויקצף על אלעזר ועל איתמר בני אהרן הנותרים לאמר: (יז) מדוע לא אכלתם את החטאת במקום הקדש כי קדש קדשים הוא ואתה נתן לכם לשאת את עון העדה לכפר עליהם לפני ה': (יח) הן לא הובא את דמה אל הקדש פנימה אכול תאכלו אתה בקדש כאשר צויתי: (יט) וידבר אהרן אל משה הן היום הקריבו את חטאתם ואת עלתם לפני ה' ותקראנה אתי כאלה ואכלתי חטאת היום הייטב בעיני ה': (כ) וישמע משה וייטב בעיניו:

## שמות פרק טו

(כ) ותקח מרים הנביאה אחות אהרן את התף בידה ותצאן כל הנשים אחריה בתפים ובמחלות: (כא) ותען להם מרים שירו לה' כי גאה גאה סוס ורכבו רמה בימים:

## במדבר פרק יב

(א) ותדבר מרים ואהרן במשה על אדות האשה הכשית אשר לקח כי אשה כשית לקח: (ב) ויאמרו הרק אף במשה דבר ה' הלא גם בנו דבר וישמע ה': (ג) והאיש משה ענו עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה: ס (ד) ויאמר ה' פתאום אל משה ואל אהרן ואל מרים צאו שלשתכם אל אהל מועד ויצאו שלשתם: (ה) וירד ה' בעמוד ענן ויעמד פתח האהל ויקרא אהרן ומרים ויצאו שניהם: (ו) ויאמר שמעו נא דברי אם יהיה נביאכם ה' במראה אליו אתודע בחלום אדבר בו: (ז) לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא: (ח) פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות ותמנת ה' יביט ומדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה: (ט) ויחר אף ה' גם וילך:

(י) והענין סר מעל האהל והנה מרים מצרעת כשילג ויפן אהרן אל מרים והנה מצרעת: (יא) ויאמר אהרן אל משה בי אדני אל נא תשת עלינו חטאת אשר נואלנו ואשר חטאנו: (יב) אל נא תהי כמת אשר בצאתו מרחם אמו ויאכל חצי בשרו: (יג) ויצעק משה אל ה' לאמר אל נא רפא נא לה: (יד) ויאמר ה' אל משה ואביה ירק ירק בפניה הלא תכלם שבעת ימים תסגר שבעת ימים מחוץ למחנה ואחר תאסף: (טו) ותסגר מרים מחוץ למחנה שבעת ימים והעם לא נסע עד האסף מרים:

### **רשב"ם במדבר פרשת בהעלותך פרק יב פסוק יב**

(יב) אל נא תהי כמת - כלומר לכבודך ובשבילך אל נא תהיה אתה בעצמך כמת. והיאך? אשר נולד בצאתו מי שהוא ממעיו מרחם אמו של אחיו שהוא חי, הרי נאכל חצי בשרו של חי, כלומר מאחר שנולדה מרים מרחם אמו של משה והיא מתה, הרי נאכל חצי בשרו של משה:

### **במדבר פרק טז**

(א) ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי ודתן ואבירם בני אליאב ואון בן פלז בני ראובן: (ב) ויקמו לפני משה ואנשים מבני ישראל חמשים ומאתים נשיאי עדה קראי מועד אנשי שם: (ג) ויקהלו על משה ועל אהרן ויאמרו אליהם רב לכם כי כל העדה כלם קדושים ובתוכם ה' ומדוע תתנשאו על קהל ה'... (ח) ויאמר משה אל קרח שמעו נא בני לוי: (ט) המעט מקם כי הבדיל אלהי ישראל אתכם מעדת ישראל להקריב אתכם אליו לעבד את עבדת משכן ה' ולעמד לפני העדה לשרתם: (י) ויקרב אתה ואת כל אחיך בני לוי אתה ובקשתם גם כהנה: (יא) לכן אתה וכל עדתך הנעדים על ה' ואהרן מה הוא כי תלוננו עלינו:

# "טוב שכן קרוב מאח רחוק" – שכנות ואחוזה בספר במדבר

## משלי פרק כז, י:

רַעָה וְרֵעַ אָבִיב, אֶל תַּעֲזֹב וּבֵית אָחִיךָ, אֶל תָּבוֹא בַּיּוֹם אֵידֶךָ, טוֹב שָׁכֵן קָרוֹב מֵאֵחַ רָחוֹק:

## שמות א, יט

הִנֵּה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רֹב וְעֲצוּם מִמֶּנּוּ...

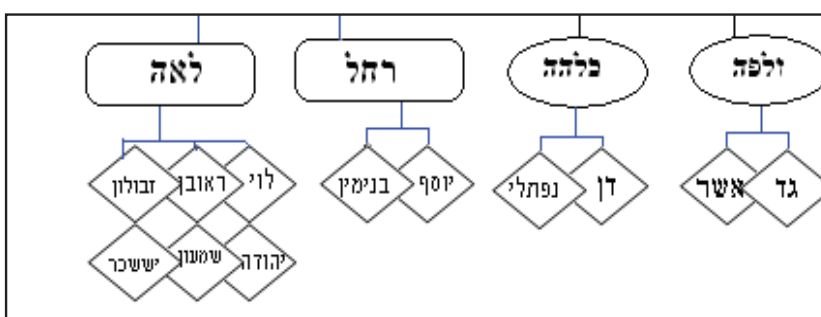
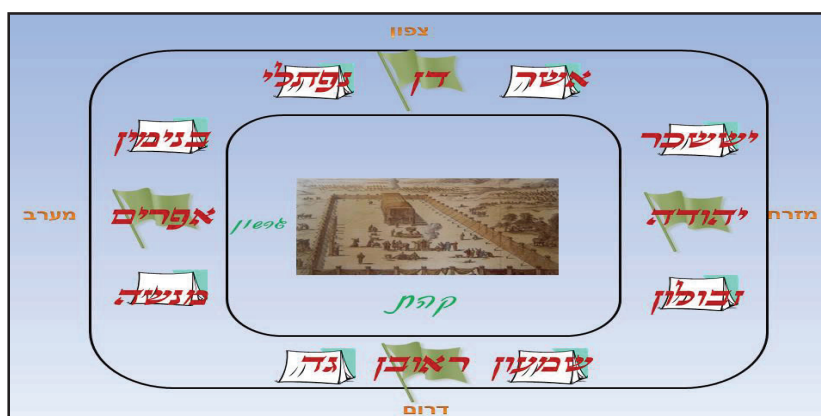
## במדבר פרק ב

(א) וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרֹן לֵאמֹר: (ב) אִישׁ עַל דָּגְלוֹ בְּאֶתֶת לְבֵית אָבְתָם יִחְנוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִנֶּגֶד סָבִיב לְאֹהֶל מוֹעֵד יִחְנוּ: (ג) וְהַחֲנִיִּים קִדְמָה מִזְרָחָה דָּגְלֵי מַחֲנֵה יְהוּדָה לְצַבָּאתָם וְנָשִׂיא לְבְנֵי יְהוּדָה נְחֹשֹׁן בֶּן עֲמִינָדָב... (ה) וְהַחֲנִיִּים עָלָיו מֹטֵה יִשְׁשָׁכָר וְנָשִׂיא לְבְנֵי יִשְׁשָׁכָר נִתְנָאֵל בֶּן צוּפֹר...: (ז) מֹטֵה זָבוּלֹן וְנָשִׂיא לְבְנֵי זָבוּלֹן אֱלִיאָב בֶּן חִלֹן...

(י) דָּגְלֵי מַחֲנֵה רְאוּבֵן תִּמְנָה לְצַבָּאתָם וְנָשִׂיא לְבְנֵי רְאוּבֵן אֱלִיצֹר בֶּן שִׁדְיָאוּר...: (יב) וְהַחֲנֹם עָלָיו מֹטֵה שִׁמְעוֹן וְנָשִׂיא לְבְנֵי שִׁמְעוֹן שְׁלֵמִיאל בֶּן צוּרִישָׁדִי: (יג) וְצָבָאוּ וּפְקֻדֵיהֶם תִּשְׁעָה וְחֲמִשִּׁים אֶלֶף וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת: (יד) וּמֹטֵה גָד וְנָשִׂיא לְבְנֵי גָד אֲלִיסָפ בֶּן רְעוּאֵל...

(יח) דָּגְלֵי מַחֲנֵה אֶפְרַיִם לְצַבָּאתָם יִמָּה וְנָשִׂיא לְבְנֵי אֶפְרַיִם אֲלִישַׁמֶּע בֶּן עֲמִיהוּד...: (כ) וְעָלָיו מֹטֵה מְנַשֶּׁה וְנָשִׂיא לְבְנֵי מְנַשֶּׁה גַּמְלִיאֵל בֶּן פִּדְהָצוּר: ... (כב) וּמֹטֵה בִנְיָמִן וְנָשִׂיא לְבְנֵי בִנְיָמִן אֲבִידֹן בֶּן גִּדְעֹנִי...

(כה) דָּגְלֵי מַחֲנֵה דָן צִפְנָה לְצַבָּאתָם וְנָשִׂיא לְבְנֵי דָן אֲחִיעֶזֶר בֶּן עֲמִישָׁדִי...: (כז) וְהַחֲנִיִּים עָלָיו מֹטֵה אָשֶׁר וְנָשִׂיא לְבְנֵי אָשֶׁר פִּגְעִיאֵל בֶּן עֶכְרֹן: ... (כט) וּמֹטֵה נַפְתָּלִי וְנָשִׂיא לְבְנֵי נַפְתָּלִי אָחִירַע בֶּן עֵינָן:



## במדבר פרק טז

(א) וַיִּקַּח קָרַח בֶּן יִצְחָר בֶּן קֹהֵת בֶּן לֵוִי וְדָתָן וַאֲבִירָם בְּנֵי אֱלִיאָב וְאוֹן בֶּן פִּלֵּת בְּנֵי רְאוּבֵן:

רש"י – שם

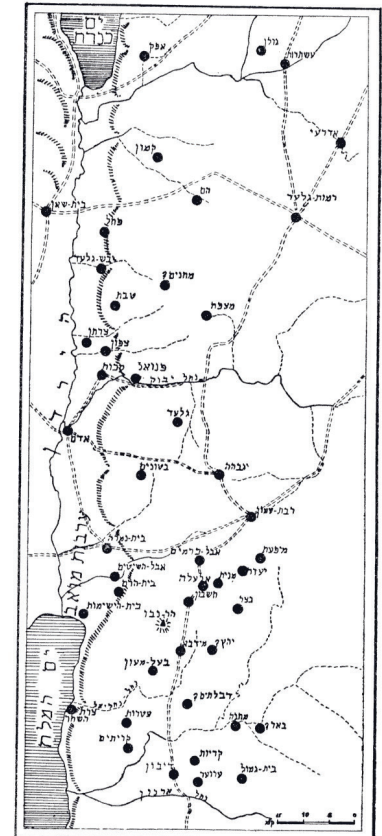
בשביל שהיה שבט ראובן שרוי בחנייתם תימנה, שכן לקהת ובניו החונים תימנה, נשתתפו עם קרח במחלוקתו, אוי לרשע אוי לשכנו.

### במדבר פרק כה

(א) וַיָּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בְּשִׁטִּים וַיַּחַל הָעָם לָזְנוֹת אֶל בָּנוֹת מִזְרָאִי: (ב) וַתִּקְרָאן לָעָם לְזַבְחֵי אֱלֹהֵיהֶן וַיֹּאכֵל הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲווּ לֵאלֹהֵיהֶן: (ג) וַיִּצְמַד יִשְׂרָאֵל לְבַעַל פְּעֹר וַיַּחַר אָף ה' בְּיִשְׂרָאֵל: ... (ז) וַיֹּרֶא פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן וַיִּקָּם מִתּוֹךְ הָעֵדָה וַיִּקַּח רֶמֶחַ בְּיָדוֹ: (ח) וַיָּבֹא אַחֵר אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֶל הַקֶּבֶה וַיִּדְקֹר אֶת שְׁנֵיהֶם אֶת אִישׁ יִשְׂרָאֵל וְאֶת הָאִשָּׁה אֶל קֶבֶתָהּ וַתַּעֲצֹר הַמִּגְפָּה מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (ט) וַיְהִיו הַמֵּתִים בַּמִּגְפָּה אַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים אָלֶף:

### במדבר פרק כו

(יב) בְּנֵי שִׁמְעוֹן לְמִשְׁפַּחְתָּם לְנִמְנוֹאֵל מִשְׁפַּחַת הַנְּמוּאֵלִי לְיִמִּין מִשְׁפַּחַת הַיִּמִּינִי לְיִכִּין מִשְׁפַּחַת הַיִּכִּינִי: (יג) לְזָרַח מִשְׁפַּחַת הַזָּרַחִי לְשֹׁאֹל מִשְׁפַּחַת הַשְּׁאוּלִי: (יד) אֵלֶּה מִשְׁפַּחַת הַשִּׁמְעוֹנִי שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים אָלֶף וּמֵאתַיִם: ס



ארץ הגלעד

### אוצר מדרשים רבינו הקדוש [בעמוד 505]

שלשה דברים צריך אדם לבקש עליהם רחמים בכל יום ויום: על שנה טובה, על מלך טוב ועל חלום טוב, וי"א אף על שכן טוב.

### משנה מסכת אבות פרק ב

אמר להם צאו וראו איזוהי דרך ישרה שידבק בה האדם רבי אליעזר אומר עין טובה רבי יהושע אומר חבר טוב רבי יוסי אומר שכן טוב רבי שמעון אומר הרואה את הנולד רבי אלעזר אומר לב טוב

## במדבר פרק לב

(א) ומקנה רב הִיה לִבְנֵי רְאוּבֵן וּלְבְנֵי גַד עֲצוּם מֵאֵד וַיֵּרְאוּ אֶת אֶרֶץ יַעֲזָר וְאֶת אֶרֶץ גַּלְעָד וְהִנֵּה הַמָּקוֹם מְקוֹם מִקְנֶה:

(ב) וַיָּבֹאוּ בְנֵי גַד וּבְנֵי רְאוּבֵן וַיֹּאמְרוּ אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֱלֻעָזָר הַכֹּהֵן וְאֶל נְשִׂאֵי הָעֵדָה לֵאמֹר:

(ג) עֲטֹרוֹת וְדִיבָן וַיַּעֲזָר וְנִמְרָה וְחִשְׁבוֹן וְאֱלֻעָלָה וּשְׁבָם וְנָבו וְבֶטֶן: (ד) הָאֶרֶץ אֲשֶׁר הִכָּה ה' לִפְנֵי עַדְתִּי יִשְׂרָאֵל אֶרֶץ מִקְנֶה הוּא וְלַעֲבָדֶיךָ מִקְנֶה: ס

(ה) וַיֹּאמְרוּ אִם מִצְאֵנוּ חֵן בְּעֵינֶיךָ יִתֵּן אֶת הָאֶרֶץ הַזֹּאת לַעֲבָדֶיךָ לְאַחֲזָהּ אֶל תַּעֲבִרְנוּ אֶת הַיַּרְדֵּן: (ו) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְבְנֵי גַד וּלְבְנֵי רְאוּבֵן הֶאֱחִיכֶם יֵבֹאוּ לְמַלְחָמָה וְאַתֶּם תֵּשְׁבוּ פֹה: (ז) וְלָמָּה תִּנּוּאוּן תִּנְיָאוּן אֶת לֵב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵעַבְרֵי אֶל הָאֶרֶץ אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם ה': (ח) כֹּה עָשׂוּ אֲבֹתֵיכֶם בְּשִׁלְחִי אֹתָם מִקְדָּשׁ בְּרִנֵּעַ לְרֹאוֹת אֶת הָאֶרֶץ: (ט) וַיַּעֲלוּ עַד נַחֲל אֲשִׁכּוֹל וַיֵּרְאוּ אֶת הָאֶרֶץ וַיָּנִיאוּ אֶת לֵב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְבִלְתִּי בֹא אֶל הָאֶרֶץ אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם ה': (י) וַיַּחַר אָף ה' בַּיּוֹם הַהוּא וַיִּשְׁבַּע לֵאמֹר: (יא) אִם יֵרְאוּ הָאֲנָשִׁים הָעֹלִים מִמִּצְרַיִם מִבְּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וְיַעֲלֶה אֶת הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם לִיצְחָק וְלִיעֲקֹב כִּי לֹא מָלְאוּ אַחֲרָי: (יב) בִּלְתִּי כָּלֵב בֶּן יִצְחָק הַקִּנְזִי וַיהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון כִּי מָלְאוּ אַחֲרָי ה': (יג) וַיַּחַר אָף ה' בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּנָּעַם בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה עַד תָּם כָּל הַדּוֹר הָעֹשֶׂה הָרַע בְּעֵינֵי ה': (יד) וְהִנֵּה קִמַּתְם תַּחַת אֲבֹתֵיכֶם תִּרְבוּת אֲנָשִׁים חֲטָאִים לִסְפוֹת עוֹד עַל חֲרוֹן אָף ה' אֶל יִשְׂרָאֵל: (טו) כִּי תִשׁוּבוּן מֵאַחֲרָיו וַיֹּסֶף עוֹד לְהַנִּיחוֹ בַּמִּדְבָּר וּשְׁחַתֶּם לְכָל הָעָם הַזֶּה: ס

(טז) וַיִּגָּשׁוּ אֵלָיו וַיֹּאמְרוּ גְדֵרְתָּ צֶאֱן נִבְנָה לְמִקְנֵנוּ פֹה וְעָרִים לְטַפְנוּ: (יז) וַאֲנַחְנוּ נַחֲלֹץ חֲשִׁים לִפְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עַד אֲשֶׁר אִם הִבִּיאֲנָם אֶל מְקוֹמָם וַיֵּשֶׁב טַפְנוּ בְּעָרֵי הַמִּבְצָר מִפְּנֵי יֹשְׁבֵי הָאֶרֶץ: (יח) לֹא נָשׁוּב אֶל בְּתִינוּ עַד הַתְּנַחֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ נַחֲלָתוֹ: (יט) כִּי לֹא נִנְחַל אֹתָם מֵעַבְרֵי לַיַּרְדֵּן וְהִלָּאָה כִּי בָאָה נַחֲלָתֵנוּ אֵלֵינוּ מֵעַבְרֵי הַיַּרְדֵּן מִזְרָחָה: פ

(כ) וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מֹשֶׁה אִם תַּעֲשׂוּן אֶת הַדְּבָר הַזֶּה אִם תַּחֲלֹצוּ לִפְנֵי ה' לְמַלְחָמָה: (כא) וְעַבְרֵי לָכֶם כָּל חִלּוּץ אֶת הַיַּרְדֵּן לִפְנֵי ה' עַד הוֹרִישׁוּ אֶת אִיבֵיו מִפְּנֵי: (כב) וְנִכְבְּשָׁה הָאֶרֶץ לִפְנֵי ה' וְאַחֲרַי תֵּשְׁבוּ וְהִייתֶם נָקִים מִה' וּמִיִּשְׂרָאֵל וְהִיִּתָּה הָאֶרֶץ הַזֹּאת לָכֶם לְאַחֲזָהּ לִפְנֵי ה': (כג) וְאִם לֹא תַעֲשׂוּן כֵּן הִנֵּה חֲטָאתֶם לַה' וְדַעוּ חֲטָאתְכֶם אֲשֶׁר תִּמְצָא אֹתְכֶם: (כד) בְּנוּ לָכֶם עָרִים לְטַפְכֶם וּגְדֵרְתָּ לְצִנְאָכֶם וְהִיצֵא מִפִּיכֶם תַּעֲשׂוּ: (כה) וַיֹּאמֶר בְּנֵי גַד וּבְנֵי רְאוּבֵן אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר עֲבָדֶיךָ יַעֲשׂוּ כְּאֲשֶׁר אָדְנִי מִצְוָה: (כו) טַפְנוּ נָשִׁינוּ מִקְנֵנוּ וְכָל בְּהֶמְתָּנוּ יִהְיוּ שָׁם בְּעָרֵי הַגַּלְעָד: (כז) וְעֲבָדֶיךָ יַעֲבִירוּ כָּל חִלּוּץ צָבָא לִפְנֵי ה' לְמַלְחָמָה כְּאֲשֶׁר אָדְנִי דִּבֶּר: (כח) וַיֵּצֵאוּ לָהֶם מֹשֶׁה אֶת אֱלֻעָזָר הַכֹּהֵן וְאֶת יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון וְאֶת רָאשֵׁי אֲבוֹת הַמִּטּוֹת לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל: (כט) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵיהֶם אִם יַעֲבִירוּ בְנֵי גַד וּבְנֵי רְאוּבֵן אֹתְכֶם אֶת הַיַּרְדֵּן כָּל חִלּוּץ לְמַלְחָמָה לִפְנֵי ה' וְנִכְבְּשָׁה הָאֶרֶץ לִפְנֵיכֶם וְנִתַּתֶּם לָהֶם אֶת אֶרֶץ הַגַּלְעָד לְאַחֲזָהּ: (ל) וְאִם לֹא יַעֲבִירוּ חִלּוּצִים אֹתְכֶם וְנִאֲחֲזוּ בְּתֹכְכֶם בָּאֶרֶץ כְּנָעַן: (לא) וַיַּעֲנוּ בְנֵי גַד וּבְנֵי רְאוּבֵן לֵאמֹר אֶת אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' אֶל עֲבָדֶיךָ כֵּן נַעֲשֶׂה: (לב) נַחֲנוּ נַעֲבֹר חִלּוּצִים לִפְנֵי ה' אֶרֶץ כְּנָעַן וְאַתָּנוּ אֲחֻזַּת נַחֲלָתֵנוּ מֵעַבְרֵי לַיַּרְדֵּן: (לג) וַיִּתֵּן לָהֶם מֹשֶׁה לְבְנֵי גַד וּלְבְנֵי רְאוּבֵן וְלַחֲצֵי שִׁבְט מְנַשֶּׁה בֶּן יוֹסֵף אֶת מַמְלַכַת סִיחֹן מֶלֶךְ הָאֲמֹרִי וְאֶת מַמְלַכַת עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן הָאֶרֶץ לַעֲרִיָּה בְּגִבְלַת עָרֵי הָאֶרֶץ סָבִיב:

## (כמעט) מלחמת גד, ראובן ומנשה בישראל

### יהושע פרק כב

(א) אז יקרא יהושע לראובני ולגדי ולחצי מטה מנשה: (ב) ויאמר אליהם אתם שמרתם את כל אשר צוה אתכם משה עבד ה' ותשמעו בקולי לכל אשר צויתי אתכם: (ג) לא עזבתם את אחיכם זה ימים רבים עד היום הזה ושמרתם את משמרת מצות ה' אלהיכם: (ד) ועתה הניח ה' אלהיכם לאחיכם כאשר דבר להם ועתה פנו ולכו לכם לאהליכם אל ארץ אחזתכם אשר נתן לכם משה עבד ה' בעבר הירדן: (ה) רק שמרו מאד לעשות את המצוה ואת התורה אשר צוה אתכם משה עבד ה' לאהבה את ה' אלהיכם וללכת בכל דרכיו ולשמר מצותיו ולדבקה בו ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם: (ו) ויברכם יהושע וישלחם וילכו אל אהליהם: ס

(ז) ולחצי שבט המנשה נתן משה בבשן ולחציו נתן יהושע עם אחיהם מעבר בעבר הירדן ימה וגם כי שלחם יהושע אל אהליהם ויברכם: (ח) ויאמר אליהם לאמר בנכסים רבים שובו אל אהליכם ובמקנה רב מאד בכסף ובזהב ובנחשת ובברזל ובשלמות הרבה מאד חלקו שלל איביכם עם אחיכם: פ

(ט) וישבו וילכו בני ראובן ובני גד וחצי שבט המנשה מאת בני ישראל משלה אשר בארץ כנען ללכת אל ארץ הגלעד אל ארץ אחזתם אשר נאחזו בה על פי ה' ביד משה: (י) ויבאו אל גלילות הירדן אשר בארץ כנען ויבנו בני ראובן ובני גד וחצי שבט המנשה שם מזבח על הירדן מזבח גדול למראה: (יא) וישמעו בני ישראל לאמר הנה בנו בני ראובן ובני גד וחצי שבט המנשה את המזבח אל מול ארץ כנען אל גלילות הירדן אל עבר בני ישראל: (יב) וישמעו בני ישראל ויקהלו כל עדת בני ישראל שלה לעלות עליהם לצבא: פ

(יג) וישלחו בני ישראל אל בני ראובן ואל בני גד ואל חצי שבט מנשה אל ארץ הגלעד את פינחס בן אלעזר הכהן: (יד) ועשרה נשאים עמו נשיא אחד נשיא אחד לבית אב לכל מטות ישראל ואיש ראש בית אבותם המה לאלפי ישראל: (טו) ויבאו אל בני ראובן ואל בני גד ואל חצי שבט מנשה אל ארץ הגלעד וידברו אתם לאמר: (טז) כה אמרו כל עדת ה' מה המעל הזה אשר מעלתם באלהי ישראל לשוב היום מאחרי ה' בבנותכם לכם מזבח למרדכם היום בה: (יז) המעט לנו את עון פעור אשר לא הטהרנו ממנו עד היום הזה ויהי הנגף בעדת ה': (יח) ואתם תשובו היום מאחרי ה' והיה אתם תמרדו היום בה' ומחר אל כל עדת ישראל יקצף: (יט) ואן אם טמאה ארץ אחזתכם עברו לכם אל ארץ אחזת ה' אשר שכן שם משכן ה' והאחזו בתוכנו ובה' אל תמרדו ואתנו אל תמרדו בבנותכם לכם מזבח מבלעדי מזבח ה' אלהינו: (כ) הלוא עכן בן זרח מעל מעל בחרם ועל כל עדת ישראל היה קצף והוא איש אחד לא גוע בעונו: פ

(כא) ויענו בני ראובן ובני גד וחצי שבט המנשה וידברו את ראשי אלפי ישראל: (כב) אל אלהים ה' אל אלהים ה' הוא ידע וישראל הוא ידע אם במרד ואם במעל בה' אל תושיענו היום הזה: (כג) לבנות לנו מזבח לשוב מאחרי ה' ואם להעלות עליו עולה ומנחה ואם לעשות עליו זבחי שלמים ה' הוא יבקש: (כד) ואם לא מדאגה מדבר עשינו את זאת לאמר מחר יאמרו בניכם לבנינו לאמר מה לכם ולה' אלהי ישראל: (כה) וגבול נתן ה' בינינו וביניכם בני ראובן ובני גד את הירדן אין לכם חלק בה' והשביתו בניכם את בנינו לבלתי ירא את ה': (כו) ונאמר נעשה נא לנו לבנות את המזבח לא לעולה ולא לזבח: (כז) כי עד היום בינינו וביניכם ובין דורותינו אחרינו לעבד את עבדת ה' לפניו בעלותינו ובזבחינו ובשלמינו ולא יאמרו בניכם מחר לבנינו אין לכם חלק בה': (כח) ונאמר והיה כי יאמרו אלינו ואל דרתינו מחר ואמרנו ראו את תבנית מזבח ה' אשר עשו אבותינו לא לעולה ולא לזבח כי עד היום בינינו וביניכם: (כט) חלילה לנו ממנו למרד בה' ולשוב היום מאחרי ה' לבנות מזבח לעלה למנחה ולזבח מלבד מזבח ה' אלהינו אשר לפני משכןנו: פ

(ל) וישמע פינחס הכהן ונשיאי העדה וראשי אלפי ישראל אשר אתו את הדברים אשר דברו בני ראובן ובני

גֹּד וּבְנֵי מְנַשֶּׁה וַיִּיטֹב בְּעֵינֵיהֶם: (לא) וַיֹּאמֶר פִּינְחָס בֶּן אֱלֶעָזֶר הַכֹּהֵן אֶל בְּנֵי רְאוּבֵן וְאֶל בְּנֵי גָד וְאֶל בְּנֵי מְנַשֶּׁה הַיּוֹם יָדַעְנוּ כִּי בְּתוֹכְנוּ ה' אֲשֶׁר לֹא מַעֲלַתֶּם בָּהּ הַמַּעַל הַזֶּה אֲזַ הצִּלְתֶּם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִיַּד ה': (לב) וַיֵּשֶׁב פִּינְחָס בֶּן אֱלֶעָזֶר הַכֹּהֵן וְהַנְּשִׂאִים מֵאֵת בְּנֵי רְאוּבֵן וּמֵאֵת בְּנֵי גָד מֵאֶרֶץ הַגִּלְעָד אֶל אֶרֶץ כְּנָעַן אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּשְׁבוּ אוֹתָם דָּבָר: (לג) וַיִּיטֹב הַדָּבָר בְּעֵינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיְבָרְכוּ אֱלֹהִים בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא אָמְרוּ לַעֲלוֹת עֲלֵיהֶם לַצָּבָא לְשַׁחֵת אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר בְּנֵי רְאוּבֵן וּבְנֵי גָד יֹשְׁבִים בָּהּ: (לד) וַיִּקְרְאוּ בְנֵי רְאוּבֵן וּבְנֵי גָד לְמִזְבֵּחַ כִּי עַד הוּא בִּינְתֵינוּ כִּי ה' הָאֱלֹהִים: פ

## בני גדעון

### שופטים פרק ו

(יא) וַיָּבֹא מִלָּאךְ ה' וַיֵּשֶׁב תַּחַת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר בְּעַפְרָה אֲשֶׁר לְיוֹאָשׁ אֲבִי הָעֲזָרִי וַגְּדֵעוֹן בְּנוֹ חֹבֵט חֲטִים בְּגַת לְהִנִּיס מִפְּנֵי מִדְיָן: (יב) וַיֵּרָא אֵלָיו מִלָּאךְ ה' וַיֹּאמֶר אֵלָיו ה' עִמָּךְ גִּבּוֹר הַחֵיל: (יג) וַיֹּאמֶר אֵלָיו גְּדֵעוֹן בִּי אֲדֹנִי וַיֵּשׁ ה' עִמָּנוּ וְלָמָּה מִצָּאֲתָנוּ כָּל זֹאת וְאֵיהָ כָּל נַפְלָאֲתָיו אֲשֶׁר סָפְרוּ לָנוּ אֲבוֹתֵינוּ לֵאמֹר הֲלֹא מִמִּצְרַיִם הֶעֱלָנוּ ה' וְעַתָּה נִטְשָׁנוּ ה' וַיִּתְּנֵנוּ בְּכַף מִדְיָן: (יד) וַיִּפֶּן אֵלָיו ה' וַיֹּאמֶר לָךְ בְּכַחֲךָ זֶה וְהוֹשַׁעְתָּ אֶת יִשְׂרָאֵל מִכַּף מִדְיָן הֲלֹא שְׁלַחְתִּיךָ: (טו) וַיֹּאמֶר אֵלָיו בִּי אֲדֹנִי בְּמָה אוֹשִׁיעַ אֶת יִשְׂרָאֵל הִנֵּה אֶלְפִי הִדֵּל בַּמִּנְשָׁה וְאֶנְכִי הַצֵּעִיר בְּבֵית אָבִי: (טז) וַיֹּאמֶר אֵלָיו ה' כִּי אֶהְיֶה עִמָּךְ וְהִכִּיתָ אֶת מִדְיָן כְּאִישׁ אֶחָד: (יז) וַיֹּאמֶר אֵלָיו אִם נָא מִצָּאֲתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ וְעָשִׂיתָ לִּי אוֹת שְׂאֵתָה מִדְּבַר עָמִי: (יח) אֵל נָא תִמָּשׁ מִזֶּה עַד בֹּאִי אֵלַיךְ וְהִצָּאֲתִי אֶת מִנְחָתִי וְהִנַּחְתִּי לְפָנֶיךָ וַיֹּאמֶר אֶנְכִי אֲשֹׁב עַד שׁוֹבֶךָ: (יט) וַגְּדֵעוֹן בָּא וַיַּעַשׂ גְּדִי עֲזִים וַאֲיִפֹת קֶמַח מִצּוֹת הַבָּשָׂר שֵׁם בֶּסֶל וְהִמָּרְק שֵׁם בִּפְרוֹר וַיּוֹצֵא אֵלָיו אֵל תַּחַת הָאֵלֶּה וַיִּגָּשׁ: ס

(כ) וַיֹּאמֶר אֵלָיו מִלָּאךְ הָאֱלֹהִים קַח אֶת הַבָּשָׂר וְאֶת הַמִּצּוֹת וְהִנַּח אֶל הַסֵּלַע הַלְזוּ וְאֶת הַמָּרְק שְׁפֹךְ וַיַּעַשׂ כֵּן: (כא) וַיִּשְׁלַח מִלָּאךְ ה' אֶת קָצֵה הַמִּשְׁעָנָה אֲשֶׁר בִּידּוֹ וַיִּגַּע בַּבָּשָׂר וּבַמִּצּוֹת וַתַּעַל הָאֵשׁ מִן הַצּוֹר וַתֹּאכַל אֶת הַבָּשָׂר וְאֶת הַמִּצּוֹת וּמִלָּאךְ ה' הִלָּךְ מֵעֵינָיו: (כב) וַיֵּרָא גְדֵעוֹן כִּי מִלָּאךְ ה' הוּא ס וַיֹּאמֶר גְּדֵעוֹן אֶהְיֶה אֲדֹנִי ה' כִּי עַל כֵּן רָאִיתִי מִלָּאךְ ה' פָּנִים אֶל פָּנִים: (כג) וַיֹּאמֶר לוֹ ה' שְׁלוֹם לָךְ אֵל תִּירָא לֹא תִמּוֹת: (כד) וַיָּבֹן שֵׁם גְּדֵעוֹן מִזִּבְחַ לַה' וַיִּקְרָא לוֹ ה' שְׁלוֹם עַד הַיּוֹם הַזֶּה עוֹדֵנוּ בְּעַפְרָת אֲבִי הָעֲזָרִי: פ

### שופטים פרק ח

(יח) וַיֹּאמֶר אֵל זָבַח וְאֵל צִלְמָנַע אֵיפֹה הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הִרְגַּתֶּם בַּתְּבוֹר וַיֹּאמְרוּ כְּמוֹהֶם אֶחָד כְּתָאֵר בְּנֵי הַמֶּלֶךְ: (יט) וַיֹּאמֶר **אֲחִי בְנֵי אֲמִי הֵם חִי ה' לֹא הִחִיתֶם אוֹתָם לֹא הִרְגַּתִּי אֹתָם**: (כ) וַיֹּאמֶר לִיתֵר בְּכוֹרוֹ קוֹם הִרְגֵּה אוֹתָם וְלֹא שִׁלַּף הִנֵּעַר חֲרָבוֹ כִּי יָרָא כִּי עוֹדֵנוּ נָעַר: (כא) וַיֹּאמֶר זָבַח וְצִלְמָנַע קוֹם אֶתָּה וּפָגַע בָּנוּ כִּי כְּאִישׁ גְּבוּרָתוֹ וַיִּקָּם גְּדֵעוֹן וַיַּהַרְגֵם אֶת זָבַח וְאֶת צִלְמָנַע וַיִּקָּח אֶת הַשְׁהֲרָנִים אֲשֶׁר בְּצֹאֲרֵי גְמְלֵיהֶם: (כב) וַיֹּאמְרוּ אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֵל גְּדֵעוֹן מִשָּׁל בָּנוּ גַם אֶתָּה גַם בִּנְךָ גַם בְּנֵי בִנְךָ כִּי הוֹשַׁעְתָּנוּ מִיַּד מִדְיָן: (כג) וַיֹּאמֶר **אֲלֵהֶם גְּדֵעוֹן לֹא אֲמַשֵּׁל אֲנִי בָכֶם וְלֹא יִמָּשֵׁל בְּנֵי בָכֶם ה' יִמָּשֵׁל בָכֶם**:

### שופטים פרק ח

(כט) וַיִּלָּךְ יִרְבֵּעֵל בֶּן יוֹאָשׁ וַיֵּשֶׁב בְּבֵיתוֹ: (ל) וַלְגְּדֵעוֹן **הָיוּ שְׁבָעִים בָּנִים** יֹצְאֵי יֶרֶכוֹ כִּי נָשִׁים רַבּוֹת הָיוּ לוֹ: (לא) וּפִילָגְשׁוֹ אֲשֶׁר בָּשָׁכָם יִלְדָה לוֹ גַם הָיָא בֶן וַיִּשָּׂם אֶת שְׁמוֹ אֲבִימֶלֶךְ: (לב) וַיָּמָת גְּדֵעוֹן בֶּן יוֹאָשׁ בְּשִׁיבָה טוֹבָה וַיִּקְבֹּר בְּקֶבֶר יוֹאָשׁ אָבִיו בְּעַפְרָה אֲבִי הָעֲזָרִי: פ

### שופטים פרק ט

(א) וַיִּלָּךְ אֲבִימֶלֶךְ בֶּן יִרְבֵּעֵל שְׁכֵמָה אֵל אֲחִי אִמּוֹ וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם וְאֵל כָּל מִשְׁפַּחַת בֵּית אָבִי אִמּוֹ לֵאמֹר: (ב) דַּבְּרוּ נָא בְּאָזְנִי כָּל בְּעָלֵי שְׁכֵם מִה טוֹב לָכֶם **הַמָּשָׁל בָּכֶם שְׁבָעִים אִישׁ כָּל בְּנֵי יִרְבֵּעֵל אִם מָשָׁל בָּכֶם אִישׁ אֶחָד וְזָכַרְתֶּם כִּי עֲצַמְכֶם וּבְשָׁרְכֶם אֲנִי**: (ג) וַיְדַבְּרוּ אֲחִי אִמּוֹ עָלָיו בְּאָזְנֵי כָּל בְּעָלֵי שְׁכֵם אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֵּט לָבָם אַחֲרֵי אֲבִימֶלֶךְ כִּי אָמְרוּ אֲחִינוּ הוּא: (ד) וַיִּתְּנוּ לוֹ שְׁבָעִים כֶּסֶף מִבֵּית בַּעַל בְּרִית וַיִּשְׁכַּר בָּהֶם אֲבִימֶלֶךְ אֲנָשִׁים רִיקִים וּפְחִזִּים וַיִּלְכּוּ אַחֲרָיו: (ה) וַיָּבֹא בֵית אָבִיו עֲפְרָתָה וַיַּהַרְגֵם אֶת אֲחִיו בְּנֵי יִרְבֵּעֵל שְׁבָעִים אִישׁ עַל אָבֹן אֶחָד וַיִּוָּתֵר יוֹתָם בֶּן יִרְבֵּעֵל הַקָּטָן כִּי נַחֲבָא: ס

(ו) וַיֹּאסְפוּ כָל בְּעָלֵי שָׂכָם וְכָל בֵּית מִלּוֹא וַיִּלְכּוּ וַיִּמְלִיכוּ אֶת אַבִּימֶלֶךְ לְמֶלֶךְ עִם אֱלֹהֵי מִצְרָיִם בְּשָׂכָם: (ז) וַיִּגְדּוּ לְיוֹתָם וַיִּלְךְ וַיַּעֲמֵד בְּרֹאשׁ הַר גִּרְזִים וַיִּשָּׂא קוֹלוֹ וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר לָהֶם שְׁמַעוּ אֵלַי בְּעָלֵי שָׂכָם וַיִּשְׁמַע אֲלֵיכֶם אֱלֹהִים: (ח) הַלֹּחֶם הַלָּכּוּ הָעֲצִים לְמִשְׁחַח עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ וַיֹּאמְרוּ לַזֵּית מַלְכָּה עָלֵינוּ: (ט) וַיֹּאמֶר לָהֶם הַזֵּית הַחֲדָלְתִּי אֶת דִּשְׁנִי אֲשֶׁר בִּי יִכְבְּדוּ אֱלֹהִים וְאֲנָשִׁים וְהִלַּכְתִּי לְנוּעַ עַל הָעֲצִים: (י) וַיֹּאמְרוּ הָעֲצִים לְתֹאנָה לְכִי אֶת מֶלֶכִּי עָלֵינוּ: (יא) וַתֹּאמֶר לָהֶם הַתֹּאנָה הַחֲדָלְתִּי אֶת מִתְקִי וְאֶת תְּנוּבָתִי הַטּוֹבָה וְהִלַּכְתִּי לְנוּעַ עַל הָעֲצִים: (יב) וַיֹּאמְרוּ הָעֲצִים לְגֹפֶן לְכִי אֶת מַלְכִּי עָלֵינוּ: (יג) וַתֹּאמֶר לָהֶם הַגֹּפֶן הַחֲדָלְתִּי אֶת תִּירוּשֵׁי הַמִּשְׁמַח אֱלֹהִים וְאֲנָשִׁים וְהִלַּכְתִּי לְנוּעַ עַל הָעֲצִים: (יד) וַיֹּאמְרוּ כָל הָעֲצִים אֶל הָאֵטָד לֵךְ אִתָּה מֶלֶךְ עָלֵינוּ: (טו) וַיֹּאמֶר הָאֵטָד אֶל הָעֲצִים אִם בָּאֵת אִתָּם מִשְׁחִים אֵתִי לְמֶלֶךְ עֲלֵיכֶם בָּאוּ חֲסוּ בְּעָלֵי וְאִם אֵין תֵּצֵא אִשׁ מִן הָאֵטָד וְתֹאכַל אֶת אֶרְצִי הַלְבָּנוֹן: (טז) וְעַתָּה אִם בָּאֵת וּבִתְמִים עֲשִׂיתֶם וְתִמְלִיכוּ אֶת אַבִּימֶלֶךְ וְאִם טוֹבָה עֲשִׂיתֶם עִם יִרְבֶּעֶל וְעִם בֵּיתוֹ וְאִם כְּגִמּוֹל יִדְּיוּ עֲשִׂיתֶם לוֹ: (יז) אֲשֶׁר נֹלַחַם אָבִי עֲלֵיכֶם וַיִּשְׁלַח אֶת נַפְשׁוֹ מִנֶּגֶד וַיִּצַּל אֶתְכֶם מִיַּד מִדִּין: (יח) וְאַתֶּם קִמַּתֶּם עַל בֵּית אָבִי הַיּוֹם וַתַּהַרְגוּ אֶת בְּנֵי שְׁבָעִים אִישׁ עַל אֶבֶן אַחַת וְתִמְלִיכוּ אֶת אַבִּימֶלֶךְ בֶּן אִמָּתוֹ עַל בְּעָלֵי שָׂכָם כִּי אֲחִיכֶם הוּא: (יט) וְאִם בָּאֵת וּבִתְמִים עֲשִׂיתֶם עִם יִרְבֶּעֶל וְעִם בֵּיתוֹ הַיּוֹם הַזֶּה שְׁמַחְוּ בְּאַבִּימֶלֶךְ וַיִּשְׁמַח גַּם הוּא בָכֶם: (כ) וְאִם אֵין תֵּצֵא אִשׁ מִמֶּלֶךְ וְתֹאכַל אֶת בְּעָלֵי שָׂכָם וְאֶת בֵּית מִלּוֹא וְתֹאכַל אֶת אַבִּימֶלֶךְ: (כא) וַיֵּנֶס יוֹתָם וַיִּבְרַח וַיִּלְךְ בְּאֶרֶץ שֵׁם מִפְּנֵי אַבִּימֶלֶךְ אָחִיו: פ (כב) וַיֵּשֶׁר אַבִּימֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל שְׁלֹשׁ שָׁנִים: (כג) וַיִּשְׁלַח אֱלֹהִים רוּחַ רָעָה בֵּין אַבִּימֶלֶךְ וּבֵין בְּעָלֵי שָׂכָם וַיִּכְבְּדוּ בְּעָלֵי שָׂכָם בְּאַבִּימֶלֶךְ: (כד) לְבֹא חֲמֵס שְׁבָעִים בְּנֵי יִרְבֶּעֶל וַדְּמָם לְשׁוֹם עַל אַבִּימֶלֶךְ אֲחִיהֶם אֲשֶׁר הָרַג אוֹתָם וְעַל בְּעָלֵי שָׂכָם אֲשֶׁר חָזְקוּ אֶת יָדָיו לְהָרַג אֶת אָחִיו: (כה) וַיִּשְׁמְרוּ לוֹ בְּעָלֵי שָׂכָם מֵאֲרָבִים עַל רָאשֵׁי הָהָרִים וַיִּגְזְלוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר יַעֲבֹר עֲלֵיהֶם בַּדֶּרֶךְ וַיִּגְדּוּ לְאַבִּימֶלֶךְ: פ

## שופטים פרק ט

(נ) וַיִּלְךְ אַבִּימֶלֶךְ אֶל תַּבַּץ וַיַּחֲנוּ בְּתַבַּץ וַיִּלְכְּדָהּ: (נא) וּמִגְדָּל עַז הָיָה בְּתוֹךְ הָעִיר וַיִּנָּסוּ שָׁמָּה כָּל הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִׁים וְכָל בְּעָלֵי הָעִיר וַיִּסָּגְרוּ בַּעֲדָם וַיַּעֲלוּ עַל גֵּג הַמִּגְדָּל: (נב) וַיָּבֹא אַבִּימֶלֶךְ עַד הַמִּגְדָּל וַיִּלַּחֵם בּוֹ וַיִּגֹּשׁ עַד פֶּתַח הַמִּגְדָּל לְשַׁרְפּוֹ בָּאֵשׁ: (נג) וַתִּשְׁלַח אִשָּׁה אַחַת פֹּלַח רֶכֶב עַל רֹאשׁ אַבִּימֶלֶךְ וַתַּרְץ אֶת גְּלִגְלָתוֹ: (נד) וַיִּקְרָא מְהֵרָה אֶל הַנָּעַר נִשָּׂא כִלְיוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ שְׁלַח חֲרֹבָה וּמוֹתֵתִנִּי פֶן יֹאמְרוּ לִי אִשָּׁה הִרְגָתָהּ וַיִּדְקְרָהּ וַנֵּעֲרוּ וַיָּמָת: (נה) וַיִּרְאוּ אִישׁ יִשְׂרָאֵל כִּי מֵת אַבִּימֶלֶךְ וַיִּלְכּוּ אִישׁ לְמִקְמוֹ: (נו) וַיָּשֻׁב אֱלֹהִים אֶת רַעַת אַבִּימֶלֶךְ אֲשֶׁר עָשָׂה לְאֲבִיו לְהָרַג אֶת שְׁבָעִים אָחִיו: (נז) וְאֵת כָּל רַעַת אֲנָשֵׁי שָׂכָם הַשִּׁיב אֱלֹהִים בְּרֹאשָׁם וַתָּבֹא אֲלֵיהֶם קִלְלַת יוֹתָם בֶּן יִרְבֶּעֶל:

"והחכמים מושכים ידיהם מהנהגת העולם מפני שהם יודעים שיש חכמים מהם ורוצים שיתנהג העולם על ידי חכמים גמורים. בתוך כך קופצים הטיפשים והרעים ובאים ונוטלים את העולם לידיהם ומנהגים את העולם כפי זדונם וכפי טיפשותם. היאך נותנים החכמים לעולם שיאבד ע"י השוטמים והרשעים? אלא מתוך שהחכמים חכמים ומוסיפים חכמה כל שנראה להם אתמול כחכמה שלמה רואים אותו היום שאינו חכמה, ואינם עומדים על דעתו ואינם תוקעים עצמם לשום דבר מפני שהחכמה מוליכה את החכמים ממעלה למעלה.

לא כן הטיפשים. כל דבר שנתנו עיניהם בו – הרי הם מחזיקים אותו ואינם מניחים ממנו, שאם יניחו ידיהם ממנו אין להם מה יעשו בעולם. לפיכך כך ימיהם תחבולות ובלבד שיחזיקו העולם בידיהם."

ש"י עגנון/שירה

## יפתח הגלעדי ושבט אפרים

### שופטים פרק יא

(א) ויפתח הגלעדי הָיָה גִבּוֹר חֵיל וְהוּא בֶן אִשָּׁה זֹנָה וַיּוֹלֶד גִּלְעָד אֶת יַפְתָּח: (ב) וַתֵּלֶד אִשָּׁת גִּלְעָד לוֹ בָּנִים וַיִּגְדְּלוּ בְנֵי הָאִשָּׁה וַיִּגְרְשׁוּ אֶת יַפְתָּח וַיֹּאמְרוּ לוֹ לֹא תִנְחַל בְּבֵית אָבִינוּ כִּי בֶן אִשָּׁה אַחֲרֵת אֲתָה: (ג) וַיִּבְרַח יַפְתָּח מִפְּנֵי אָחִיו וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ טוֹב וַיִּתְּלַקְטוּ אֵל יַפְתָּח אֲנָשִׁים רִיקִים וַיֵּצְאוּ עִמּוֹ: פ

(ד) וַיְהִי מִיָּמִים וַיִּלְחֲמוּ בְנֵי עַמּוֹן עִם יִשְׂרָאֵל: (ה) וַיְהִי כִּאֲשֶׁר נִלְחֲמוּ בְנֵי עַמּוֹן עִם יִשְׂרָאֵל וַיִּלְכּוּ זָקְנֵי גִלְעָד לִקְחַת אֶת יַפְתָּח מִאֶרֶץ טוֹב: (ו) וַיֹּאמְרוּ לִיַּפְתָּח לֵכָה וְהִייתָ לָנוּ לְקָצִין וְנִלְחֲמָהּ בְּבְנֵי עַמּוֹן: (ז) וַיֹּאמֶר יַפְתָּח לְזָקְנֵי גִלְעָד **הֲלֹא אַתֶּם שִׁנְאַתֶּם אוֹתִי וַתִּגְרְשׁוּנִי מִבֵּית אָבִי** וּמִדּוֹעַ בְּאַתֶּם אֵלַי עַתָּה כִּאֲשֶׁר צָר לָכֶם: (ח) וַיֹּאמְרוּ זָקְנֵי גִלְעָד אֶל יַפְתָּח לֵכֵן עַתָּה שְׁבָנוּ אֵלָיְךָ וְהִלַּכְתָּ עִמָּנוּ וְנִלְחַמְתָּ בְּבְנֵי עַמּוֹן וְהִייתָ לָנוּ לְרֹאשׁ לְכָל יִשְׂרָאֵל: (ט) וַיֹּאמֶר יַפְתָּח אֶל זָקְנֵי גִלְעָד אִם מְשִׁיבִים אַתֶּם אוֹתִי לְהִלָּחֵם בְּבְנֵי עַמּוֹן וְנָתַן ה' אוֹתָם לִפְנֵי אֲנֹכִי אֶהְיֶה לָכֶם לְרֹאשׁ: (י) וַיֹּאמְרוּ זָקְנֵי גִלְעָד אֶל יַפְתָּח ה' יִהְיֶה שְׁמֶעַ בִּינוֹתֵינוּ אִם לֹא כַּדְבָרְךָ כֵּן נַעֲשֶׂה: (יא) וַיֵּלֶךְ יַפְתָּח עִם זָקְנֵי גִלְעָד וַיִּשְׁמְעוּהוּ הָעָם אוֹתוֹ עֲלֵיהֶם לְרֹאשׁ וּלְקָצִין וַיִּדְּבַר יַפְתָּח אֶת כָּל דְּבָרָיו לִפְנֵי ה' בְּמִצְפֶּה: פ

(יב) וַיִּשְׁלַח יַפְתָּח מַלְאָכִים אֶל מֶלֶךְ בְּנֵי עַמּוֹן לֵאמֹר מָה לִּי וְלָךְ כִּי בָאתָ אֵלַי לְהִלָּחֵם בְּאֶרֶצִּי: (יג) וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ בְּנֵי עַמּוֹן אֶל מַלְאָכָיו יַפְתָּח כִּי לָקַח יִשְׂרָאֵל אֶת אֶרֶצִּי בְּעִלּוֹתוֹ מִמִּצְרַיִם מֵאֲרֹנוֹן וְעַד הַיַּבֵּק וְעַד הַיַּרְדֵּן וְעַתָּה הִשְׁיבָה אֶתְהֶן בְּשָׁלוֹם: (יד) וַיּוֹסֶף עוֹד יַפְתָּח וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל מֶלֶךְ בְּנֵי עַמּוֹן: (טו) וַיֹּאמֶר לוֹ כֹּה אָמַר יַפְתָּח לֹא לָקַח יִשְׂרָאֵל אֶת אֶרֶץ מוֹאָב וְאֶת אֶרֶץ בְּנֵי עַמּוֹן: (טז) כִּי בְּעִלּוֹתָם מִמִּצְרַיִם וַיֵּלֶךְ יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבָּר עַד יָם סוּף וַיָּבֹא קִדְשָׁה: (יז) וַיִּשְׁלַח יִשְׂרָאֵל מַלְאָכִים אֶל מֶלֶךְ אֲדוֹם לֵאמֹר אֶעֱבְרָה נָא בְּאֶרֶצְךָ וְלֹא שְׁמַע מֶלֶךְ אֲדוֹם וְגַם אֶל מֶלֶךְ מוֹאָב שָׁלַח וְלֹא אָבָה וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בְּקִדְשׁ:...

(כז) וְאֲנֹכִי לֹא חָטָאתִי לָךְ וְאַתָּה עָשִׂיתָ אֵתִי רָעָה לְהִלָּחֵם בִּי וְשָׁפַט ה' הַשֹּׁפֵט הַיּוֹם בֵּין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבֵין בְּנֵי עַמּוֹן: (כח) וְלֹא שְׁמַע מֶלֶךְ בְּנֵי עַמּוֹן אֶל דְּבָרָיו יַפְתָּח אֲשֶׁר שָׁלַח אֵלָיו: פ

(כט) וַתְּהִי עַל יַפְתָּח רוּחַ ה' וַיַּעֲבֹר אֶת הַגִּלְעָד וְאֶת מְנַשֶּׁה וַיַּעֲבֹר אֶת מִצְפֶּה גִלְעָד וּמִמִּצְפֶּה גִלְעָד עָבַר בְּנֵי עַמּוֹן: (ל) וַיִּדְרֹךְ יַפְתָּח נָדָר לֵה' וַיֹּאמֶר אִם נָתַן תָּתֵן אֶת בְּנֵי עַמּוֹן בְּיָדִי: (לא) וְהָיָה הַיּוֹצֵא אֲשֶׁר יֵצֵא מִדִּלְתֵּי בֵּיתִי לְקִרְאָתִי בְּשׁוֹבֵי בְּשָׁלוֹם מִבְּנֵי עַמּוֹן וְהָיָה לִּי וְהַעֲלִיתִהוּ עוֹלָה: (לב) וַיַּעֲבֹר יַפְתָּח אֶל בְּנֵי עַמּוֹן לְהִלָּחֵם בָּם וַיִּתְּנֵם ה' בְּיָדוֹ: (לג) וַיִּכֶם מֵעָרֹשֶׁר וְעַד בּוֹאֵךְ מִנִּית עֲשָׂרִים עִיר וְעַד אֲבֵל כְּרָמִים מִכָּה גְדוֹלָה מְאֹד וַיִּכְנְעוּ בְנֵי עַמּוֹן מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל: פ

### במדבר פרק כו

(כח) בְּנֵי יוֹסֵף לְמִשְׁפַּחְתָּם מְנַשֶּׁה וְאֶפְרַיִם: (כט) בְּנֵי מְנַשֶּׁה לְמַכִּיר מִשְׁפַּחַת הַמַּכִּירִי וּמַכִּיר הוֹלִיד אֶת גִּלְעָד לְגִלְעָד מִשְׁפַּחַת הַגִּלְעָדִי:

### יהושע פרק כב

(ט) וַיָּשֻׁבוּ וַיִּלְכּוּ בְנֵי רְאוּבֵן וּבְנֵי גָד וַחֲצִי שִׁבְט הַמְּנַשֶּׁה מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִשְׁלָה אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנָעַן לְלַכֵּת אֶל אֶרֶץ הַגִּלְעָד אֶל אֶרֶץ אַחֲזָתָם אֲשֶׁר נֶאֱחָזוּ בָּהּ עַל פִּי ה' בְּיַד מֹשֶׁה: (י) וַיָּבֹאוּ אֶל גְּלִילֹת הַיַּרְדֵּן אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיִּבְנוּ בְּנֵי רְאוּבֵן וּבְנֵי גָד וַחֲצִי שִׁבְט הַמְּנַשֶּׁה שָׁם מִזְבֵּחַ עַל הַיַּרְדֵּן מִזְבֵּחַ גָּדוֹל לְמִרְאָה: (יא) וַיִּשְׁמְעוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הִנֵּה בָנוּ בְנֵי רְאוּבֵן וּבְנֵי גָד וַחֲצִי שִׁבְט הַמְּנַשֶּׁה אֶת הַמִּזְבֵּחַ אֶל מוֹל אֶרֶץ כְּנָעַן אֶל גְּלִילֹת הַיַּרְדֵּן אֶל עֵבֶר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (יב) וַיִּשְׁמְעוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְהֲלוּ כָּל עַדַּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁלֵה לַעֲלוֹת עֲלֵיהֶם לְצַבָּא: פ

## שופטים פרק יב

(א) ויצעק איש אפרים ויעבר צפונה ויאמרו ליפתח מדוע עברת להלחם בבני עמון ולנו לא קראת ללכת עמך ביתך נשורף עליך באש: (ב) ויאמר יפתח אליהם איש ריב הייתי אני ועמי ובני עמון מאד ואצעק אתכם ולא הושעתם אותי מידם: (ג) ואראה כי אינך מושיע ואשימה נפשי בכפי ואעברה אל בני עמון ויתנם ה' בידי ולמה עליכם אלי היום הזה להלחם בי: (ד) ויקבץ יפתח את כל אנשי גלעד וילחם את אפרים ויכו אנשי גלעד את אפרים כי אמרו פליטי אפרים אתם גלעד בתוך אפרים בתוך מנשה: (ה) וילכד גלעד את מעברות הירדן לאפרים והיה כי יאמרו פליטי אפרים אעברה ויאמרו לו אנשי גלעד האפרתי אתה ויאמר לא: (ו) ויאמרו לו אומר נא שבילת ויאמר סבלת ולא יכין לדבר כן ויאחזו אותו וישחטוהו אל מעברות הירדן ויפל בעת ההיא מאפרים ארבעים ושנים אלף: (ז) וישפט יפתח את ישראל שש שנים וימת יפתח הגלעדי ויקבר בערי גלעד: פ

## מצודת דוד שופטים פרק יב פסוק ד

ר"ל מה שהגלעדים הרבו להכות בבני אפרים בשטף אף היה על כי בני אפרים בזו אותם ואמרו להם פליטי אפרים וכו' ר"ל כערך הפחותים שבבני אפרים כן אתם בני גלעד נחשבים בתוך בני אפרים ובתוך בני מנשה ואפילו המכובדים שבכם נחשבים בעיני כל בני יוסף כהפחותים שבבני אפרים:

## שופטים פרק ו

(יא) ויבא מלאך ה' וישב תחת האלה אשר בעפרה אשר ליואש אבי העזרי וגדעון בנו חבט חטים בגת להניס מפני מדון: רש"י שופטים פרק ו פסוק יא – אבי העזרי - מבני אביעזר בן גלעד בן מנשה:

## שופטים פרק ח

(א) ויאמרו אליו איש אפרים מה הדבר הזה עשית לנו לבלתי קראות לנו כי הלכת להלחם במדון ויריבון אתו בחזקה: (ב) ויאמר אליהם מה עשיתי עמה ככם הלוא טוב עללות אפרים מבציר אביעזר: (ג) בידכם נתן אלהים את שרי מדון את ערב ואת זאב ומה יכלתי עשות ככם אז רפתה רוחם מעליו בדברו הדבר הזה: ... (טו) ויבא אל אנשי סכות ויאמר הנה זבח וצלמנע אשר חרפתם אותי לאמר הכף זבח וצלמנע עמה בידך כי נתן לאנשיך היעפים לחם: (טז) ויקח את זקני העיר ואת קוצי המדבר ואת הברקנים וידע בהם את אנשי סכות: (יז) ואת מגדל פנואל נתץ ויהרג את אנשי העיר: ... (כב) ויאמרו איש ישראל אל גדעון משל בנו גם אתה גם בנך גם בן בנך כי הושעתנו מיד מדון: (כג) ויאמר אלהם גדעון לא אמשל אני בכם ולא ימשל בני בכם ה' ימשל בכם: ... (כט) וילך ירבעל בן יואש וישב בביתו: (ל) ולגדעון היו שבעים בנים יצאי ירכו כי נשים רבות היו לו: (לא) ופילגשו אשר בשכם ילדה לו גם היא בן וישם את שמו אבימלך: (לב) וימת גדעון בן יואש בשיבה טובה ויקבר בקבר יואש אביו בעפרה אבי העזרי: פ

## שופטים פרק ט

(א) וילך אבימלך בן ירבעל שכמה אל אחי אמו וידבר אליהם ואל כל משפחת בית אבי אמו לאמר: (ב) דברו נא באזני כל בעלי שכם מה טוב לכם המשל בכם שבעים איש כל בני ירבעל אם משל בכם איש אחד וזכרתם כי עצמכם ובשרכם אני: (ג) וידברו אחי אמו עליו באזני כל בעלי שכם את כל הדברים האלה ויט לבם אחרי אבימלך כי אמרו אחינו הוא: (ד) ויתנו לו שבעים כסף מבית בעל ברית וישכר בהם אבימלך אנשים ריקים ופחזים וילכו אחריו:

## פילגש בגבעה

### שופטים פרק יט

(א) ויהי בימים ההם ומלך אין בישראל ויהי איש לוי גר בירכתי הר אפרים ויקח לו אשה פילגש מבית לחם יהודה: (ב) ותזנה עליו פילגשו ומלך מאתו אל בית אביה אל בית לחם יהודה ותהי שם ימים ארבעה חדשים: (ג) ויקם אישה וילך אחריה לדבר על לבא להשיבו להשיבה ונערו עמו וצמד חמרים ותביאהו בית אביה ויראהו אבי הנערה וישמח לקראתו: (ד) ויחזק בו חתנו אבי הנערה וישב אתו שלשת ימים ויאכלו וישתו וילינו שם: (ה) ויהי ביום הרביעי וישכימו בבקר ויקם ללכת ויאמר אבי הנערה אל חתנו סעד לבך פת לחם ואחר תלכו: (ו) וישבו ויאכלו שניהם יחדו וישתו ויאמר אבי הנערה אל האיש הואל נא ולין ויטב לבך: (ז) ויקם האיש ללכת ויפצר בו חתנו וישב וילן שם: (ח) וישכם בבקר ביום החמישי ללכת ויאמר אבי הנערה סעד נא לבך **והתמהמהו** עד נטות היום ויאכלו שניהם: (ט) ויקם האיש ללכת הוא ופילגשו ונערו ויאמר לו חתנו אבי הנערה הנה נא רפה היום לערב לינו נא הנה חנות היום לין פה ויטב לבך והשכמתם מחר לדרככם והלכת לאהלך:

(י) ולא אבה האיש ללון ויקם וילך ויבא עד נכח יבוס היא ירושלם ועמו צמד חמורים חבושים ופילגשו עמו: (יא) הם עם יבוס והיום רד מאד ויאמר הנער אל אדניו לכה נא ונסורה אל עיר היבوسی הזאת ונלין בה: (יב) **ויאמר אליו אדניו לא נסור אל עיר נכרי אשר לא מבני ישראל הנה ועברנו עד גבעה**: (יג) ויאמר לנערו לך ונקרבה באחד המקומות ולנו בגבעה או ברמה: (יד) ויעברו וילכו ותבא להם השמש אצל הגבעה אשר לבנימן: (טו) ויסרו שם לבוא ללון בגבעה ויבא וישב ברחוב העיר **ואין איש מאספך אותם הביתה ללון**: (טז) והנה איש זקן בא מן מעשהו מן השדה בערב והאיש מהר אפרים והוא גר בגבעה ואנשי המקום בני ימיני: (יז) וישא עיניו וירא את האיש הארח ברחוב העיר ויאמר האיש הזקן אנה תלך ומאין תבוא: (יח) ויאמר אליו עברים אנחנו מבית לחם יהודה עד ירכתי הר אפרים משם אנכי ואלך עד בית לחם יהודה ואת בית ה' אני הלך ואין איש מאספך אותי הביתה: (יט) **וגם תבן גם מספוא יש לחמורינו וגם** לחם ויין יש לי ולאמתך ולנער עם עבדיך אין מחסור כל דבר: (כ) ויאמר האיש הזקן שלום לך רק כל מחסורך עלי רק ברחוב אל תלן:

(כא) ויביאהו לביתו ויבול ויכל לחמורים **וירחצו רגליהם ויאכלו וישתו**: (כב) המה מיטיבים את לבם והנה אנשי העיר אנשי בני בליעל **נסבו את הבית מתדפקים על הדלת ויאמרו אל האיש בעל הבית הזקן לאמר הוצא את האיש אשר בא אל ביתך ונדענו**: (כג) ויצא אליהם האיש בעל הבית ויאמר אליהם **אל אחי אל תרעו** נא אחרי אשר בא האיש הזה אל ביתי אל תעשו את הנבלה הזאת: (כד) הנה **בתי הבתולה** ופילגשהו אוציאה נא אותם וענו אותם ועשו להם הטוב בעיניכם ולאיש הזה לא תעשו דבר הנבלה הזאת: (כה) ולא אבו האנשים לשמע לו ויחזק האיש בפילגשו ויצא אליהם החוץ וידעו אותה ויתעללו בה כל הלילה עד הבקר וישלחוה בעלות כעלות השחר: (כו) ותבא האשה לפנות הבקר ותפל פתח בית האיש אשר אדוניה שם עד האור: (כז) ויקם אדניה בבקר ויפתח דלתות הבית ויצא ללכת לדרכו והנה האשה פילגשו נפלת פתח הבית וידיה על הסף: (כח) ויאמר אליה קומי ונלכה ואין ענה ויקחה על החמור ויקם האיש וילך למקמו: (כט) ויבא אל ביתו ויקח את המאכלת ויחזק בפילגשו וינתחה לעצמיה לשנים עשר נתחים וישלחה בכל גבול ישראל: (ל) והיה כל הראה ואמר לא נהיתה ולא נראתה כזאת למיום עלות בני ישראל מארץ מצרים עד היום הזה שימו לכם עליה עזו ודברו: פ

### שופטים פרק כ

(א) ויצאו כל בני ישראל ותקהל העדה **כאיש אחד** למדן ועד באר שבע וארץ הגלעד אל ה' המצפה: (ב) ויתיצבו פנות כל העם כל שבטי ישראל בקהל עם האלהים ארבע מאות אלף איש רגלי שלף חרב:

(ג) וַיִּשְׁמְעוּ בְנֵי בְנִימִן כִּי עָלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל הַמִּצְפָּה וַיֹּאמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל דְּבָרוּ אִיכָּה נְהִיְתָה הָרָעָה הַזֹּאת: (ד) וַיַּעַן הָאִישׁ הַלְוִי אִישׁ הָאִשָּׁה הַנֶּרְצָחָה וַיֹּאמֶר הַגִּבְעָתָה אֲשֶׁר לְבְנִימִן בָּאתִי אֲנִי וּפִילִגְשִׁי לָלוּן: (ה) וַיִּקְמוּ עָלָיו בַּעֲלֵי הַגִּבְעָה וַיִּסְבּוּ עָלָיו אֶת הַבֵּית לִילָה אוֹתִי דָמוֹ לְהָרֹג וְאֶת פִּילִגְשִׁי עֵנוּ וַתָּמֹת: (ו) וְאַחֲזָ בְּפִילִגְשִׁי וְאַנְתָּחָה וְאַשְׁלַחָה בְּכָל שְׂדֵה נַחֲלַת יִשְׂרָאֵל כִּי עָשׂוּ זָמָה וַנִּבְלָה בְּיִשְׂרָאֵל: (ז) הִנֵּה כָלְכֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הִבּוּ לָכֶם דָּבָר וַעֲצָה הֵלֶם: (ח) **וַיָּקֶם כָּל הָעָם כָּאִישׁ אֶחָד לֵאמֹר לֹא נִלְךְ אִישׁ לְאַהֲלוֹ וְלֹא נָסֹר אִישׁ לְבֵיתוֹ:** (ט) וַעֲתָה זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה לַגִּבְעָה עָלֶיךָ בְּגֹרֶל: (י) **וְלִקְחָנוּ עֲשָׂרָה אָנָשִׁים לְמֶאֱהָ לְכָל שְׁבֹטֵי יִשְׂרָאֵל וּמֶאֱהָ לְאֶלֶף וְאֶלֶף לְרֹבֶבָה** לַקַּחַת צֹדֶה לָעָם לַעֲשׂוֹת לְבוֹאֵם לַגִּבְעָה בְּנִימִן כָּכָל הַנִּבְלָה אֲשֶׁר עָשָׂה בְּיִשְׂרָאֵל: (יא) **וַיֹּאסֹף כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֶל הָעִיר כָּאִישׁ אֶחָד חֲבֵרִים: פ**

(יב) וַיִּשְׁלַחוּ שְׁבֹטֵי יִשְׂרָאֵל אָנָשִׁים בְּכָל שְׁבֹטֵי בְנִימִן לֵאמֹר מָה הָרָעָה הַזֹּאת אֲשֶׁר נְהִיְתָה בָכֶם: (יג) **וַעֲתָה תָנוּ אֶת הָאָנָשִׁים בְּנֵי בְלִיעֵל אֲשֶׁר בְּגִבְעָה וְנִמִּיתֶם וּנְבַעֲרָה רָעָה מִיִּשְׂרָאֵל וְלֹא אָבוּ בְנֵי בְנִימִן לִשְׁמֹעַ בְּקוֹל אַחֵיהֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:** (יד) וַיֹּאסֹפוּ בְנֵי בְנִימִן מִן הָעָרִים הַגִּבְעָתָה לְצֹאֵת לְמַלְחָמָה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: ... (כ) וַיֵּצֵא אִישׁ יִשְׂרָאֵל לְמַלְחָמָה עִם בְּנִימִן וַיַּעֲרֹכוּ אֹתָם אִישׁ יִשְׂרָאֵל מַלְחָמָה אֶל הַגִּבְעָה: (כא) וַיֵּצֵאוּ בְנֵי בְנִימִן מִן הַגִּבְעָה וַיִּשְׁחִיתוּ בְּיִשְׂרָאֵל בְּיוֹם הַהוּא שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אִישׁ אֶרְצָה: (כב) וַיִּתְחַזַּק הָעָם אִישׁ יִשְׂרָאֵל וַיִּסְפוּ לַעֲרֹךְ מַלְחָמָה בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר עָרְכוּ שָׁם בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן: (כג) וַיַּעֲלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּבְכוּ לִפְנֵי ה' עַד הָעֶרֶב וַיִּשְׁאַלוּ בַּה' לֵאמֹר הַאֲוִסִּיף לַגִּשְׁת לְמַלְחָמָה עִם בְּנֵי בְנִימִן אָחִי וַיֹּאמֶר ה' עָלוּ אֵלָיו:

(כד) וַיִּקְרְבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל בְּנֵי בְנִימִן בְּיוֹם הַשָּׁנִי: (כה) וַיֵּצֵא בְנִימִן לַקְרָאֹתָם מִן הַגִּבְעָה בְּיוֹם הַשָּׁנִי וַיִּשְׁחִיתוּ בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל עוֹד שְׁמֹנֶת עָשָׂר אֶלֶף אִישׁ אֶרְצָה כָּל אֶלֶה שְׁלֹפִי חָרֵב: (כו) וַיַּעֲלוּ כָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְכָל הָעָם וַיָּבֵאוּ בֵּית אֵל וַיִּבְכוּ וַיִּשְׁבּוּ שָׁם לִפְנֵי ה' וַיִּצְמוּ בְּיוֹם הַהוּא עַד הָעֶרֶב וַיַּעֲלוּ עֲלוֹת וּשְׁלָמִים לִפְנֵי ה': (כז) וַיִּשְׁאַלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בַּה' וְשֵׁם אֲרוֹן בְּרִית הָאֱלֹהִים בְּיָמֵם הָהֵם: (כח) וּפִינֹחַס בִּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן עָמַד לִפְנֵי בְּיָמֵם הָהֵם לֵאמֹר הַאֲוִסִּיף עוֹד לְצֹאֵת לְמַלְחָמָה עִם בְּנֵי בְנִימִן אָחִי אִם אֶחָדֵל וַיֹּאמֶר ה' עָלוּ כִּי מָחָר אֲתַנְּנוּ בְּיָדְךָ: (כט) וַיִּשָּׂם יִשְׂרָאֵל אֲרָבִים אֶל הַגִּבְעָה סָבִיב: פ

(ל) וַיַּעֲלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל בְּנֵי בְנִימִן בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיַּעֲרֹכוּ אֶל הַגִּבְעָה כְּפַעַם כְּפַעַם: ... (לה) וַיִּגָּף ה' אֶת בְּנִימִן לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁחִיתוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּבְנִימִן בְּיוֹם הַהוּא עֶשְׂרִים וְחַמְשָׁה אֶלֶף וּמֶאֱהָ אִישׁ כָּל אֶלֶה שְׁלֹף חָרֵב: ... (מד) וַיִּפְּלוּ מִבְּנִימִן שְׁמֹנֶת עָשָׂר אֶלֶף אִישׁ אֶת כָּל אֶלֶה אָנָשִׁי חֵיִל: (מה) וַיִּסְפוּ וַיִּנָּסוּ הַמַּדְבָּרָה אֶל סֹלַע הָרְמוֹן וַיַּעֲלֶלְהוּ בַּמִּסְלֹת חֲמֹשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ וַיִּדְּבִיקוּ אַחֲרָיו עַד גִּדְעָם וַיָּכּוּ מִמֶּנּוּ אֲלָפִים אִישׁ: (מו) וַיְהִי כָּל הַנִּפְלִים מִבְּנִימִן עֶשְׂרִים וְחַמְשָׁה אֶלֶף אִישׁ שְׁלֹף חָרֵב בְּיוֹם הַהוּא אֶת כָּל אֶלֶה אָנָשִׁי חֵיִל: ...

## שופטים פרק כא

(א) וַאִישׁ יִשְׂרָאֵל נִשְׁבַּע בַּמִּצְפָּה לֵאמֹר אִישׁ מִמֶּנּוּ לֹא יִתֵּן בְּתוֹ לְבְנִימִן לְאִשָּׁה: (ב) וַיָּבֹא הָעָם בֵּית אֵל וַיִּשְׁבּוּ שָׁם עַד הָעֶרֶב לִפְנֵי הָאֱלֹהִים וַיִּשְׁאוּ קוֹלָם וַיִּבְכוּ בְּכִי גָדוֹל: (ג) וַיֹּאמְרוּ לָמָּה ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִיְתָה זֹאת בְּיִשְׂרָאֵל לְהַפְקֵד הַיּוֹם מִיִּשְׂרָאֵל שְׁבֹט אֶחָד: ...

(ו) וַיִּנָּחְמוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל בְּנִימִן אָחִיו וַיֹּאמְרוּ נִגְדַע הַיּוֹם שְׁבֹט אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל: (ז) מָה נַעֲשֶׂה לָהֶם לְנוֹתָרִים לְנָשִׁים וְאַנְחָנוּ נִשְׁבַּעְנוּ בַּה' לְבִלְתִּי תֵּת לָהֶם מִבְּנוֹתֵינוּ לְנָשִׁים: (ח) וַיֹּאמְרוּ מִי אֶחָד מִשְׁבֹּטֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר לֹא עָלָה אֶל ה' הַמִּצְפָּה וְהִנֵּה לֹא בָּא אִישׁ אֶל הַמַּחֲנֶה מִיָּבֵישׁ גִּלְעָד אֶל הַקָּהֶל: (ט) וַיִּתְּפֹקֵד הָעָם וְהִנֵּה אִין שָׁם אִישׁ מִיּוֹשְׁבֵי יָבֵשׁ גִּלְעָד: (י) וַיִּשְׁלַחוּ שָׁם הָעֵדָה שְׁנַיִם עָשָׂר אֶלֶף אִישׁ מִבְּנֵי הַחֵיִל וַיִּצְאוּ אוֹתָם לֵאמֹר לָכֵן וְהִכִּיתֶם אֶת יוֹשְׁבֵי יָבֵשׁ גִּלְעָד לִפְנֵי חָרֵב וְהַנָּשִׁים וְהַטָּף: (יא) וְזֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ כָּל זָכָר וְכָל אִשָּׁה יִדְעַת מִשְׁכָּב זָכָר תַּחְרִימוּ: (יב) וַיִּמָּצְאוּ מִיּוֹשְׁבֵי יָבֵשׁ גִּלְעָד אַרְבַּע מֵאוֹת נָעֲרָה בְּתוּלָה אֲשֶׁר לֹא יָדְעָה אִישׁ לְמִשְׁכָּב זָכָר וַיָּבִיאוּ אוֹתָם אֶל הַמַּחֲנֶה

שלה אשר בארץ כנען: ס

(יג) וישלחו כל העדה וידברו אל בני בנימן אשר בסלע רמון ויקראו להם שלום: (יד) וישב בנימן בעת ההיא ויתנו להם הנשים אשר חיו מנשי יבש גלעד ולא מצאו להם כן: (טו) והעם נחם לבנימן כי עשה ה' פרך בשבטי ישראל: (טז) ויאמרו זקני העדה מה נעשה לנותרים לנשים כי נשמדה מבנימן אשה: (יז) ויאמרו ירשת פליטה לבנימן ולא ימחה שבט מִיִּשְׂרָאֵל: (יח) ואנחנו לא נוכל לתת להם נשים מבנותינו כי נשבועו בני ישראל לאמר ארור נתן אשה לבנימן: ס

(יט) ויאמרו הנה חג ה' בשלו מימים ימימה אשר מצפונה לבית אל מזרחה השמש למסלה העלה מבית אל שכם ומנגב ללבונה: (כ) ויצו ויצו את בני בנימן לאמר לכו וארבתם בכרמים: (כא) וראיתם והנה אם יצאו בנות שילו לחול במחלות ויצאתם מן הכרמים וחטפתם לכם איש אשתו מבנות שילו והלכתם ארץ בנימן: (כב) והיה כי יבאו אבותם או אחיהם לרוב לריב אלינו ואמרנו אליהם חנונו אותם כי לא לקחנו איש אשתו במלחמה כי לא אתם נתתם להם כעת תאשמו: (כג) ויעשו כן בני בנימן וישאו נשים למספרם מן המחללות אשר גזלו וילכו וישבו אל נחלתם ויבנו את הערים וישבו בהם: (כד) ויתהלכו משם בני ישראל בעת ההיא איש לשבטו ולמשפחתו ויצאו משם איש לנחלתו: (כה) בימים ההם אין מלך בישראל איש הישר בעיניו יעשה:

### משנה מסכת תענית פרק ד

אמר רבן שמעון בן גמליאל לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיום הכפורים שבהן בנות ירושלם יוצאות בכלי לבן שאולין שלא לבייש את מי שאין לו כל הכלים טעונין טבילה ובנות ירושלים יוצאות וחולות בכרמים ומה היו אומרות בחור שא נא עיניך וראה מה אתה בורר לך אל תתן עיניך בנוי תן עיניך במשפחה (משלי ל"א) שקר החן והבל היופי אשה יראת ה' היא תתהלל ואומר תנו לה מפרי ידיה ויהללוה בשערים מעשיה וכן הוא אומר (שיר ג') צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו וביום שמחת לבו ביום חתונתו זו מתן תורה וביום שמחת לבו זה בנין בית המקדש שיבנה במהרה בימינו אמן:

## אמנון ותמר

### שמואל ב פרק ג

(ב) וילדו ויולדו לדוד בנים בחברון ויהי בכורו אמנון לאחינעם היזרעאלית: (ג) ומשנהו כלֵאב לאביגיל לאביגיל אשת נבל הפרמלי והשלשי אבשלום בן מעכה בת תלמי מלך גשור: (ד) והרביעי אדניה בן חגית והחמישי שפטיה בן אביטל: (ה) והששי יתרעם לעגלה אשת דוד אלה ילדו לדוד בחברון: פ

### שמואל ב פרק יג

(א) ויהי אחרי כן ולאבשלום בן דוד אחות יפה ושמה תמר ויאֶהֱבָהּ אמנון בן דוד: (ב) ויצר לאמנון להתחלות בעבור תמר אחתו כי בתולה היא ויפלא בעיני אמנון לעשות לה מאומה: (ג) ולאמנון רע ושמו יונדב בן שמעה אחי דוד ויונדב איש חכם מאד: (ד) ויאמר לו מדוע אתה ככה דל בן המלך בבקר בבקר הלוא תגיד לי ויאמר לו אמנון את תמר אחות אבשלם אחי אני אהב: (ה) ויאמר לו יהונדב שכב על משכבך והתחל ונא אביך לראותך ואמרת אליו תבא נא תמר אחותי ותברני לחם ועשתה לעיני את הבריה למען אשר אראה ואכלתי מידה:

(ו) וישכב אמנון ויתחל ויבא המלך לראותו ויאמר אמנון אל המלך תבוא נא תמר אחתי ותלבב לעיני שתי לבבות ואברה מידה: (ז) וישלח דוד אל תמר הביתה לאמר לכי נא בית אמנון אחיך ועשי לו הבריה: (ח) ותלך תמר בית אמנון אחיה והוא שכב ותקח את הבצק ותלוש ותלבב לעיניו ותבשל את הלבבות: (ט) ותקח את המשרת ותצק לפניו וימאן לאכול ויאמר אמנון הוציאו כל איש מעלי ויצאו כל איש מעליו: (י) ויאמר אמנון אל תמר הביאי הבריה החדר ואברה מידך ותקח תמר את הלבבות אשר עשתה ותבא לאמנון אחיה החדרה: (יא) ותגש אליו לאכל ויחזק בה ויאמר לה בואי שכבי עמי אחותי: (יב) ותאמר לו אל אחי אל תענני כי לא יעשה כן בִּישְׂרָאֵל אל תעשה את הנבלה הזאת: (יג) ואני אנה אוליך את חרפתי ואתה תהיה כאחד הנבלים בִּישְׂרָאֵל ועתה דבר נא אל המלך כי לא ימנעני ממך: (יד) ולא אבה לשמע בקולה ויחזק ממנה ויענה וישכב אתה:

(טו) וישנאה אמנון שנאה גדולה מאד כי גדולה השנאה אשר שנאה מאהבה אשר אהבה ויאמר לה אמנון קומי לכי: (טז) ותאמר לו אל אודת הרעה הגדולה הזאת מאחרת אשר עשית עמי לשלחני ולא אבה לשמע לה: (יז) ויקרא את נערו משרתו ויאמר שלחו נא את זאת מעלי החוצה ונעל הדלת אחריה: (יח) ועליה כתנת פסים כי כן תלבשן בנות המלך הבתולות מעילים ויצא אותה משרתו החוץ ונעל הדלת אחריה: (יט) ותקח תמר אפר על ראשה וכתנת הפסים אשר עליה קרעה ותשם ידה על ראשה ותלך הלון וזעקה: (כ) ויאמר אליה אבשלום אחיה האמינון אחיך הִיא עִמָּךְ ועתה אחותי החרישי אחיך הוא אל תשיתי את לבך לדבר הזה ותשב תמר ושממה בית אבשלום אחיה:

(כא) והמלך דוד שמע את כל הדברים האלה ויחר לו מאד: (כב) ולא דבר אבשלום עם אמנון למרע ועד טוב כי שנא אבשלום את אמנון על דבר אשר ענה את תמר אחתו: פ

(כג) ויהי לשנתיים ימים ויהיו גזזים לאבשלום בבעל חצור אשר עם אפרים ויקרא אבשלום לכל בני המלך: (כד) ויבא אבשלום אל המלך ויאמר הנה נא גזזים לעבדך ילך נא המלך ועבדיו עם עבדך: (כה) ויאמר המלך אל אבשלום אל בני אל נא נלך כלנו ולא נכבד עליך ויפרץ בו ולא אבה ללכת ויברכהו: (כו) ויאמר אבשלום ולא ילך נא אתנו אמנון אחי ויאמר לו המלך למה ילך עמך: (כז) ויפרץ בו אבשלום וישלח אתו את אמנון ואת כל בני המלך: ס

(כח) ויצו אבשלום את נעריו לאמר ראו נא כטוב לב אמנון ביין ואמרתי אליכם הכו את אמנון והמתם אתו אל תיראו הלוא כי אנכי צויתי אתכם חזקו והיו לבני חיל: (כט) ויעשו נערי אבשלום לאמנון כאשר צוה אבשלום

וַיִּקְמוּ כָּל בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וַיִּרְכְּבוּ אִישׁ עַל פָּרָדוֹ וַיִּנָּסוּ: (ל) וַיְהִי הַמָּה בַּדֶּרֶךְ וְהַשְׁמָעָה בָּאָה אֶל דָּוִד לֵאמֹר הִנֵּה אֲבִשְׁלוֹם  
את כל בני המלך ולא נותר מהם אחד: ס

(לא) וַיִּקְם הַמֶּלֶךְ וַיִּקְרַע אֶת בְּגָדָיו וַיִּשְׁכַּב אֶרְצָה וְכָל עַבְדָּיו נִצְבִּים קִרְעֵי בְּגָדִים: ס

(לב) וַיַּעַן יוֹנָדָב בֶּן שִׁמְעָה אֲחִי דָוִד וַיֹּאמֶר אֶל יֵאָמֵר אֶת כָּל הַנְּעָרִים בְּנֵי הַמֶּלֶךְ הַמֵּיתוּ כִּי אֲמָנוֹן לִבְדּוֹ מֵת כִּי  
עַל פִּי אֲבִשְׁלוֹם הָיְתָה שׁוֹמֵה מִיּוֹם עָנְתוֹ אֶת תַּמָּר אָחִיתוֹ: (לג) וַעֲתָה אֵל יֵשׁם אֲדָנִי הַמֶּלֶךְ אֶל לְבֹו דִּבֵּר לֵאמֹר כָּל  
בְּנֵי הַמֶּלֶךְ מֵתוּ כִּי אִם אֲמָנוֹן לִבְדּוֹ מֵת: פ

(לד) וַיִּבְרַח אֲבִשְׁלוֹם וַיִּשָּׂא הַנַּעַר הַצֶּפֶה אֶת עֵינָיו וַיִּרָא וַהֲנֵה עִם רַב הַלָּכִים מִדֶּרֶךְ אַחֲרָיו מֵצֵד הָהָר: (לה)  
וַיֹּאמֶר יוֹנָדָב אֶל הַמֶּלֶךְ הִנֵּה בְנֵי הַמֶּלֶךְ בָּאוּ כְּדַבֵּר עַבְדְּךָ כֵּן הָיָה: (לו) וַיְהִי כִכְלָתוֹ לְדַבֵּר וַהֲנֵה בְנֵי הַמֶּלֶךְ בָּאוּ וַיִּשָּׂאוּ  
קוֹלָם וַיִּבְכּוּ וְגַם הַמֶּלֶךְ וְכָל עַבְדָּיו בָּכּוּ בְּכִי גָדוֹל מְאֹד: (לז) וְאַבְשָׁלוֹם בָּרַח וַיֵּלֶךְ אֶל תַּלְמִי בֶן עֲמִיחֹור עַמִּיהוּד מֶלֶךְ  
גִּשּׁוֹר וַיִּתְאַבֵּל עַל בָּנָו כָּל הַיָּמִים: (לח) וְאַבְשָׁלוֹם בָּרַח וַיֵּלֶךְ גִּשּׁוֹר וַיְהִי שָׁם שְׁלֹשׁ שָׁנִים: (לט) וַתָּכֵל דָּוִד הַמֶּלֶךְ  
לְצֵאת אֶל אֲבִשְׁלוֹם כִּי נָחַם עַל אֲמָנוֹן כִּי מֵת: ס

## בראשית פרק לד

(א) וַתֵּצֵא דִינָה בַת לָאָה אֲשֶׁר יָלְדָה לְיַעֲקֹב לְרֵאוֹת בְּבָנוֹת הָאָרֶץ: (ב) וַיִּרָא אֹתָהּ שָׁכֵם בֶּן חָמוֹר הַחִיטִּי נָשִׂיא הָאָרֶץ  
וַיִּקַּח אֹתָהּ וַיִּשְׁכַּב אִתָּהּ וַיַּעֲנֶהָ: (ג) וַתִּדְּבַק נַפְשׁוֹ בְּדִינָה בַת יַעֲקֹב וַיֶּאֱהָב אֶת הַנַּעֲרָה וַיְדַבֵּר עַל לֵב הַנַּעֲרָה: (ד) וַיֹּאמֶר  
שָׁכֵם אֶל חָמוֹר אָבִיו לֵאמֹר קַח לִי אֶת הַיִּלְדָּה הַזֹּאת לְאִשָּׁה: (ה) וַיַּעֲקֹב שָׁמַע כִּי טָמָא אֶת דִּינָה בְתוֹ וּבָנָיו הָיוּ אֶת  
מִקְנֵהוּ בַשָּׂדֶה וְהִחְרַשׁ יַעֲקֹב עַד בָּאָם: ...

(ו) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל שָׁמְעוֹן וְאֶל לֵוִי עֲכָרְתֶּם אִתִּי לְהַבְאִישׁנִי בִישֵׁב הָאָרֶץ בְּכַנְעָנִי וּבְפָרָזִי וְאֲנִי מֵתִי מִסָּפֶר וְנֶאֱסָפוּ  
עָלַי וְהִכְנִי וְנִשְׁמַדְתִּי אֲנִי וּבֵיתִי: (ז) וַיֹּאמְרוּ הַכְּזוֹנָה יַעֲשֶׂה אֶת אַחֻזְתָּנוּ: פ

## ירבעם ורחבעם

### מלכים א פרק יא

(א) והמלך שלמה אהב נשים נכריות רבות ואת בת פרעה מואביות עמניות אדמית צדנית חתית: (ב) מן הגוים אשר אמר ה' אל בני ישראל לא תבאו בהם והם לא יבאו בכם אכן יטו את לבבכם אחרי אלהיהם בהם דבק שלמה לאהבה: (ג) ויהי לו נשים שורות שבע מאות ופלגשים שלש מאות ויטו נשיו את לבו: (ד) ויהי לעת זקנת שלמה נשיו הטו את לבבו אחרי אלהים אחרים ולא היה לבבו שלם עם ה' אלהיו כלבב דויד אביו: (ה) וילך שלמה אחרי עשתרת אלהי צדנים ואחרי מלכם שקץ עמנים: (ו) ויעש שלמה הרע בעיני ה' ולא מלא אחרי ה' כדוד אביו: ס

(ז) אז יבנה שלמה במה לכמוש שקץ מואב בהר אשר על פני ירושלים ולמלך שקץ בני עמון: (ח) וכן עשה לכל נשיו הנכריות מקטירות ומזבחות לאלהיהן: (ט) ויתאנף ה' בשלמה כי נטה לבבו מעם ה' אלהי ישראל הנראה אליו פעמים: (י) וצוה אליו על הדבר הזה לבלתי לכת אחרי אלהים אחרים ולא שמר את אשר צוה ה': פ (יא) ויאמר ה' לשלמה יען אשר היתה זאת עמך ולא שמרת בריתי וחקתי אשר צויתי עליך קרע אקרע את הממלכה מעליך ונתתיה לעבדך: (יב) אך בימיך לא אעשנה למען דוד אביך מיד בנה אקרענה: (יג) רק את כל הממלכה לא אקרע שבט אחד אתן לבנה למען דוד עבדי ולמען ירושלים אשר בחרתי:

### מלכים א פרק יא

(כו) וירבעם בן נבט אפרתי מן הצרדה ושם אמו צרועה אשה אלמנה עבד לשלמה וירם יד במלך: (כז) וזה הדבר אשר הרים יד במלך שלמה בנה את המלוא סגר את פרץ עיר דוד אביו: (כח) והאיש ירבעם גבור חיל וירא שלמה את הנער כי עשה מלאכה הוא ויפקד אותו לכל סבל בית יוסף: ס

(כט) ויהי בעת ההיא וירבעם יצא מירושלים וימצא אתו אחיה השילני הנביא בדרך והוא מתכסה בשלמה חדשה ושיניהם לבדם בשדה: (ל) ויתפש אחיה בשלמה החדשה אשר עליו ויקרעה שנים עשר קרעים: (לא) ויאמר לירבעם קח לך עשרה קרעים כי כה אמר ה' אלהי ישראל הנני קרע את הממלכה מיד שלמה ונתתי לך את עשרה השבטים: (לב) והשבט האחד יהיה לו למען עבדי דוד ולמען ירושלים העיר אשר בחרתי בה מכל שבטי ישראל: (לג) יען אשר עזבוני ושתחוו לעשתרת אלהי צדנים לכמוש אלהי מואב ולמלכם אלהי בני עמון ולא הלכו בדרךי לעשות הישר בעיני וחקתי ומשפטי כדוד אביו: (לד) ולא אקח את כל הממלכה מידו כי נשיא אשתנו כל ימי חייו למען דוד עבדי אשר בחרתי אותו אשר שמר מצותי וחקתי: (לה) ולקחתי המלוכה מיד בנו ונתתי לך את עשרת השבטים: (לו) ולבנו אתן שבט אחד למען היות ניר לדויד עבדי כל הימים לפני בירושלים העיר אשר בחרתי לי לשום שמי שם: (לז) ואתה אקח ומלכת בכל אשר תאוו נפשך והיית מלך על ישראל: (לח) והיה אם תשמע את כל אשר אצוה והלכת בדרךי ועשית הישר בעיני לשמור חקותי ומצותי כאשר עשה דוד עבדי והייתי עמך ובניתי לך בית נאמן כאשר בניתי לדוד ונתתי לך את ישראל: (לט) ואענה את זרע דוד למען זאת אך לא כל הימים: ס

(מ) ויבקש שלמה להמית את ירבעם ויקם ירבעם ויברח מצרים אל שישק מלך מצרים ויהי במצרים עד מות שלמה:

## מלכים א פרק יב

(א) וַיֵּלֶךְ רַחֲבֶעַם שָׁכֵם כִּי שָׁכֵם בָּא כָּל יִשְׂרָאֵל לְהַמְלִיךְ אֹתוֹ: (ב) וַיְהִי כִשְׁמֹעַ יִרְבֶּעֶם בֶּן נֹבֵט וְהוּא עֹדֶנּוּ בַּמִּצְרִים אֲשֶׁר בָּרַח מִפְּנֵי הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וַיֵּשֶׁב יִרְבֶּעֶם בַּמִּצְרִים: (ג) וַיִּשְׁלַחוּ וַיִּקְרְאוּ לוֹ וַיָּבֹאוּ וַיָּבֹא יִרְבֶּעֶם וְכָל קָהָל יִשְׂרָאֵל וַיִּדְּבְרוּ אֶל רַחֲבֶעַם לֵאמֹר: (ד) אֲבִיךָ הִקְשָׁה אֶת עַלְנוּ וְאַתָּה עָתָה הִקַּל מִעֲבֹדֶת אֲבִיךָ הִקְשָׁה וּמַעְלֹו הִכְבֵּד אֲשֶׁר נָתַן עָלֵינוּ וְנַעֲבֹדָךְ: (ה) וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לָכֵן עַד שְׁלֹשָׁה יָמִים וְשׁוּבוּ אֵלַי וַיֵּלְכוּ הָעָם: (ו) וַיֹּעֲזַץ הַמֶּלֶךְ רַחֲבֶעַם אֶת הַזִּקְנִים אֲשֶׁר הָיוּ עֹמְדִים אֶת פְּנֵי שְׁלֹמֹה אֲבִיו בְּהִיתוֹ חַי לֵאמֹר אֵיךְ אַתֶּם נוֹעֲצִים לְהַשְׁיִיב אֶת הָעָם הַזֶּה דָּבָר: (ז) וַיִּדְּבֶר וַיִּדְּבְרוּ אֵלָיו לֵאמֹר אִם הַיּוֹם תִּהְיֶה עֹבֵד לָעָם הַזֶּה וְעַבְדְּתָם וְעַנִּיתָם וְדִבַּרְתָּ אֲלֵיהֶם דְּבָרִים טוֹבִים וְהָיוּ לָךְ עֹבְדִים כָּל הַיָּמִים: (ח) וַיַּעֲזֹב אֶת עֲצַת הַזִּקְנִים אֲשֶׁר יַעֲזָהוּ וַיֹּעֲזַץ אֶת הַיְלָדִים אֲשֶׁר גָּדְלוּ אִתּוֹ אֲשֶׁר הָעַמְדִּים לִפְנָיו: (ט) וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מָה אַתֶּם נוֹעֲצִים וְנִשְׁיֵב דָּבָר אֶת הָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר דְּבָרוּ אֵלַי לֵאמֹר הִקַּל מִן הָעֵל אֲשֶׁר נָתַן אֲבִיךָ עָלֵינוּ: (י) וַיִּדְּבְרוּ אֵלָיו הַיְלָדִים אֲשֶׁר גָּדְלוּ אִתּוֹ לֵאמֹר כֹּה תֹאמַר לָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר דְּבָרוּ אֵלַיךְ לֵאמֹר אֲבִיךָ הִכְבִּיד אֶת עַלְנוּ וְאַתָּה הִקַּל מִעָלֵינוּ כֹּה תִדְּבֹר אֲלֵיהֶם קִטְנִי עֲבָה מִמֶּתְנִי אֲבִי: (יא) וְעָתָה אֲבִי הָעַמְּסִים עֲלֵיכֶם עַל כָּבֵד וְאֲנִי אוֹסִיף עַל עֲלֵכֶם אֲבִי יִסֹּר אֶתְכֶם בְּשׁוּטִים וְאֲנִי אִיסֹר אֶתְכֶם בְּעִקְרָבִים:

(יב) וַיֹּבֹאוּ יִרְבֶּעֶם וְכָל הָעָם אֶל רַחֲבֶעַם בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי כַּאֲשֶׁר דָּבָר הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר שׁוּבוּ אֵלַי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי: (יג) וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ אֶת הָעָם קִשָּׁה וַיַּעֲזֹב אֶת עֲצַת הַזִּקְנִים אֲשֶׁר יַעֲזָהוּ: (יד) וַיִּדְּבֹר אֲלֵיהֶם כַּעֲצַת הַיְלָדִים לֵאמֹר אֲבִי הִכְבִּיד אֶת עֲלֵכֶם וְאֲנִי אוֹסִיף עַל עֲלֵכֶם אֲבִי יִסֹּר אֶתְכֶם בְּשׁוּטִים וְאֲנִי אִיסֹר אֶתְכֶם בְּעִקְרָבִים: (טו) וְלֹא שָׁמַע הַמֶּלֶךְ אֶל הָעָם כִּי הָיְתָה סִבָּה מִעֵם ה' לִמְעַן הַקִּים אֶת דְּבָרוֹ אֲשֶׁר דָּבָר ה' בְּיַד אַחִיָּה הַשִּׁילְנִי אֶל יִרְבֶּעֶם בֶּן נֹבֵט: (טז) וַיֵּרָא כָּל יִשְׂרָאֵל כִּי לֹא שָׁמַע הַמֶּלֶךְ אֲלֵיהֶם וַיֵּשְׁבוּ הָעָם אֶת הַמֶּלֶךְ דָּבָר לֵאמֹר מָה לָּנוּ חֵלֶק בְּדָוִד וְלֹא נַחֲלָה בְּבֶן יִשִׁי לֹאֲהֲלִיךְ יִשְׂרָאֵל עָתָה רְאֵה בֵּיתְךָ דָּוִד וַיֵּלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֹאֲהֲלִיו: (יז) וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הַיֹּשְׁבִּים בְּעָרֵי יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ עֲלֵיהֶם רַחֲבֶעַם: פ

(יח) וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ רַחֲבֶעַם אֶת אֲדָרָם אֲשֶׁר עַל הַמֶּס וַיִּרְגְּמוּ כָּל יִשְׂרָאֵל בּוֹ אֲבָן וַיָּמָת וְהַמֶּלֶךְ רַחֲבֶעַם הִתְאַמֵּץ לַעֲלוֹת בַּמֶּרְכָּבָה לְנוֹס יְרוּשָׁלַם: (יט) וַיִּפְשְׁעוּ יִשְׂרָאֵל בְּבֵית דָּוִד עַד הַיּוֹם הַזֶּה: ס  
(כ) וַיְהִי כִשְׁמֹעַ כָּל יִשְׂרָאֵל כִּי שָׁב יִרְבֶּעֶם וַיִּשְׁלַחוּ וַיִּקְרְאוּ אֹתוֹ אֶל הָעֵדָה וַיִּמְלִיכוּ אֹתוֹ עַל כָּל יִשְׂרָאֵל לֹא הָיָה אַחֲרֵי בֵּית דָּוִד זֹמְלִיתִי שִׁבְטֵי יְהוּדָה לְבָדּוּ: (כא) וַיָּבֹאוּ וַיָּבֹא רַחֲבֶעַם יְרוּשָׁלַם וַיִּקְהַל אֶת כָּל בֵּית יְהוּדָה וְאֶת שִׁבְטֵי בְנֵימִן מֵאָה וּשְׁמֹנִים אֲלֹף בַּחֹר עָשָׂה מִלְחָמָה לְהִלָּחֵם עִם בֵּית יִשְׂרָאֵל לְהַשְׁיִיב אֶת הַמְּלוּכָה לְרַחֲבֶעַם בֶּן שְׁלֹמֹה: פ  
(כב) וַיְהִי דָבָר הָאֱלֹהִים אֶל שְׁמֵעִיָּה אִישׁ הָאֱלֹהִים לֵאמֹר: (כג) אָמַר אֶל רַחֲבֶעַם בֶּן שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ יְהוּדָה וְאֶל כָּל בֵּית יְהוּדָה וּבְנֵימִן וַיֹּתֵר הָעָם לֵאמֹר: (כד) כֹּה אָמַר ה' לֹא תַעֲלֹו וְלֹא תִלָּחֲמוּן עִם אַחֲיֵכֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שׁוּבוּ אִישׁ לְבֵיתוֹ כִּי מֵאִתִּי נִהְיָה הַדָּבָר הַזֶּה וַיִּשְׁמְעוּ אֶת דְּבָרֵי ה' וַיָּשְׁבוּ לָלֶכֶת כַּדָּבָר ה': ס

(כה) וַיָּבֹן יִרְבֶּעֶם אֶת שָׁכֵם בְּהָר אֶפְרַיִם וַיֵּשֶׁב בָּהּ וַיֵּצֵא מִשָּׁם וַיָּבֹן אֶת פְּנוּאֵל: (כו) וַיֹּאמֶר יִרְבֶּעֶם בְּלִבּוֹ עָתָה תִּשׁוּב הַמֶּמְלָכָה לְבֵית דָּוִד: (כז) אִם יַעֲלֶה הָעָם הַזֶּה לַעֲשׂוֹת זִבְחִים בְּבֵית ה' בִּירוּשָׁלַם וְשָׁב לֵב הָעָם הַזֶּה אֶל אֲדֹנֵיהֶם אֶל רַחֲבֶעַם מֶלֶךְ יְהוּדָה וְהִרְגִנִּי וְשָׁבוּ אֶל רַחֲבֶעַם מֶלֶךְ יְהוּדָה: (כח) וַיֹּעֲזַץ הַמֶּלֶךְ וַיַּעַשׂ שְׁנֵי עֲגָלִי זָהָב וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם רַב לָכֵם מַעֲלוֹת יְרוּשָׁלַם הִנֵּה אֲלֵהֶיךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֶעֱלוּךָ מִמָּרָץ מִצְרִים: (כט) וַיִּשָּׂם אֶת הָאֶחָד בְּבֵית אֵל וְאֶת הָאֶחָד נָתַן בְּדָן: (ל) וַיְהִי הַדָּבָר הַזֶּה לְחֹטְאָת וַיֵּלְכוּ הָעָם לִפְנֵי הָאֶחָד עַד דָּן: (לא) וַיַּעַשׂ אֶת בֵּית בָּמוֹת וַיַּעַשׂ כְּהִנָּם מִקְצוֹת הָעָם אֲשֶׁר לֹא הָיוּ מִבְּנֵי לוֹ: (לב) וַיַּעַשׂ יִרְבֶּעֶם חָג בַּחֲדָשׁ הַשְּׁמִינִי בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֲדָשׁ כַּחַג אֲשֶׁר בִּיהוּדָה וַיַּעַל עַל הַמִּזְבֵּחַ כֹּן עָשָׂה בְּבֵית אֵל לְזָבַח לַעֲגָלִים אֲשֶׁר עָשָׂה וְהָעֶמִיד בְּבֵית אֵל אֶת כְּהֵנִי הַבָּמוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה: (לג) וַיַּעַל עַל הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר עָשָׂה בְּבֵית אֵל בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם בַּחֲדָשׁ הַשְּׁמִינִי בַּחֲדָשׁ אֲשֶׁר בָּדָא מִלְּבַד מִלְּבֹו וַיַּעַשׂ חָג לְבָנָי יִשְׂרָאֵל וַיַּעַל עַל הַמִּזְבֵּחַ לְהִקְטִיר: פ

## **דברים פרק יז**

(טז) רק לא ירבה לו סוסים ולא ישיב את העם מצרימה למען הרבות סוס וְה' אִמַּר לָכֶם לֹא תִסְפּוּן לָשׁוּב בַּדֶּרֶךְ.  
הִזָּה עוֹד: (יז) וְלֹא יִרְבֶּה לוֹ נָשִׁים וְלֹא יִסּוֹר לִבּוֹ וְכִסְף וְזָהָב לֹא יִרְבֶּה לוֹ מְאֹד:

## **שמואל א פרק טו**

(כז) וַיִּסָּב שְׁמוּאֵל לְלֶכֶת וַיַּחֲזֵק בְּכַנֶּף מַעֲלִיו וַיִּקְרַע: (כח) וַיֹּאמֶר אֵלָיו שְׁמוּאֵל קְרַע ה' אֶת מַמְלְכוֹת יִשְׂרָאֵל מֵעַלְיָהּ.  
הַיּוֹם וּנְתַנָּה לְרֹעֶךָ הַטּוֹב מִמֶּךָ:

## **שופטים פרק יט**

(כט) וַיָּבֹא אֶל בֵּיתוֹ וַיִּקַּח אֶת הַמֶּאֱכָלֶת וַיַּחֲזֵק בְּפִילָגְשׁוֹ וַיִּנְתְּחָהּ לַעֲצָמֶיהָ לְשָׁנִים עָשָׂר נִתְחִים וַיִּשְׁלַחָהּ בְּכָל גְּבוּל  
יִשְׂרָאֵל:

## **תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף קב עמוד א**

אחר הדבר הזה לא שב ירבעם מדרכו הרעה, מאי אחר? אמר רבי אבא: אחר שתפשו הקדוש ברוך הוא לירבעם  
בבגדו, ואמר לו: חזור בך, ואני ואתה ובן ישי נטייל בגן עדן, אמר לו, מי בראש: - בן ישי בראש - אי הכי לא בעינא.

## אביה וירבעם

### מלכים א פרק טו

(א) ובשנת שמונה עשרה למלך ירבעם בן נבט מלך אבים על יהודה: (ב) שלש שנים מלך בירושלם ושם אמו מעכה בת אבישלום: (ג) וילך בכל חטאות אביו אשר עשה לפניו ולא היה לבבו שלם עם ה' אלהיו כלבב דוד אביו: (ד) כי למען דוד נתן ה' אלהיו לו ניר בירושלם להקים את בנו אחרי ו להעמיד את ירושלם: (ה) אשר עשה דוד את הישר בעיני ה' ולא סר מכל אשר צוהו כל ימי חייו רק בדבר אוריה החתי: (ו) **ומלחמה היתה בין ירבעם ובין אבים** כל ימי חייו: (ז) ויתר דברי אבים וכל אשר עשה הלוא הם כתובים על ספר דברי הימים למלכי יהודה **ומלחמה היתה בין אבים ובין ירבעם**: (ח) וישכב אבים עם אבתיו ויקברו אתו בעיר דוד וימלך אסא בנו תחתיו: פ

### דברי הימים ב פרק יג

(א) בשנת שמונה עשרה למלך ירבעם וימלך אביה על יהודה: (ב) שלוש שנים מלך בירושלם ושם אמו מיכיהו בת אוריאל מן גבעה ומלחמה היתה בין אביה ובין ירבעם: (ג) ויאסר אביה את המלחמה בחיל גבורי מלחמה ארבע מאות אלף איש בחור ס וירבעם ערך עמו מלחמה בשמונה מאות אלף איש בחור גבור חיל: ס  
(ד) ויקם אביה מעל להר צמרים אשר בהר אפרים ויאמר שמעוני ירבעם וכל ישראל: (ה) הלא לכם לדעת כי ה' אלהי ישראל נתן ממלכה לדוד על ישראל לעולם לו ולבניו ברית מלח: ס  
(ו) ויקם ירבעם בן נבט עבד שלמה בן דוד וימרד על אדניו: (ז) ויקבצו עליו אנשים רקים בני בליעל ויתאמצו על ירבעם בן שלמה וירבעם היה נער ורך לבב ולא התחזק לפניו: (ח) ועתה אתם אמרים להתחזק לפני ממלכת ה' ביד בני דוד ואתם המון רב ועמכם עגלי זהב אשר עשה לכם ירבעם לאלהים: (ט) הלא הדחתם את כהני ה' את בני אהרן והלויים ותעשו לכם כהנים כעמי הארצות כל הבא למלא ידו בפר בן בקר ואילים שבעה והיה כהן ללא אלהים: ס

(י) ואנחנו ה' אלהינו ולא עזבנוה וכהנים משרתים לה' בני אהרן והלויים במלאכת: (יא) ומקטרים לה' עלות בבקר בבקר ובערב בערב וקטרת סמים ומערכת לחם על השלחן הטהור ומנורת הזהב ונרתיקה לבער בבער בערב כי שמרים אנחנו את משמרת ה' אלהינו ואתם עזבתם אתו: (יב) והנה עמנו בראש האלהים וכהנינו וחצצרות התרועה להריע עליכם בני ישראל אל תלחמו עם ה' אלהי אבותיכם כי לא תצליחו:  
(יג) וירבעם הסב את המארב לבוא מאחריהם ויהיו לפני יהודה והמארב מאחריהם: (יד) ויפנו יהודה והנה להם המלחמה פנים ואחור ויצעקו לה' והכהנים מחצצרים מחצרים בחצצרות: (טו) ויריעו איש יהודה ויהי בהריע איש יהודה והאלהים נגף את ירבעם וכל ישראל לפני אביה ויהודה: (טז) וינוסו בני ישראל מפני יהודה ויתנם אלהים בידם: (יז) ויכו בהם אביה ועמו מכה רבה ויפלו חללים מירושלם חמש מאות אלף איש בחור: (יח) ויפגעו בני ישראל בעת ההיא ויאמצו בני יהודה כי נשענו על ה' אלהי אבותיהם: (יט) וירדף אביה אחרי ירבעם וילכד ממנו ערים את בית אל ואת בנותיקה ואת ישנה ואת בנותיקה ואת עפרון עפרין ובנותיקה: (כ) ולא עצר כח ירבעם עוד בימי אביהו ויגפהו ה' וימת: פ

(כא) ויתחזק אביהו וישא לו נשים ארבע עשרה ויולד עשרים ושנים בנים ושש עשרה בנות: ס  
(כב) ויתר דברי אביה ודרכיו ודבריו כתובים במדרש הנביא עדו: (כג) וישכב אביה עם אבתיו ויקברו אתו בעיר דוד וימלך אסא בנו תחתיו בימיו שקטה הארץ עשר שנים: פ

## בראשית רבה (וילנא) פרשת ויצא פרשה עג סימן ה

ותהר ותלד בן ותאמר אסף אלהים את חרפתי,

א"ר לוי בר זכריה עד שלא תלד האשה הסרחון נתלה בה, לאחר שתלד תלוי בבנה, מאן אכל הדא מקמתא ברך, מאן תבר הדא מקמתא אלא ברך,

אסף אלהים את חרפתי, בפלגש בגבעה (שופטים כא) ארור נותן אשה לבנימין.

אסף אלהים את חרפתי, בימי ירבעם (ד"ה ב יג) ולא עצר כח ירבעם עוד בימי אביהו ויגפהו ה' וימת.

א"ר שמואל בר נחמן את סבור ירבעם הוא שניגוף לא ניגוף אלא אביה, ולמה ניגוף?

ר' אבא בר כהנא אמר על שהעביר הכרת פניהם של ישראל, דכתיב (ישעיה ג) הכרת פניהם ענתה במ.

ר' לוי אמר שהושיב עליהם שומרים שלשה ימים עד שנשתנה צורתן, דתנן אין מעידין אלא על פרצוף פנים עם החוטם ואף על פי שיש סימנים בגופו ובכליו ואין מעידים אלא עד ג' ימים,

ר' יוחנן אמר על שחסדם ברבים, שנאמר (ד"ה ב יג) ועתה אתם אומרים להתחזק לפני ממלכת ה' וגו' ועמכם עגלי זהב אשר עשה לכם ירבעם לאלהים,

ריש לקיש אמר על שבזה לאחיה השילוני, שנאמר (שם) ויקבצו עליו אנשים רקים בני בליעל קרא לאחיה השילוני בליעל,

רבנן אמרין על שבא עבודת כוכבים לתוך ידו ולא בערה, ה"ה"ד (שם) וילכוד ממנו ערים את בית אל ואת בנותיה, וכתוב (מלכים א יב) וישם את האחד בבית אל וגו',

והלא דברים קל וחומר ומה אם המלך שהונה את המלך כמוהו ניגף, הדיוט שהוא מונה את הדיוט על אחת כמה וכמה.

## אסא ובעשא

### מלכים א פרק טו

(א) ובשנת שמינה עשרה למלך ירבעם בן נבט מלך אבים על יהודה: (ב) שלש שנים מלך בירושלם ושם אמו מעכה בת אבישלום: (ג) וילך בכל חטאות אביו אשר עשה לפניו ולא היה לבבו שלם עם ה' אלהיו כלבב דוד אביו: (ד) כי למען דוד נתן ה' אלהיו לו ניר בירושלם להקים את בנו אחרי ויהעמיד את ירושלם: (ה) אשר עשה דוד את הישר בעיני ה' ולא סר מכל אשר צוהו כל ימי חייו רק בדבר אוריה החתי: (ו) ומלחמה היתה בין רחבעם ובין ירבעם כל ימי חייו: (ז) ויתר דברי אבים וכל אשר עשה הלוא הם כתובים על ספר דברי הימים למלכי יהודה ומלחמה היתה בין אבים ובין ירבעם: (ח) וישכב אבים עם אבתיו ויקברו אתו בעיר דוד וימלך אסא בנו תחתיו: פ (ט) ובשנת עשרים לירבעם מלך ישראל מלך אסא מלך יהודה: (י) וארבעים ואחת שנה מלך בירושלם ושם אמו מעכה בת אבישלום: (יא) ויעש אסא הישר בעיני ה' כדוד אביו: (יב) ויעבר הקדשים מן הארץ ויסר את כל הגללים אשר עשו אבתיו: (יג) וגם את מעכה אמו ויסרה מגבירה אשר עשתה מפלצת לאשרה ויכרת אסא את מפלצתה וישרף בנחל קדרון: (יד) והבמות לא סרו רק לבב אסא היה שלם עם ה' כל ימיו: (טו) ויבא את קדשי אביו וקדשו וקדשי בית ה' כסף וזהב וכלים: (טז) ומלחמה היתה בין אסא ובין בעשא מלך ישראל כל ימיהם: (יז) ויעל בעשא מלך ישראל על יהודה ויבן את הרמה לבלתי תת יצא ובא לאסא מלך יהודה: (יח) ויקח אסא את כל הכסף והזהב הנותרים באוצרות בית ה' ואת אוצרות בית מלך המלך ויתנם ביד עבדיו וישלחם המלך אסא אל בן הדד בן טברמן בן חזיון מלך ארם הישב בדמשק לאמר: (יט) ברית ביני ובינך בין אבי ובין אביך הנה שלחתי לך שחד כסף וזהב לך הפרה את בריתך את בעשא מלך ישראל ויעלה מעלי: (כ) וישמע בן הדד אל המלך אסא וישלח את שרי החילים אשר לו על ערי ישראל ויך את עיון ואת דן ואת אבל בית מעכה ואת כל כנרות על כל ארץ נפתלי: (כא) ויהי כשמע בעשא ויחדל מבנות את הרמה וישב בתרצה: (כב) והמלך אסא השמיע את כל יהודה אין נקי וישאו את אבני הרמה ואת עציה אשר בנה בעשא ויבן בם המלך אסא את גבע בנימן ואת המצפה: (כג) ויתר כל דברי אסא וכל גבורתו וכל אשר עשה והערים אשר בנה הלא המה כתובים על ספר דברי הימים למלכי יהודה רק לעת זקנתו חלה את רגליו: (כד) וישכב אסא עם אבתיו ויקברו עם אבתיו בעיר דוד אביו וימלך יהושפט בנו תחתיו: פ

(כה) ונדב בן ירבעם מלך על ישראל בשנת שתים לאסא מלך יהודה וימלך על ישראל שנתים: (כו) ויעש הרע בעיני ה' וילך בדרך אביו ובחטאתו אשר החטיא את ישראל: (כז) ויקשר עליו בעשא בן אחיה לבית יששכר ויכזהו בעשא בגבתון אשר לפלשתים ונדב וכל ישראל צרים על גבתון: (כח) וימתהו בעשא בשנת שלש לאסא מלך יהודה וימלך תחתיו: (כט) ויהי כמלכו הנה את כל בית ירבעם לא השאיר כל נשמה לירבעם עד השמדו כדבר ה' אשר דבר ביד עבדו אחיה השילני: (ל) על חטאות ירבעם אשר חטא ואשר החטיא את ישראל בכעסו אשר הכעיס את ה' אלהי ישראל: (לא) ויתר דברי נדב וכל אשר עשה הלא הם כתובים על ספר דברי הימים למלכי ישראל: (לב) ומלחמה היתה בין אסא ובין בעשא מלך ישראל כל ימיהם: פ (לג) בשנת שלש לאסא מלך יהודה מלך בעשא בן אחיה על כל ישראל בתרצה עשרים וארבע שנה: (לד) ויעש הרע בעיני ה' וילך בדרך ירבעם ובחטאתו אשר החטיא את ישראל: ס

### מלכים א פרק טז

(א) ויהי דבר ה' אל יהוא בן חנני על בעשא לאמר: (ב) יען אשר הרימתיך מן העפר ואתנך נגיד על עמי ישראל ומלך בדרך ירבעם ומחטא את עמי ישראל להכעיסני בחטאתם: (ג) הנני מבעיר אחרי בעשא ואחרי ביתו ונתתי

אֶת בֵּיתָךְ כְּבֵית יִרְבְּעָם בֶּן נֶבֶט: (ד) הִמֵּת לְבַעֲשָׂא בְּעִיר יֹאכְלוּ הַכְּלָבִים וְהִמֵּת לוֹ בַּשָּׂדֶה יֹאכְלוּ עוֹף הַשָּׁמַיִם: (ה) וַיֹּתֵר דְּבָרֵי בַּעֲשָׂא וְאֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ הֵלֵא הֵם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמֶלֶכִּי יִשְׂרָאֵל: (ו) וַיִּשְׁכַּב בַּעֲשָׂא עִם אֲבֹתָיו וַיִּקְבֹּר בְּתַרְצָה וַיִּמְלֹךְ אֵלֶּה בְּנוֹ תַחְתָּיו: (ז) וְגַם בֶּיַד יְהוּא בֶן חֲנָנִי הִנָּבִיא דְּבַר ה' הָיָה אֵל בַּעֲשָׂא וְאֵל בֵּיתוֹ וְעַל כָּל הָרָעָה אֲשֶׁר עָשָׂה בְּעֵינֵי ה' לְהַכְעִיסוֹ בַּמַּעֲשֵׂה יָדָיו לִהְיוֹת כְּבֵית יִרְבְּעָם וְעַל אֲשֶׁר הִכָּה אֹתוֹ: פ

## ירמיהו פרק מא

(ז) וַיְהִי כִּבּוּאָם אֶל תּוֹךְ הָעִיר וַיִּשְׁחָטֻם יִשְׁמַעְעָל בֶּן נְתַנְיָה אֶל תּוֹךְ הַבּוֹר הוּא וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אֹתוֹ: (ח) וַעֲשָׂרָה אֲנָשִׁים נִמְצְאוּ בָם וַיֹּאמְרוּ אֶל יִשְׁמַעְעָל אַל תִּמְתֵּנוּ כִּי יֵשׁ לָנוּ מְטֻמְנִים בַּשָּׂדֶה חֲטִים וְשׁוֹעָרִים וְשָׁמֶן וְדָבָשׁ וַיַּחְדֵּל וְלֹא הִמִּיתָם בְּתוֹךְ אַחֵיהֶם: (ט) וְהַבּוֹר אֲשֶׁר הִשְׁלִיךְ שָׁם יִשְׁמַעְעָל אֶת כָּל פְּגָרֵי הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הִכָּה בְּיַד גְּדַלְיָהוּ הוּא אֲשֶׁר עָשָׂה הַמֶּלֶךְ אָסָא מִפְּנֵי בַּעֲשָׂא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֹתוֹ מֵלֵא יִשְׁמַעְעָל בֶּן נְתַנְיָהוּ חֲלָלִים: (י) וַיִּשְׁכַּב יִשְׁמַעְעָל אֶת כָּל נְשָׂאֵי הָעָם אֲשֶׁר בַּמִּצָּפָה אֶת בָּנוֹת הַמֶּלֶךְ וְאֶת כָּל הָעָם הַנְּשָׂאִים בַּמִּצָּפָה אֲשֶׁר הִפְקִיד נְבוּזַרְאֲדָן רַב טַבָּחִים אֶת גְּדַלְיָהוּ בֶן אַחִיקָם וַיִּשְׁכְּבֻם יִשְׁמַעְעָל בֶּן נְתַנְיָה וַיִּלְךְ לַעֲבֹר אֶל בְּנֵי עַמּוֹן: ס

## זמרי, תבני, עמרי, יורם ויהוא

### מלכים א פרק טו

(כה) וַנִּדְבּ בֶן יִרְבֵּעַם מֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל בְּשָׁנָה שְׁתִּיתִים לְאַסָּא מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ עַל יִשְׂרָאֵל שְׁנָתִים: (כו) וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי ה' וַיִּלֶךְ בְּדֶרֶךְ אָבִיו וּבַחֲטָאתוֹ אֲשֶׁר הִחֲטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל: (כז) וַיִּקְשֹׁר עָלָיו בַּעֲשָׂא בֶן אַחִיהָ לְבֵית יִשׁוּשָׁכָר וַיִּנְהוּ בַּעֲשָׂא בְּגִבְתּוֹן אֲשֶׁר לְפִלְשֹׁתִים וַנִּדְבּ וְכָל יִשְׂרָאֵל צָרִים עַל גִּבְתּוֹ: (כח) וַיִּמָּתְהוּ בַּעֲשָׂא בְּשָׁנָה שְׁלֹשׁ לְאַסָּא מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ תַּחֲתָיו: (כט) וַיְהִי כְּמָלְכוֹ הִכָּה אֶת כָּל בֵּית יִרְבֵּעַם לֹא הַשְׂאִיר כָּל נִשְׁמָה לְיִרְבֵּעַם עַד הַשְׁמָדוֹ כְּדָבָר ה' אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד עַבְדּוֹ אַחִיהָ הַשִּׁילָנִי:

### מלכים א פרק טז

(ח) בְּשָׁנָה עֶשְׂרִים וְשֵׁשׁ שָׁנָה לְאַסָּא מֶלֶךְ יְהוּדָה מֶלֶךְ אֱלֹהֵי בֶן בַּעֲשָׂא עַל יִשְׂרָאֵל בְּתַרְצָה שְׁנָתִים: (ט) וַיִּקְשֹׁר עָלָיו עַבְדּוֹ זְמָרִי שׁוֹר מִחֲצִית הָרֶכֶב וְהוּא בְּתַרְצָה שָׁתָה שְׂכֹר בֵּית אֶרְצָא אֲשֶׁר עַל הַבֵּית בְּתַרְצָה: (י) וַיָּבֹא זְמָרִי וַיִּנְהוּ וַיִּמָּתְהוּ בְּשָׁנָה עֶשְׂרִים וְשֵׁשׁ לְאַסָּא מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ תַּחֲתָיו: (יא) וַיְהִי כְּמָלְכוֹ כָּשְׁבֹתוֹ עַל כֶּסֶּאֱ הִכָּה אֶת כָּל בֵּית בַּעֲשָׂא לֹא הַשְׂאִיר לוֹ מִשְׁתִּין בְּקִיר וְגֹאֲלָיו וְרַעְהוֹ: (יב) וַיִּשְׁמַד זְמָרִי אֶת כָּל בֵּית בַּעֲשָׂא כְּדָבָר ה' אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶל בַּעֲשָׂא בְּיַד יְהוּא הַנְּבִיא: (יג) אֶל כָּל חֲטָאוֹת בַּעֲשָׂא וְחֲטָאוֹת אֱלֹהֵי בְנוֹ אֲשֶׁר חָטָאָו וְאֲשֶׁר הִחֲטִיאוּ אֶת יִשְׂרָאֵל לְהַכְעִיס אֶת ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּהַבְלִיָּהֶם: (יד) וַיֵּתֶר דְּבָרֵי אֱלֹהֵי וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה הָלֹאֹהִם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: פ

(טו) בְּשָׁנָה עֶשְׂרִים וְשֵׁשׁ שָׁנָה לְאַסָּא מֶלֶךְ יְהוּדָה מֶלֶךְ זְמָרִי שִׁבְעַת יָמִים בְּתַרְצָה וְהָעָם חֲנִים עַל גִּבְתּוֹן אֲשֶׁר לְפִלְשֹׁתִים: (טז) וַיִּשְׁמַע הָעָם הַחֲנִים לֵאמֹר קֵשֶׁר זְמָרִי וְגַם הִכָּה אֶת הַמֶּלֶךְ וַיִּמְלְכוּ כָּל יִשְׂרָאֵל אֶת עַמְרִי שׁוֹר צָבָא עַל יִשְׂרָאֵל בַּיּוֹם הַהוּא בְּמַחֲנֶה: (יז) וַיַּעֲלֶה עַמְרִי וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ מִגִּבְתּוֹן וַיֵּצְאוּ עַל תַּרְצָה: (יח) וַיְהִי כִּרְאוֹת זְמָרִי כִּי נִלְכְּדָה הָעִיר וַיָּבֹא אֶל אֶרְמוֹן בֵּית הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁרֹף עָלָיו אֶת בֵּית מֶלֶךְ בָּאֵשׁ וַיִּמָּת: (יט) עַל חֲטָאתוֹ חֲטָאתָיו אֲשֶׁר חָטָא לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי ה' לָלֶכֶת בְּדֶרֶךְ יִרְבֵּעַם וּבַחֲטָאתוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה לְהַחֲטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל: (כ) וַיֵּתֶר דְּבָרֵי זְמָרִי וְקִשְׁרוֹ אֲשֶׁר קֵשֶׁר הָלֹאֹהִם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: פ

(כא) אַז יַחֲלַק הָעָם יִשְׂרָאֵל לְחֲצֵי חֲצֵי הָעָם הָיָה אַחֲרֵי תַבְנִי בֶן גִּינָת לְהַמְלִיכוֹ וְהַחֲצֵי אַחֲרֵי עַמְרִי: (כב) וַיִּחָזֶק הָעָם אֲשֶׁר אַחֲרֵי עַמְרִי אֶת הָעָם אֲשֶׁר אַחֲרֵי תַבְנִי בֶן גִּינָת וַיָּמָת תַּבְנִי וַיִּמְלֹךְ עַמְרִי: פ

### מלכים ב פרק ט

(א) וְאֶלִישָׁע הַנְּבִיא קָרָא לְאַחַד מִבְּנֵי הַנְּבִיאִים וַיֹּאמֶר לוֹ חֲגֹר מִתְּנִיךָ וְקַח פֶּה הַשָּׁמֶן הַזֶּה בְּיָדְךָ וְלֵךְ רִמְתָּ גִלְעָד: (ב) וּבֹאֲתָ שָׁמָּה וְרָאָה שָׁם יְהוּא בֶן יְהוֹשָׁפָט בֶּן נִמְשִׁי וּבֹאֲתָ וְהִקְמַתּוֹ מִתּוֹךְ אָחָיו וְהִבִּיאֲתָ אוֹתוֹ חֹדֶר בְּחֹדֶר: (ג) וְלִקְחָתָ פֶּה הַשָּׁמֶן וַיִּצְקֶתָ עַל רֹאשׁוֹ וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר ה' מִשְׁחִיתִיךָ לְמֶלֶךְ אֶל יִשְׂרָאֵל וּפְתַחְתָּ הַדָּלֶת וְנִסְתָּה וְלֹא תִחַפֶּה: (ד) וַיִּלֶךְ הַנָּעַר הַנָּעַר הַנְּבִיא רִמְתָּ גִלְעָד: (ה) וַיָּבֹא וְהִנֵּה שָׂרֵי הַחִיל יֹשְׁבִים וַיֹּאמֶר דְּבַר לִי אֵלֶיךָ הָשׁוֹר וַיֹּאמֶר יְהוּא אֶל מִי מִכְּלָנִי וַיֹּאמֶר אֵלֶיךָ הָשׁוֹר: (ו) וַיָּקָם וַיָּבֹא הַבִּיָּתָה וַיִּצַק הַשָּׁמֶן אֶל רֹאשׁוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ כֹּה אָמַר ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִשְׁחִיתִיךָ לְמֶלֶךְ אֶל עִם ה' אֶל יִשְׂרָאֵל: (ז) וְהַפִּיתָה אֶת בֵּית אַחְאָב אֲדֹנֶיךָ וְנִקְמַתִּי דָּמִי עַבְדֵי הַנְּבִיאִים וְדָמִי כָּל עַבְדֵי ה' מִיַּד אִיזָבֵל: (ח) וְאָבַד כָּל בֵּית אַחְאָב וְהִכְרַתִּי לְאַחְאָב מִשְׁתִּין בְּקִיר וְעָצוֹר וְעֹזוֹב בְּיִשְׂרָאֵל: (ט) וְנָתַתִּי אֶת בֵּית אַחְאָב כְּבֵית יִרְבֵּעַם בֶּן נֶבֶט וּכְבֵּית בַּעֲשָׂא בֶן אַחִיהָ: (י) וְאֶת אִיזָבֵל יֹאכְלוּ הַכְּלָבִים בְּחֹלֶק יִזְרְעֵאל וְאִין קָבֹר וַיִּפְתַּח הַדָּלֶת וַיֵּנָס:...

(יז) וַיִּרְכַּב יְהוּא וַיִּלֶךְ יִזְרְעֵאלָה כִּי יוֹרֵם שָׁכַב שָׁמָּה וְאַחֲזִיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה יָרַד לִרְאוֹת אֶת יוֹרֵם: (יז) וְהִצֵּפָה עֹמֵד

על המגדל ביזרעאל וירא את שפעת יהוא בבאו ויאמר שפעת אני ראה ויאמר יהורם קח רכב ושלח לקראתם ויאמר השלום: (יח) וילך רכב הסוס לקראתו ויאמר כה אמר המלך השלום ויאמר יהוא מה לך ולשלום סב אל אחרי ויגד הצפה לאמר בא המלאך עד הם ולא שב: (יט) וישלח רכב סוס שני ויבא אליהם ויאמר כה אמר המלך שלום ויאמר יהוא מה לך ולשלום סב אל אחרי: (כ) ויגד הצפה לאמר בא עד אליהם ולא שב והמנהג כמנהג יהוא בן נמשי כי בשגעון ינהג: (כא) ויאמר יהורם אסר ויאסר רכבו ויצא יהורם מלך ישראל ואחזיהו מלך יהודה איש ברכבו ויצאו לקראת יהוא וימצאוהו בחלקת נבות היזרעאלי: (כב) **ויהי נראות יהורם את יהוא ויאמר השלום יהוא ויאמר מה השלום עד זנוני איזבל אמך וכשפיה הרבים:** (כג) ויהפך יהורם ידיו וינס ויאמר אל אחזיהו מרמה אחזיה: (כד) ויהוא מלא ידו בקשת ויך את יהורם בין זרעיו ויצא החצי מלבו ויכרע ברכבו: (כה) ויאמר אל בדקר שלשה שלשו שא השלכהו בחלקת שדה נבות היזרעאלי כי זכר אני ואתה את רכבים צמדים אחרי אחאב אביו וה' נשא עליו את המשא הזה: (כו) אם לא את דמי נבות ואת דמי בניו ראיתי אמש נאם ה' ושלמתי לך בחלקה הזאת נאם ה' ועתה שא השלכהו בחלקה כדבר ה': (כז) **ואחזיה מלך יהודה ראה וינס דרך בית הגן וירדף אחרי יהוא ויאמר גם אתו הפהו אל המרכבה במעלה גור אשר את יבלעם וינס מגדו וימת שם:** (כח) **וירכבו אתו עבדיו ירושלמה ויקברו אתו בקברתו עם אבותיו בעיר דוד: פ**

(כט) ובשנת אחת עשרה שנה ליהורם בן אחאב מלך אחזיה על יהודה: (ל) ויבוא יהוא יזרעאלה ואיזבל שומעה ותשם בפוך עיניה ותיטב את ראשה ותשקף בעד החלון: (לא) **ויהוא בא בשער ותאמר השלום זמרי הרג אדניו:** (לב) וישא פניו אל החלון ויאמר מי אתי מי וישקיפו אליו שנים שלשה סריסים: (לג) **ויאמר שמטהו שמטהו וישמטהו** ויצא מדמה אל הקיר ואל הסוסים וירמסנה: (לד) ויבא ויאכל וישת ויאמר פקדו נא את הארורה הזאת וקברוה כי בת מלך היא: (לה) וילכו לקברה ולא מצאו בה כי אם הגלגלת והרגלים וכפות הידיים: (לו) וישבו ויגידו לו ויאמר דבר ה' הוא אשר דבר ביד עבדו אליהו התשבי לאמר בחלק יזרעאל יאכלו הכלבים את בשר איזבל: (לז) והית והיתה נבלת איזבל כדמן על פני השדה בחלק יזרעאל אשר לא יאמרו זאת איזבל: פ

## יהואש ואמציה

### דברי הימים ב פרק כב

(ב) בן ארבעים ושתים שנה אֶחָזְיָהוּ בְּמָלְכוֹ וְשָׁנָה אֶחָת מָלַךְ בִּירוּשָׁלַם וְשֵׁם אִמּוֹ עֲתַלְיָהוּ בַת עֲמָרִי: (ג) גַּם הוּא הֵלַךְ בְּדַרְכֵי בֵּית אֶחָזָב כִּי אִמּוֹ הָיְתָה יוֹעֲצָתוֹ לְהַרְשִׁיעַ: (ד) וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי ה' כְּבֵית אֶחָזָב כִּי הָמָּה הָיוּ לוֹ יוֹעֲצִים אַחֲרֵי מוֹת אָבִיו לְמִשְׁחִית לוֹ:....

(ח) וַיְהִי כִּהְשַׁפֵּט יְהוָה עִם בֵּית אֶחָזָב וַיִּמָּצָא אֶת שָׂרֵי יְהוּדָה וּבְנֵי אַחֲזִיָּהוּ מְשֻׁרְתִּים לְאַחֲזִיָּהוּ וַיְהַרְגֵם: (ט) וַיִּבְקֹשׁ אֶת אֶחָזְיָהוּ וַיִּלְכְּדוּהוּ וְהוּא מִתְחַבֵּא בְּשִׁמְרוֹן וַיִּבְאֵהוּ אֶל יְהוָה וַיִּמָּתֶהוּ וַיִּקְבְּרוּהוּ כִּי אָמְרוּ בֶן יְהוֹשָׁפָט הוּא אֲשֶׁר דָּרַשׁ אֶת ה' בְּכָל לְבָבוֹ וְאִין לְבֵית אֶחָזְיָהוּ לַעֲצֹר כַּח לְמַמְלָכָה: (י) וְעֲתַלְיָהוּ אִם אֶחָזְיָהוּ רָאִתָּה כִּי מֵת בָּנָה וַתִּקֶּם וַתִּדְבֹר אֶת כָּל זֶרַע הַמַּמְלָכָה לְבֵית יְהוּדָה: (יא) וַתִּקַּח יְהוֹשָׁבֶעַת בַּת הַמֶּלֶךְ אֶת יוֹאָשׁ בֶּן אֶחָזְיָהוּ וַתִּגְנֹב אֹתוֹ מִתּוֹךְ בְּנֵי הַמֶּלֶךְ הַמוֹמְתִים וַתִּתֵּן אֹתוֹ וְאֶת מִינְקָתוֹ בְּחֹדֶר הַמִּטּוֹת וַתִּסְתִּירֵהוּ יְהוֹשָׁבֶעַת בַּת הַמֶּלֶךְ יְהוֹרָם אֲשֶׁת יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן כִּי הָיָה הָיְתָה אֲחֻת אֶחָזְיָהוּ מִפְּנֵי עֲתַלְיָהוּ וְלֹא הִמִּיתָהּ: (יב) וַיְהִי אַתָּם בְּבֵית הָאֱלֹהִים מִתְחַבֵּא שֵׁשׁ שָׁנִים וְעֲתַלְיָה מְלָכָה עַל הָאָרֶץ: פ

### דברי הימים ב פרק כג

(א) וּבְשָׁנָה הַשְּׁבַעִית הַתְּחִלָּה יְהוֹיָדָע וַיִּקַּח אֶת שָׂרֵי הַמַּאֲוֹת לַעֲזָרְיָהוּ בֶן יִרְחָם וְלִישְׁמַעְיָאל בֶּן יְהוֹחָנָן וְלַעֲזָרְיָהוּ בֶן עֹזֶבֶד וְאֶת מַעֲשִׂיָהוּ בֶן עֲדִיָּהוּ וְאֶת אֱלִישִׁפָּט בֶּן זַכְרִי עַמּוֹ בְּבִרְיָה: (ב) וַיִּסְבּוּ בִיהוּדָה וַיִּקְבְּצוּ אֶת הַלְוִיִּם מִכָּל עָרֵי יְהוּדָה וְרָאשֵׁי הָאֲבוֹת לְיִשְׂרָאֵל וַיָּבֹאוּ אֶל יְרוּשָׁלַם: (ג) וַיִּכְרֹת כָּל הַקֹּהֵל בְּרִית בְּבֵית הָאֱלֹהִים עִם הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר לָהֶם הִנֵּה בֶן הַמֶּלֶךְ יִמְלֹךְ כֹּאֲשֶׁר דָּבַר ה' עַל בְּנֵי דָוִד:.... (ט) וַיִּתֵּן יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן לְשָׂרֵי הַמַּאֲוֹת אֶת הַחֲנִינִיּוֹת וְאֶת הַמִּגְנוֹת וְאֶת הַשְּׁלֹטִים אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ דָּוִד אֲשֶׁר בֵּית הָאֱלֹהִים: (י) וַיַּעֲמֵד אֶת כָּל הָעָם וְאִישׁ שָׁלַח בְּיָדוֹ מִכֶּתֶף הַבַּיִת הַיְמָנִית עַד כֶּתֶף הַבַּיִת הַשְּׂמָאלִית לַמִּזְבֵּחַ וּלְבַיִת עַל הַמֶּלֶךְ סָבִיב: (יא) וַיּוֹצִיאוּ אֶת בֶּן הַמֶּלֶךְ וַיִּתְּנוּ עָלָיו אֶת הַנֹּצֵר וְאֶת הָעֵדוּת וַיִּמְלִיכוּ אֹתוֹ וַיִּמְשְׁחֻהוּ יְהוֹיָדָע וּבְנָיו וַיֹּאמְרוּ יְחִי הַמֶּלֶךְ: ס

(יב) וַתִּשְׁמַע עֲתַלְיָהוּ אֶת קוֹל הָעָם הֹרְצִים וְהַמְהַלְלִים אֶת הַמֶּלֶךְ וַתִּבְּאוּ אֶל הָעָם בֵּית ה': (יג) וַתֵּרָא וְהִנֵּה הַמֶּלֶךְ עוֹמֵד עַל עַמּוּדוֹ בַּמִּבְּרָא וְהַשָּׂרִים וְהַחֲצָצְרוֹת עַל הַמֶּלֶךְ וְכָל עַם הָאָרֶץ שֹׂמֵחַ וְתוֹקֵעַ בַּחֲצָצְרוֹת וְהַמְשֻׁנְרִים בְּכָלִי הַשִּׁיר וּמוֹדִיעִים לְהַלֵּל וַתִּקְרַע עֲתַלְיָהוּ אֶת בִּגְדֶיהָ וַתֹּאמֶר קִשֹּׁר קִשֹּׁר:....

(טז) וַיִּכְרֹת יְהוֹיָדָע בְּרִית בֵּינוֹ וּבֵין כָּל הָעָם וּבֵין הַמֶּלֶךְ לִהְיוֹת לָעָם לֵה': (יז) וַיָּבֹאוּ כָל הָעָם בֵּית הַבַּעַל וַיִּתְּצֻהוּ וְאֶת מִזְבְּחֹתָיו וְאֶת צִלְמֵיו שִׁבְרוּ וְאֶת מִתֵּן כֶּהֵן הַבַּעַל הִרְגוּ לִפְנֵי הַמִּזְבְּחוֹת: (יח) וַיִּשֶׁם יְהוֹיָדָע פְּקֻדֹת בֵּית ה' בְּיַד הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם אֲשֶׁר חָלַק דָּוִד עַל בֵּית ה' לְהַעֲלוֹת עֹלוֹת ה' כַּכְּתוּב בַּתּוֹרָה מִשָּׁה בְּשִׁמְחָה וּבְשִׁיר עַל יְדֵי דָוִד: (יט) וַיַּעֲמֵד הַשּׁוֹעֲרִים עַל שַׁעְרֵי בֵּית ה' וְלֹא יָבֹא טָמֵא לְכָל דָּבָר: (כ) וַיִּקַּח אֶת שָׂרֵי הַמַּאֲוֹת וְאֶת הָאֲדִירִים וְאֶת הַמוֹשְׁלִים בָּעָם וְאֶת כָּל עַם הָאָרֶץ וַיּוֹרֵד אֶת הַמֶּלֶךְ מִבֵּית ה' וַיָּבֹאוּ בְּתוֹךְ שַׁעַר הָעֲלִיּוֹן בֵּית הַמֶּלֶךְ וַיּוֹשִׁיבוּ אֶת הַמֶּלֶךְ עַל כִּסֵּא הַמַּמְלָכָה: (כא) וַיִּשְׁמְחוּ כָל עַם הָאָרֶץ וְהָעִיר שִׁקְטָה וְאֶת עֲתַלְיָהוּ הִמִּיתוּ בַּחֶרֶב:

### דברי הימים ב פרק כד

(א) בֶּן שֶׁבַע שָׁנִים יָאֵשׁ בְּמָלְכוֹ וְאַרְבָּעִים שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלַם וְשֵׁם אִמּוֹ צַבְיָה מִבְּאֵר שֶׁבַע: (ב) וַיַּעַשׂ יוֹאָשׁ הַיִּשָּׁר בְּעֵינֵי ה' כָּל יְמֵי יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן: (ג) וַיִּשָּׂא לוֹ יְהוֹיָדָע נָשִׁים וַיֻּלְּדוּ בָנִים וּבָנוֹת: (ד) וַיְהִי אַחֲרֵי כֵן הָיָה עִם לֵב יוֹאָשׁ לְחַדֵּשׁ אֶת בֵּית ה': (ה) וַיִּקְבֹּץ אֶת הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וַיֹּאמֶר לָהֶם צְאוּ לַעֲרֵי יְהוּדָה וְקַבְּצוּ מִכָּל יִשְׂרָאֵל כֶּסֶף לְחַזֵּק אֶת בֵּית אֱלֹהֵיכֶם מִדֵּי שָׁנָה בְּשָׁנָה וְאַתֶּם תִּמְהָרוּ לְדַבֵּר וְלֹא מְהֵרָה הַלְוִיִּם: (ו) וַיִּקְרָא הַמֶּלֶךְ לַיהוֹיָדָע הָרֹאשׁ

ויאמר לו מדוע לא דרשתי על הלויים להביא מיהודה ומירושלם את משאת משה עבד ה' והקהל לישראל לאהל העדות: (ז) כי עתליהו המרשעת בניה פרוצו את בית האלהים וגם כל קדשי בית ה' עשו לבטלים: (ח) ויאמר המלך ויעשו ארון אחד ויתנהו בשער בית ה' חוצה: (ט) ויתנו קול ביהודה ובירושלם להביא לה' משאת משה עבד האלהים על ישראל במדבר: (י) וישמחו כל השרים וכל העם ויביאו וישליכו לארון עד לכלה:...

(טו) ויזקן יהוידע וישבע ימים וימת בן מאה ושלשים שנה במותו: (טז) ויקברו בעיר דויד עם המלכים כי עשה טובה בישראל ועם האלהים וביתו: ס

(יז) ואחרי מות יהוידע באו שרי יהודה וישתחוו למלך אז שמע המלך אליהם: (יח) ויעזבו את בית ה' אלהי אבותיהם ויעבדו את האשרים ואת העצבים ויהי קצף על יהודה וירושלם באשמתם זאת: (יט) וישלח בהם נבאים להשיבם אל ה' ויעידו בהם ולא האזינו: ס

(כ) ורוח אלהים לבשה את זכריה בן יהוידע הכהן ויעמד מעל לעם ויאמר להם כה אמר האלהים למה אתם עברים את מצות ה' ולא תצליחו כי עזבתם את ה' ויעזב אתכם: (כא) ויקשרו עליו וירגמוהו אבן במצות המלך בחצר בית ה': (כב) ולא זכר יואש המלך החסד אשר עשה יהוידע אביו עמו ויהרג את בנו וכמותו אמר ירא ה' וידרש: פ

(כג) ויהי לתקופת השנה עלה עליו חיל ארם ויבאו אל יהודה וירושלם וישחיתו את כל שרי העם מעם וכל שללם שלחו למלך דרמשק: (כד) כי במצער אנשים באו חיל ארם וה' נתן בידם חיל לרב מאד כי עזבו את ה' אלהי אבותיהם ואת יואש עשו שפטים: (כה) וגלכתם ממנו כי עזבו אתו במחליים במחלואים רבים התקשרו עליו עבדיו בדמי בני יהוידע הכהן ויהרגוהו על מטתו וימת ויקברו בעיר דויד ולא קברו בקברות המלכים: ס

(כו) ואלה המתקשרים עליו זכר בן שמעת העמונית ויהוזבד בן שמרית המואבית: (כז) וגבניו ורב ירב המשא עליו ויסוד בית האלהים הנם כתובים על מדרש ספר המלכים וימלך אמציהו בנו תחתיו: פ

## דברי הימים ב פרק כה

(א) בן עשרים וחמש שנה מלך אמציהו ועשרים ותשע שנה מלך בירושלם ושם אמו יהועדן מירושלים: (ב) ויעש הישר בעיני ה' רק לא בלבב שלם: (ג) ויהי כאשר חזקה הממלכה עליו ויהרג את עבדיו המפסים את המלך אביו: (ד) ואת בניהם לא המית כי ככתוב בתורה בספר משה אשר צוה ה' לאמר לא ימותו אבות על בנים ובנים לא ימותו על אבות כי איש בחטאו ימותו: פ

(ה) ויקבץ אמציהו את יהודה ויעמידם לבית אבות לשרי האלפים ולשרי המאות לכל יהודה ובנימן ויפקדם למבן עשרים שנה ומעלה וימצאם שלש מאות אלף בחור יוצא צבא אחז רמח וצנה: (ו) וישכר מישאל מאה אלף גבור חיל במאה ככר כסף: (ז) ואיש האלהים בא אליו לאמר המלך אל יבא עמך צבא ישראל כי אין ה' עם ישראל כל בני אפרים: (ח) כי אם בא אתה עשה חזק למלחמה יכשילך האלהים לפני אויב כי יש כח באלהים לעזור ולהכשיל: (ט) ויאמר אמציהו לאיש האלהים ומה לעשות למאת הכסף אשר נתתי לגדוד ישראל ויאמר איש האלהים יש לה' לתת לך הרבה מזה: (י) ויבדילם אמציהו להגדוד אשר בא אליו מאפרים ללכת למקומם ויחר אפם מאד ביהודה וישובו למקומם בחרי אף: פ

(יא) ואמציהו התחזק וינהג את עמו וילך גיא המלח ויך את בני שעיר עשרת אלפים: (יב) ועשרת אלפים חיים שבו בני יהודה ויביאום לראש הסלע וישליכום מראש הסלע וכלם נבקעו: ס

(יג) ובני הגדוד אשר השיב אמציהו מלכת עמו למלחמה ויפשטו בערי יהודה משמרון ועד בית חורון ויכו מהם שלשת אלפים ויבזו בזה רבה: ס

(יד) ויהי אחרי בוא אמציהו מהכות את אדומים ויבא את אלהי בני שעיר ויעמידם לו לאלהים ולפניהם ישתחוה

וְלָהֶם יִקְטֹר: (טו) וַיַּחַר אִף ה' בְּאַמְצִיָּהוּ וַיִּשְׁלַח אֵלָיו נְבִיא וַיֹּאמֶר לוֹ לָמָּה דִּרְשַׁתְּ אֶת אֱלֹהֵי הָעַם אֲשֶׁר לֹא הִצִּילוּ  
אֶת עַמָּם מִיָּדָךְ: (טז) וַיְהִי בַּדְּבָרוֹ אֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ הַלְיוּעַץ לְמֶלֶךְ נִתְּנוֹךְ חֹדֶל לָךְ לָמָּה יִכְנוֹךְ וַיַּחְדֵּל הַנְּבִיא וַיֹּאמֶר יָדַעְתִּי  
כִּי יַעַץ אֱלֹהִים לְהִשְׁחִיתָךְ כִּי עָשִׂיתָ זֹאת וְלֹא שָׁמַעְתָּ לְעֹצָתִי: פ

(יז) וַיַּעַץ אַמְצִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּשְׁלַח אֶל יוֹאָשׁ בֶּן יְהוֹאָחָז בֶּן יְהוֹאֵל מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר לָךְ לָכֶּה נִתְּרָאָה פְּנִים: (יח)  
וַיִּשְׁלַח יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶל אַמְצִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה לֵאמֹר הַחוּחַ אֲשֶׁר בַּלְבָּנוֹן שְׁלַח אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר בַּלְבָּנוֹן לֵאמֹר  
תָּנָה אֶת בֵּיתְךָ לִבְנֵי לְאִשָּׁה וְתַעֲבֹר חֵית הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר בַּלְבָּנוֹן וְתִרְמַס אֶת הַחוּחַ: (יט) אֲמַרְתָּ הִנֵּה הִפִּיתָ אֶת אָדָם  
וְנִשְׁאַךְ לִבְךָ לְהַכְבִּיד עִתָּה שְׂבָה בְּבֵיתְךָ לָמָּה תִּתְּגַר בְּרָעָה וְנִפְלַת אֶתָּה וְיְהוּדָה עִמָּךְ: (כ) וְלֹא שָׁמַע אַמְצִיָּהוּ כִּי  
מִהָאֱלֹהִים הִיא לְמַעַן תִּתֵּם בְּיָד כִּי דָרְשׁוּ אֶת אֱלֹהֵי אָדָם: (כא) וַיַּעַל יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיִּתְּרָאוּ פְּנִים הוּא ואַמְצִיָּהוּ  
מֶלֶךְ יְהוּדָה בְּבֵית שָׁמֶשׁ אֲשֶׁר לַיהוּדָה: (כב) וַיִּנָּגֶף יְהוּדָה לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּנָּסוּ אִישׁ לְאֵהָלָיו: (כג) וְאֵת אַמְצִיָּהוּ מֶלֶךְ  
יְהוּדָה בֶּן יוֹאָשׁ בֶּן יְהוֹאָחָז תָּפַשׁ יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל בְּבֵית שָׁמֶשׁ וַיְבִיאוּהוּ יְרוּשָׁלַם וַיִּפְרָץ בְּחוֹמַת יְרוּשָׁלַם מִשְׁעַר  
אֶפְרַיִם עַד שַׁעַר הַפּוֹנֶה אַרְבַּע מֵאוֹת אֲמָה: (כד) וְכָל הַזָּהָב וְהַכֶּסֶף וְאֵת כָּל הַכֵּלִים הַנִּמְצָאִים בְּבֵית הָאֱלֹהִים עִם  
עַבְדֵי אָדָם וְאֵת אֲצִרוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ וְאֵת בְּנֵי הַתַּעֲרָבוֹת וַיִּשָּׁב שְׁמֹרוֹן: פ

(כה) וַיְחִי אַמְצִיָּהוּ בֶן יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יְהוּדָה אַחֲרֵי מוֹת יוֹאָשׁ בֶּן יְהוֹאָחָז מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל חֲמֵשׁ עָשָׂר שָׁנָה: (כו) וַיִּתֵּר דְּבָרֵי  
אַמְצִיָּהוּ הָרִאשׁוֹנִים וְהָאַחֲרוֹנִים הֵלֹא הֵנָּם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר מַלְכֵי יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל: (כז) וַיָּמָת אֲשֶׁר סָר אַמְצִיָּהוּ  
מֵאַחֲרֵי ה' וַיִּקְשְׁרוּ עָלָיו קֶשֶׁר בִּירוּשָׁלַם וַיִּנָּס לְכִישָׁה וַיִּשְׁלַחוּ אַחֲרָיו לְכִישָׁה וַיִּמְיָתוּהוּ שָׁם: (כח) וַיִּשְׁאַהוּ עַל הַסּוּסִים  
וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ עִם אֲבֹתָיו בְּעִיר יְהוּדָה:

## פקח בן רמליהו ואחז

### מלכים ב פרק טו

(ח) בשנת שלשים ושמנה שנה לעזריהו מלך יהודה מלך זכריהו בן ירבעם על ישראל בשמרון ששה חדשים: (ט) ויעש הרע בעיני ה' כאשר עשו אבותיו לא סר מחטאות ירבעם בן נבט אשר החטיא את ישראל: (י) ויקשר עליו שלם בן יבש ויכהו קבלעם וימיתוהו וימלך תחתיו: (יא) ויתר דברי זכריה הנם כתובים על ספר דברי הימים למלכי ישראל: (יב) הוא דבר ה' אשר דבר אל יהוא לאמר בני רביעים ישבו לך על כסא ישראל ויהי כן: פ (יג) שלום בן יביש מלך בשנת שלשים ותשע שנה לעזיה מלך יהודה וימלך ירח ימים בשמרון: (יד) ויעל מנחם בן גדי מתרצה ויבא שמרון ויך את שלום בן יביש בשמרון וימיתוהו וימלך תחתיו: (טו) ויתר דברי שלום וקשרו אשר קשר הנם כתובים על ספר דברי הימים למלכי ישראל: ס

(טז) אז יכה מנחם את תפסח ואת כל אשר בה ואת גבוליה מתרצה כי לא פתח ויך את כל ההרותיה בקע: פ (יז) בשנת שלשים ותשע שנה לעזריה מלך יהודה מלך מנחם בן גדי על ישראל עשר שנים בשמרון: (יח) ויעש הרע בעיני ה' לא סר מעל חטאות ירבעם בן נבט אשר החטיא את ישראל כל ימיו: (יט) בא פול מלך אשור על הארץ ויתן מנחם לפול אלף ככר כסף להיות ידיו אתו להחזיק הממלכה בידו: (כ) ויצא מנחם את הכסף על ישראל על כל גבורי החיל לתת למלך אשור חמשים שקלים כסף לאיש אחד וישב מלך אשור ולא עמד שם בארץ: (כא) ויתר דברי מנחם וכל אשר עשה הלוא הם כתובים על ספר דברי הימים למלכי ישראל: (כב) וישכב מנחם עם אבותיו וימלך פקחיה בנו תחתיו: פ

(כג) בשנת חמשים שנה לעזריה מלך יהודה מלך פקחיה בן מנחם על ישראל בשמרון שנתים: (כד) ויעש הרע בעיני ה' לא סר מחטאות ירבעם בן נבט אשר החטיא את ישראל: (כה) ויקשר עליו פקח בן רמליהו שלישו ויכהו בשמרון בארמון בית מלך המלך את ארגב ואת האריה ועמו חמשים איש מבני גלעדים וימיתוהו וימלך תחתיו: (כו) ויתר דברי פקחיה וכל אשר עשה הנם כתובים על ספר דברי הימים למלכי ישראל: פ (כז) בשנת חמשים ושתים שנה לעזריה מלך יהודה מלך פקח בן רמליהו על ישראל בשמרון עשרים שנה: (כח) ויעש הרע בעיני ה' לא סר מן חטאות ירבעם בן נבט אשר החטיא את ישראל: (כט) בימי פקח מלך ישראל בא תגלת פלאסר מלך אשור ויקח את עיון ואת אביל בית מעכה ואת ינוח ואת קדש ואת חצור ואת הגלעד ואת הגלילה כל ארץ נפתלי ויגלם אשורה: (ל) ויקשר קשר הושע בן אלה על פקח בן רמליהו ויכהו וימיתוהו וימלך תחתיו בשנת עשרים ליותם בן עזיה: (לא) ויתר דברי פקח וכל אשר עשה הנם כתובים על ספר דברי הימים למלכי ישראל: פ

### דברי הימים ב פרק כח

(א) בן עשרים שנה אחז במלכו ויש עשרה שנה מלך בירושלם ולא עשה הישר בעיני ה' כדוד אביו: (ב) וילך בדרכי מלכי ישראל וגם מסכות עשה לבגדים: (ג) והוא הקטיר בגיא בן הנם ויבער את בניו באש כתעבות הגוים אשר הריש ה' מפני בני ישראל: (ד) ויזבח ויקטר בבמות ועל הגבעות ותחת כל עץ רענן: (ה) ויתנהו ה' אלהיו ביד מלך ארם ויכו בו וישבו ממנו שביה גדולה ויביאו דרמשק וגם ביד מלך ישראל נתן ויך בו מכה גדולה: ס (ו) ויהרג פקח בן רמליהו ביהודה מאה ועשרים אלף ביום אחד הכל בני חיל בעזבם את ה' אלהי אבותם: (ז) ויהרג זכרי גבור אפרים את מעשיהו בן המלך ואת עזריקם נגיד הבית ואת אלקנה משנה המלך: (ח) וישבו בני ישראל מאחיהם מאתים אלף נשים ובנים ובנות וגם שלל רב בזזו מהם ויביאו את השלל לשמרון: ס (ט) ושם היה נביא לה' עידד שמו ויצא לפני הצבא הבא לשמרון ויאמר להם הנה בחמת ה' אלהי אבותיכם על

יְהוּדָה נִתְּנָם בְּיָדְכֶם וַתַּהַרְגוּ בָם בְּזַעַף עַד לְשָׁמַיִם הִגִּיעַ: (י) וַעֲתָה בְּנֵי יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם אַתֶּם אֲמָרִים לְכַבֵּשׁ לַעֲבָדִים וּלְשִׁפְחוֹת לָכֶם הֲלֹא רַק אַתֶּם עִמָּכֶם אֲשָׁמוֹת לָהּ אֱלֹהֵיכֶם: (יא) וַעֲתָה שְׁמַעוּנִי וְהָשִׁיבוּ הַשְׁבִּיָּה אֲשֶׁר שְׁבִיתֶם מֵאֲחֵיכֶם כִּי חָרוֹן אָף ה' עֲלֵיכֶם: ס

(יב) וַיִּקְמוּ אֲנָשִׁים מֵרָאשֵׁי בְנֵי אֶפְרַיִם עֲזַרְיָהוּ בֶן יְהוֹחָנָן בִּרְכִיָּהוּ בֶן מִשְׁלֵמוֹת וִיחִזְקִיָּהוּ בֶן שְׁלֹם וַעֲמָשָׂא בֶן חֲדַלְיָהוּ עַל הַבָּאִים מִן הַצָּבָא: (יג) וַיֹּאמְרוּ לָהֶם לֹא תָבִיאוּ אֶת הַשְׁבִּיָּה הַזֶּה כִּי לֹא־שָׁמַת ה' עָלֵינוּ אַתֶּם אֲמָרִים לְהָסִיף עַל חֹטְאֵתֵינוּ וְעַל אֲשָׁמֵתֵינוּ כִּי רַבָּה אֲשָׁמָה לָנוּ וַחֲרוֹן אָף עַל יִשְׂרָאֵל: ס

(יד) וַיַּעֲזֹב הַחֲלוּץ אֶת הַשְׁבִּיָּה וְאֶת הַבָּזָה לִפְנֵי הָעָרִים וְכָל הַקָּהָל: (טו) וַיִּקְמוּ הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר נָקְבוּ בְשֵׁמוֹת וִיחִזְקִיָּהוּ בַשְּׁבִיָּה וְכָל מַעְרֻמֵּיהֶם הַלְבִּישׁוּ מִן הַשֶּׁלֶל וַיַּלְבִּשׁוּם וַיַּנְעִלוּם וַיַּאֲכִילוּם וַיִּשְׁקוּם וַיִּסְכּוּם וַיַּנְהִלוּם בַּחֲמָרִים לְכָל כּוֹשֵׁל וַיְבִיאוּם יָרֵחוֹ עִיר הַתְּמָרִים אֶצֶל אַחֵיהֶם וַיָּשׁוּבוּ שְׁמֵרוֹן: פ

(טז) בָּעֵת הַהִיא שָׁלַח הַמֶּלֶךְ אַחָז עַל מַלְכֵי אַשּׁוּר לַעֲזֹר לוֹ: (יז) וַעֲוֹד אֲדוֹמִים בָּאוּ וַיִּכּוּ בִיהוּדָה וַיִּשְׁבּוּ שְׁבִי: (יח) וַיִּפְלְשׁוּתִים פָּשְׁטוּ בְּעָרֵי הַשְּׁפֵלָה וְהִנָּגְבוּ לִיהוּדָה וַיִּלְכְּדוּ אֶת בֵּית שֶׁמֶשׁ וְאֶת אֵילֹון וְאֶת הַגִּדְרוֹת וְאֶת שׁוֹכֹו וּבְנוֹתֶיהָ וְאֶת תַּמְנָה וּבְנוֹתֶיהָ וְאֶת גִּמְזוֹ וְאֶת בְּנוֹתֶיהָ וַיִּשְׁבּוּ שָׁם: (יט) כִּי הִכְנִיעַ ה' אֶת יְהוּדָה בַּעֲבוּר אַחָז מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל כִּי הִפְרִיעַ בִּיהוּדָה וַמַּעוֹל מַעַל בָּהּ: (כ) וַיָּבֹא עָלָיו תִּלְגַּת פִּלְנֶאֶסֶר מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיִּצַּר לוֹ וְלֹא חָזְקוֹ: (כא) כִּי חָלַק אַחָז אֶת בֵּית ה' וְאֶת בֵּית הַמֶּלֶךְ וְהָעָרִים וַיִּתֵּן לַמֶּלֶךְ אַשּׁוּר וְלֹא לַעֲזָרָה לוֹ: (כב) וּבָעֵת הַזֶּה לוֹ וַיִּוָּסֶף לַמַּעוֹל בָּהּ הוּא הַמֶּלֶךְ אַחָז: (כג) וַיִּזְבַּח לֵאלֹהֵי דְרָמָשֶׁק הַמִּפְסִים בּוֹ וַיֹּאמֶר כִּי אֱלֹהֵי מַלְכֵי אֲרָם הֵם מַעֲזָרִים אוֹתָם לָהֶם אֲזַבַּח וַיַּעֲזֹרוּנִי וְהֵם הָיוּ לוֹ לְהַכְשִׁילוֹ וְלִכְלֹל יִשְׂרָאֵל: (כד) וַיֹּאסֹף אַחָז אֶת כָּלִי בֵּית הָאֱלֹהִים וַיִּקְצֹץ אֶת כָּלִי בֵּית הָאֱלֹהִים וַיִּסְגֹּר אֶת דִּלְתוֹת בֵּית ה' וַיַּעַשׂ לוֹ מִזְבְּחוֹת בְּכָל פְּנֵה בִירוּשָׁלַם: (כה) וּבְכָל עִיר וָעִיר לִיהוּדָה עָשָׂה בְמוֹת לְקַטֵּר לֵאלֹהִים אֲחֵרִים וַיִּכְעַס אֶת ה' אֱלֹהֵי אֲבֹתָיו: (כו) וַיִּתֵּר דְּבָרָיו וְכָל דְּרָכָיו הָרָאשִׁנִּים וְהָאֲחֵרוֹנִים הֵנָּה כְּתוּבִים עַל סֵפֶר מַלְכֵי יְהוּדָה וַיִּשְׂרָאֵל: (כז) וַיִּשְׁכַּב אַחָז עִם אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרוּהוּ בְּעִיר בִירוּשָׁלַם כִּי לֹא הִבִּיאוּהוּ לְקַבְּרֵי מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּמְלֹךְ יִחִזְקִיָּהוּ בְּנוֹ תַחֲתָיו: פ

## משנה מסכת סוטה פרק ח משנה א

משוח מלחמה בשעה שמדבר אל העם בלשון הקדש היה מדבר שנאמר:  
"והיה כקרבכם אל המלחמה ונגש הכהן" - זה כהן משוח מלחמה.  
"ודבר אל העם" - בלשון הקודש.

"ואמר אליהם (שם) שמע ישראל וגו' על אויביכם" - ולא על אחיכם, לא יהודה על שמעון ולא שמעון על בנימין  
שאם תפלו בידם ירחמו עליכם, **כמה שנאמר (ד"ה ב' כ"ח) "ויקומו האנשים אשר נקבו בשמות ויחזיקו בשביה וכל מערומיהם הלבשו מן השלל וילבישום וינעלום ויאכילום וישקום ויסכום וינהלום בחמורים לכל כושל ויביאום יריחו עיר התמרים אצל אחיהם וישבו שומרון"**.  
"על אויביכם" - אתם הולכים שאם תפלו בידם אין מרחמין עליכם.

## מדרש תנאים לדברים פרק כ

"אתם קרבים היום למלחמה על איביכם" - לא על אחיכם, לא יהודה על שמעון ולא שמעון על בנימין שאם  
תפלו בידם ירחמו עליכם, **כענין שני (שופ' כא ג) "ויאמרו למה ה' אלהי ישראל היתה זאת בישראל" וחזרו ויישיבו את השבט במקומו...**

## ישמעאל וגדליה

### ירמיהו פרק לט

(א) בשנה התשעית לצדקיהו מלך יהודה בחדש העשירי בא נבוכדנאצר מלך בבל וכל חילו אל ירושלם ויצרו עליה: ס

(ב) בעשתי עשרה שנה לצדקיהו בחדש הרביעי בתשעה לחדש הבקעה העיר: (ג) ויבאו כל שרי מלך בבל וישבו בשער התוך נרגל שר אצר סמגר נבו שר סרים נרגל שר אצר רב מג וכל שארית שרי מלך בבל: (ד) ויהי כאשר ראם צדקיהו מלך יהודה וכל אנשי המלחמה ויברחו ויצאו לילה מן העיר דרך גן המלך בשער בין החמתים ויצא דרך הערבה: (ה) וירדפו חיל כשדים אחריהם וישגו את צדקיהו בערבות ירחו ויקחו אותו ויעלהו אל נבוכדנאצר מלך בבל ובלתה בארץ חמת וידבר אתו משפטים: (ו) וישחט מלך בבל את בני צדקיהו ברבליה לעיניו ואת כל חרי יהודה שחט מלך בבל: (ז) ואת עיני צדקיהו עור ויאסרוהו בנחשתים לביא אתו בבליה: (ח) ואת בית המלך ואת בית העם שרפו הכשדים באש ואת חומות ירושלם נתצו: (ט) ואת יתר העם הנשארים בעיר ואת הנפלים אשר נפלו עליו ואת יתר העם הנשארים הגלה נבוצראדן רב טבחים בבל: (י) ומן העם הדלים אשר אין להם מאומה השאיר נבוצראדן רב טבחים בארץ יהודה ויתן להם כרמים ויגבים ביום ההוא:

(יא) ויצו נבוכדנאצר מלך בבל על ירמיהו ביד נבוצראדן רב טבחים לאמר: (יב) קחנו ועיניך שים עליו ואל תעש לו מאומה רע כי אם כאשר ידבר אליך כן עשה עמו: (יג) וישלח נבוצראדן רב טבחים ונבושזבן רב סרים ונרגל שר אצר רב מג וכל רבי מלך בבל: (יד) וישלחו ויקחו את ירמיהו מחצר המטרה ויתנו אותו אל גדליהו בן אחיקם בן שפן להוצאהו אל הבית וישב בתוך העם: ס...

### ירמיהו פרק מ

(ז) וישמעו כל שרי החילים אשר בשדה המה ואנשיהם כי הפקיד מלך בבל את גדליהו בן אחיקם בארץ וכי הפקיד אתו אנשים ונשים וטף ומדלת הארץ מאשר לא הגלו בבליה: (ח) ויבאו אל גדליה המצפתי וישמעאל בן נתניה ויוחנן ויונתן בני קרח ושריה בן תנחמת ובני עופי עיפי הנטפתי ויזניהו בן המעכתי המה ואנשיהם: (ט) וישבע להם גדליהו בן אחיקם בן שפן ולאנשיהם לאמר אל תיראו מעבוד הכשדים שבו בארץ ועבדו את מלך בבל וייטב לכם: (י) ואני הנני יושב במצפה לעמד לפני הכשדים אשר יבאו אלינו ואתם אספו יין וקיצו ושמן ושמו בכליכם וישבו בעריכם אשר תפשותם: (יא) וגם כל היהודים אשר במואב ובבני עמון ובאדום ואשר בכל הארצות שמעו כי נתן מלך בבל שארית ליהודה וכי הפקיד עליהם את גדליהו בן אחיקם בן שפן: (יב) וישבו כל היהודים מכל המקומות אשר נדחו שם ויבאו ארץ יהודה אל גדליהו המצפתי ואספו יין וקיצו הרבה מאד: פ

(יג) ויוחנן בן קרח וכל שרי החילים אשר בשדה באו אל גדליהו המצפתי: (יד) ויאמרו אליו הידע תדע כי בעלים מלך בני עמון שלח את ישמעאל בן נתניה להפכת נפש ולא האמין להם גדליהו בן אחיקם: (טו) ויוחנן בן קרח אמר אל גדליהו בסתר במצפה לאמר אלכה נא ואכה את ישמעאל בן נתניה ואיש לא ידע למה יכפה נפש ונפצו כל יהודה הנקבצים אליך ואבדה שארית יהודה: (טז) ויאמר גדליהו בן אחיקם אל יוחנן בן קרח אל תעש תעשה את הדבר הזה כי שקר אתה דבר אל ישמעאל: ס

### ירמיהו פרק מא

(א) ויהי בחדש השביעי בא ישמעאל בן נתניה בן אלישמע מזרע המלוכה ורבי המלך ועשרה אנשים אתו אל גדליהו בן אחיקם המצפתי ויאכלו שם לחם יחדו במצפה: (ב) ויקם ישמעאל בן נתניה ועשרת האנשים אשר

היו אתו ויכו את גדליהו בן אחיקם בן שפן בחרב וימת אתו אשר הפקיד מלך בבל בארץ: (ג) ואת כל היהודים אשר היו אתו את גדליהו במצפה ואת הכשדים אשר נמצאו שם את אנשי המלחמה הכה ישמעאל: (ד) ויהי ביום השני להמית את גדליהו ואיש לא ידע: (ה) ויבאו אנשים משכם משלו ומשמרון שמנים איש מגלחי זקן וקרעי בגדים ומתגדדים ומנחה ולבונה בידם להביא בית ה': (ו) ויצא ישמעאל בן נתניה לקראתם מן המצפה הלך הלך ובכה ויהי כפגש אתם ויאמר אליהם באו אל גדליהו בן אחיקם: ס

(ז) ויהי כבואם אל תוך העיר וישחטם ישמעאל בן נתניה אל תוך הבור הוא והאנשים אשר אתו: (ח) ועשרה אנשים נמצאו בם ויאמרו אל ישמעאל אל תמתנו כי יש לנו מטמנים בשדה חטים ושערים ושמן ודבש ויחדל ולא המיתם בתוך אחיהם: (ט) והבור אשר השליך שם ישמעאל את כל פגרי האנשים אשר הכה ביד גדליהו הוא אשר עשה המלך אסא מפני בעשא מלך ישראל אתו מלא ישמעאל בן נתניה חללים: (י) וישב ישמעאל את כל שארית העם אשר במצפה את בנות המלך ואת כל העם הנשארים במצפה אשר הפקיד נבוצראדן רב טבחים את גדליהו בן אחיקם וישבם ישמעאל בן נתניה וילך לעבר אל בני עמון: ס

(יא) וישמע יוחנן בן קרח וכל שרי החילים אשר אתו את כל הרעה אשר עשה ישמעאל בן נתניה: (יב) ויקחו את כל האנשים וילכו להלחם עם ישמעאל בן נתניה וימצאו אתו אל מים רבים אשר בגבעון: (יג) ויהי כראות כל העם אשר את ישמעאל את יוחנן בן קרח ואת כל שרי החילים אשר אתו וישמחו: (יד) ויסבו כל העם אשר שבה ישמעאל מן המצפה וישבו וילכו אל יוחנן בן קרח: (טו) וישמעאל בן נתניה נמלט בשמנה אנשים מפני יוחנן וילך אל בני עמון: ס

(טז) ויקח יוחנן בן קרח וכל שרי החילים אשר אתו את כל שארית העם אשר השיב מאת ישמעאל בן נתניה מן המצפה אחר הכה את גדליהו בן אחיקם גברים אנשי המלחמה ונשים וטף וסרסים אשר השיב מגבעון: (יז) וילכו וישבו בגרות כמוהם כמהם אשר אצל בית לחם ללכת לבוא מצרים: (יח) מפני הכשדים כי יראו מפניהם כי הכה ישמעאל בן נתניה את גדליהו בן אחיקם אשר הפקיד מלך בבל בארץ: ס

## מלכים ב כד

(ח) ובחדש החמישי בשבעה לחדש היא שנת תשע עשרה שנה למלך נבכדנאצר מלך בבל בא נבוצראדן רב טבחים עבד מלך בבל ירושלם: (ט) וישרף את בית ה' ואת בית המלך ואת כל בתי ירושלם ואת כל בית גדול שרף באש: (י) ואת חומת ירושלם סביב נתצו כל חיל כשדים אשר רב טבחים:

## מלכים א פרק טו

(טז) ומלחמה היתה בין אסא ובין בעשא מלך ישראל כל ימיהם: (יז) ויעל בעשא מלך ישראל על יהודה ויבן את הרמה לבלתי תת יצא ובא לאסא מלך יהודה: (יח) ויקח אסא את כל הכסף והזהב הנותרים באוצרות בית ה' ואת אוצרות בית מלך המלך ויתנם ביד עבדיו וישלחם המלך אסא אל בן הדד בן טברמן בן חזיון מלך ארם הישב בדמשק לאמר: (יט) ברית ביני ובינך בין אבי ובין אביך הנה שלחתי לך שחד כסף וזהב לך הפרה את בריתך את בעשא מלך ישראל ויעלה מעלי: (כ) וישמע בן הדד אל המלך אסא וישלח את שרי החילים אשר לו על ערי ישראל ויך את עיון ואת דן ואת אבל בית מעכה ואת כל כנרות על כל ארץ נפתלי: (כא) ויהי כשמע בעשא ויחדל מבנות את הרמה וישב בתרצה: (כב) והמלך אסא השמיע את כל יהודה אין נקי וישאו את אבני הרמה ואת עצייה אשר בנה בעשא ויבן בם המלך אסא את גבע בנימן ואת המצפה:

## הורקנוס ואריסטובלוס

### תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף פב עמוד ב

תנו רבנן: כשצרו בית חשמונאי זה על זה, היה הורקנוס מבפנים ואריסטובלוס מבחוץ. ובכל יום היו משלשים להם בקופה דינרין, והיו מעלים להם תמידין. היה שם זקן אחד שהיה מכיר בחכמת יונית, אמר להם: כל זמן שעוסקין בעבודה אין נמסרים בידכם. למחר שילשלו דינרין בקופה, והעלו להם חזיר. כיון שהגיע לחצי החומה נעץ צפרניו בחומה, ונזדעזעה ארץ ישראל ארבע מאות פרסה על ארבע מאות פרסה. באותה שעה אמרו: ארור האיש שיגדל חזירים, וארור האדם שילמד את בנו חכמת יונית.

### שיר השירים פרק ו

(יב) לא ידעתי נפשי שמתני מרכבות עמי נדיב:

### רש"י שיר השירים פרק ו פסוק יב

(יב) לא ידעתי - כנסת ישראל מתאוננת לא ידעתי להזהר מן החטא שאעמוד בכבודי בגדולתי ונכשלותי בשנאת חנם ומחלוקת שגבר במלכי בית חשמונאי הורקנוס ואריסטובלוס עד שהיה מביא אחד מהם את מלכות רומי וקבל מידו המלוכה ונעשה לו עבד ומאז נפשי שמתני להיות מרכבו' להרכיב עלי נדיבות שאר אומות:

### קדמוניות היהודים, יוספוס פלביוס, יד, ב

וצדיק אחד חביב אלוהים, חוניו שמו, שהתפלל פעם לאלוהים בשעת עצירת גשמים שיסיר את הבצורת ואלוהים שמע לקולו והמטיר, התחבא בראותו שהמהומה עומדת בתוקפה. הוא הובא למחנה היהודים והם דרשו ממנו שכשם שהתפלל והפסיק את הבצורת - כך יערוך תפילות נגד אריסטובולוס ובני סיעתו המורדים. וכשהתנגד וסירב, הכריחו ההמון. אז עמד בתוכם ואמר: אלוהינו מלך העולם, מאחר שאלה העומדים איתי הם עמך והנצורים כוהניך, בבקשה ממך שלא תשמע את אלו נגד אלו ולא תקיים מה שמבקשים אלו נגד אלו... הקיפו אותו הרשעים שביהודים והרגוהו בסקילה. מיד נפרע מהם האלוהים על אכזריותם והטיל עליהם עונש על רצח חוניו... שלח רוח גדולה וחזקה והשמיד את כל תבואת הארץ.

## רבן יוחנן בן זכאי ואבא סיקרא

### תלמוד בבלי, מסכת גיטין, דף נו עמוד א

שדריה עילויהו לאספסיינוס קיסר, אתא צר עלה תלת שני. הוו בה הנהו תלתא עתירי נקדימון בן גוריון ובן כלבא שבוע ובן ציצית הכסת... חד אמר להו אנא זיינא להו בחיטי ושערי, וחד אמר להו בדחמרא ובדמלחא ומשחא, וחד אמר להו בדציבי... הוה להו למיזן עשרים וחד שתא. הוו בהו הנהו בריוני, אמרו להו רבנן ניפוק ונעביד שלמא בהדיהו, לא שבקינהו. אמרו להו ניפוק ונעביד קרבא בהדיהו, אמרו להו רבנן לא מסתייעא מילתא. קמו קלנהו להנהו אמברי דחיטי ושערי והוה כפנא...

אבא סקרא ריש בריוני דירושלים בר אחתיה דרבן יוחנן בן זכאי הוה שלח ליה תא בצינעא לגבאי אתא א"ל עד אימת עבדיתו הכי וקטליתו ליה לעלמא בכפנא א"ל מאי איעביד דאי אמינא להו מידי קטלו לי א"ל חזי לי תקנתא לדידי דאיפוק אפשר דהוי הצלה פורתא א"ל נקוט נפשך בקצירי וליתי כולי עלמא ולישיילו בך ואייתי מידי סריא ואגני גבך ולימרו דנח נפשך וליעיילו בך תלמידך ולא ליעול בך איניש אחרינא דלא לרגשן בך דקליל את דאינהו ידעי דחייא קליל ממיתא עביד הכי נכנס בו רבי אליעזר מצד אחד ורבי יהושע מצד אחר כי מטו לפיתחא בעו למדקריה אמר להו יאמרו רבן דקרו בעו למדחפיה אמר להו יאמרו רבן דחפו פתחו ליה בבא נפק

### הקדמת הנצי"ב לספר בראשית

והענין דנתבאר בשירת האזינו על הפסוק "הצור תמים פעלו... צדיק וישר הוא", דשבח "ישר הוא" נאמר להצדיק דין הקדוש ברוך הוא בחורבן בית שני, שהיה "דור עקש ופתלתל". ופירשנו שהיו צדיקים וחסידים ועמלי תורה, אך לא היו ישרים בהליכות עולמים. על כן, מפני שנאת חנם שבלבם זה אל זה, חשדו את מי שראו שנוהג שלא כדעתם ביראת ה' שהוא צדוקי ואפיקורס. ובאו על ידי זה לידי שפיכות דמים בדרך הפלגה, ולכל הרעות שבעולם, עד שחרב הבית.

ועל זה היה צידוק הדין, שהקדוש ברוך הוא ישר הוא ואינו סובל צדיקים כאלו, אלא באופן שהולכים בדרך הישר גם בהליכות עולם, ולא בעקמימות אף-על-גב שהוא לשם שמים, דזה גורם חורבן הבריאה והריסות ישוב הארץ.

וזה היה שבח האבות, שמלבד שהיו צדיקים וחסידים ואוהבי ה' באופן היותר אפשר, עוד היו "ישרים", היינו: שהתנהגו עם אומות העולם, אפילו עובדי אלילים מכוערים; מכל מקום היו עמם באהבה, וחשו לטובתם, באשר היא קיום הבריאה. כמו שאנו רואים כמה השתטח אברהם אבינו להתפלל על סדום, אף-על-גב שהיה שנא אותם ואת מלכם תכלית שנאה עבור רשעתם, כמבואר במאמרו למלך סדום. מכל מקום חפץ בקיומם.

ובבראשית רבה פרשת וירא איתא על זה שאמר הקדוש ברוך הוא לאברהם אבינו: "אַהֲבֵתָּ צֶדֶק וְתִשָּׂא רָשָׁע" אהבת להצדיק את בריותי, ותשנא להרשיען... והיינו ממש כ"אַב הַמֶּן גִּזְיִם" שאף-על-גב שאין הבן הולך בדרך מישרים – מכל מקום שוחר שלומו וטובו. וכן הוצק חן ודרך ארץ נפלא, על דבר אברם את לוט, כמו שנתבאר בפרשת "לך". וכן ראינו כמה נוח היה יצחק אבינו להתפייס ממשנאיו, ובמעט דברי פיוס מאבימלך ומרעיו – נתפייס באופן היותר ממה שבקשו ממנו, כמבואר במקומו. ויעקב אבינו, אחר שהיטב חרה לו על לבן, שידע שבקש לעקרו לולי ה', מכל מקום דבר עמו דברים רכים. עד שאמרו על זה בבראשית רבה "קִפְּדוּתָן של אבות ולא עֲנִיָּוָתָן של בנים" (עיין שם), ונתפייס עמו מהר.

### **כְּתַנֶּת פְּסִים / לאה גולדברג**

בְּעֵלִי חִלּוּמוֹת אָנוּ, אֶל-נָא תִשְׁלַח  
נִפְשֶׁךָ, שְׁאֵתָה מִפֶּסַח וּמִחֲמִיר  
הָאֵבִיב הָאֶכְזָר עַד גְּרוֹנְךָ יַעֲלֶה  
וַיִּשְׁטֹף חֲזוֹנְךָ וַיִּמִּיר.  
וְתִקִּיץ וְתִרְאֶה הַחֲלוּם שֶׁנִּקְטַל,  
וּמִפְּלֹט תִּבְקֶשׁ בְּצִנָּה וּדְמָמָה  
אֶךְ הַבֶּקֶר יִפְּכָה בָּאוֹר וּבִטֹל  
וַיִּתְּלֶה בֵּין רִיסֶיךָ דְמָעָה.  
עוֹלָמְךָ הַצָּלוּל יִשְׁבֵּר לְרִסְיָסִים  
עַתָּה יִגַּע בְּלִבּוֹ שֶׁל עוֹלָם מְאָבָן –  
כִּי אֲבִיךָ הִלְבִּישׁ אוֹתָךְ כְּתַנֶּת פְּסִים,  
יִקְרִיבוּךָ אֲחִיךָ קֶרְבָּן.

### **כְּתוֹנֶת פְּסִים / מאיר אריאל**

לפני כמה וכמה שנות אלף  
נפרדנו אני ואחי  
הוא לכיוון של הקרירים האלה  
אני לדרום מזרחי  
יובלות על יובלות לא התראנו  
ופתאום נפגשנו כאן  
לא הכרנו כל כך השתננו  
טוב שהשארנו סימן

מה הם עשו לך אתה בכלל לא דומה לי  
בבכי צחק לי אחי  
אתה לא נראה כל כך ישראלי  
בטח שלא תנכי

כן, כל הצבעים עוד יזהירו  
לכל הצדדים בעולם  
לראות כולם את כולם  
וכל הצדדים עוד יכירו  
בגוונים השונים את עצמם  
ויותר הצבעים לא יסתירו  
אדם מאדם דם מדם

מי שמדבר צחקתי בכיתי למראה החיוור של אחי  
למבטא המוזר שלו ביטא ביטא זה יותר תנכי?  
הוא כתונת פסים שלי כל פס בי נוגע  
כל פס רוצה לקלף לי את העור  
הוא פסים פסים פסים שלי אני לא אשתגע  
רק אתן לגוונים מעט אור  
כן, כל הצבעים עוד יזהירו...

פולנים התנפלו על מרוקו  
רוסים נכנסו בתימן  
מצרים חטפה מטורקיה  
שבדרך תקעה את יוון  
איך שביניהם הסתבכנו  
כבר סופר אף כי לא יאומן  
אבל למה את המלחמות הזרות שלהם משכנו  
אחרי שהם שכחו אותנו מזמן מזמן  
הוא כתונת פסים שלי כל פס בי נוגע  
כל פס רוצה לקלף לי את העור  
הוא פסים פסים פסים שלי  
אני לא אשתגע לא אשתגע  
רק אתן לגוונים מעט אור

## כְּתַנֶּת הַפְּסִים / נפתלי צבי אימבר

מי נתן יעקב למשסה וישראל לבוזזים (ישעיהו מב)

|                                        |                                            |                                              |
|----------------------------------------|--------------------------------------------|----------------------------------------------|
| יַעֲקֹב אָהֵב אֶת יוֹסֵף,              | לֹא קָנְאוּ בּוֹ                           | זו כְּתַנֶּת הַפְּסִים.                      |
| עַדוֹת שָׁם בִּיהוֹסֵף <sup>1</sup>    | עַל עֲצָם גָּדְלוֹ                         |                                              |
| בְּלִבוֹשׁ כְּתַנֶּת הַפְּסִים;        | אוּ עַל חֲכָמָתוֹ –                        | מי נָתַן יַעֲקֹב לַמִּשְׁפָּה <sup>8</sup> , |
| אֲחִיו בְּלִבָּם שְׁנֵאוֹהוּ,          | רַק עַל כְּתַנֶּת הַפְּסִים.               | יִשְׂרָאֵל בְּמַלְחָמָה לַתְּבוּסָה          |
| לִישְׁמָעֵאלִים מְכֻרָוהוּ             | עַת הָרוּמִיִּים                           | וְאַרְצוֹ לַמַּעֲוֹן זְעוּת?                 |
| וְהוּא עֶמֶד בֵּין הַדְּסִים.          | צָרוֹ עַל יְרוּשָׁלַיִם,                   | יָרַד מִכֶּם גָּאוֹנוֹ                       |
| וּמִנִּי אֲזַ וְעַד הֵנָּה             | הַגְּרִנוֹת הָיוּ מִשְׁפִּים,              | אֲבָד אֲרָצוֹ וְהוֹנוֹ                       |
| מִיָּאֹר שְׁחֹר הַיַּרְדֵּנָה          | תּוֹכָה הָאֲחִים רָעִשׁוּ <sup>4</sup> ,   | לַמִּשְׁלָל עַמִּים <sup>9</sup> הֵנוּ       |
| דְּמֻעוֹתֵינוּ כְּמִים מְכֻסִּים,      | שְׁלוֹם הָעִיר לֹא דָרְשׁוּ <sup>5</sup> , | וְזֹאת תּוֹרַת הַקְּנָאוֹת <sup>10</sup> .   |
| מִגֶּלֶת יִשְׂרָאֵל                    | כַּבֵּגְד קִנְיָה לְכֹשׁוֹ –               | חָדְלוּ מִהֵיּוֹת קִנְיָאִים,                |
| מִדָּם וּדְמֻעוֹת רֻטָּה               | עַל אוֹדוֹת כְּתַנֶּת הַפְּסִים.           | לְשָׁנִים עֶשֶׂר קָרְעִים <sup>11</sup>      |
| פָּנִים וְאַחֹר כְּתוּבָה <sup>2</sup> |                                            | קָרְעוּ כְּתַנֶּת הַפְּסִים!                 |
| בְּמִגֶּלֶת "כְּתַנֶּת הַפְּסִים".     | כָּלֶם בְּרָאָה שְׁגוּ <sup>6</sup> ,      | אֲזַ יַעֲקֹב תּוֹלַעָה <sup>12</sup>         |
|                                        | לְפִלְגוֹת אֲזַ נִפְלְגוּ,                 | יִלְבֹּשׁ כְּמִדּוֹ גָּאָה                   |
| עַת קָרַח וְעֵדְתוֹ <sup>3</sup>       | עַל כֵּן הֵם נִמְסִים.                     | וּכְקֶדֶם יוֹרֵה דַּעָה,                     |
| מִמָּסוֹ בְּמִשָּׁה וְתוֹרָתוֹ         | וּכְמוֹ קָלְלָה נִמְרָצָה                  | כְּמִלְאָן עֶמֶד בֵּין הַדְּסִים.            |
| לְהֵיוֹת אֱלֹהִים מְנַסִּים.           | עָלֵי עַמִּי רוֹבֶצֶת                      |                                              |
|                                        | זו סִמְל הַתְּפִלָּצָה <sup>7</sup> –      |                                              |

- 1 תהלים פא, ו - עדות ביהוסף שמו בצאתו על ארץ מצרים שפת לא ידעתי אשמע:
- 2 יחזקאל טי - ואראה והנה יד שלוחה אלי והנה בו מגלת ספר: ויפרש אותה לפני והיא כתובה פנים ואחור וכתוב אליה קנים והנה והי: במדבר טז, ג - ויקהלו על משה ועל אהרן ויאמרו אליהם רב לכם כי כל העדה כלם קדשים וכתובם ה' ומדוע תתנשאו על קהל ה':
- 3 סוטה מט, ב - ת"ר: כשצרו מלכי בית חשמונאי זה על זה, היה הורקנוס מבחוץ ואריסטובולוס מבפנים
- 4 ירמיהו כט, ז - ודרשו את שלום העיר אשר הגליתי אתכם שמה והתפללו בעדה אל ה' כי בשלומה יהיה לכם שלום:
- 5 ישעיהו כח, ז - וגם אלה ביין שגו ובשכר תעו כהן ונביא שגו בשכר נבלעו מן היין תעו מן השכר שגו בראה פקו פליליה:
- 6 יחזקאל ח, ה - ויאמר אלי בן אדם שא נא עיניך דרך צפונה ואשא עיני דרך צפונה והנה מצפון לשער המזבח סמל הקנאה הזה בבאה: ויאמר אלי בן אדם הראה אתה מה הם עשים תועבות גדלות אשר בית ישראל עשים פה לרחקה מעל מקדשי ועוד תשוב תראה תועבות גדלות:
- 7 ישעיהו מב, כד - מי נתן למשסה יעקב וישראל לבוזזים הלוא ה' זו חטאנו לו ולא אבו בדרכיו הלוך ולא שמעו בתורתו:
- 8 איוב יז, ו - והצגני למשל עמים ותפת לפני אהיה:
- 9 במדבר ה, כט - זאת תורת הקנאת אשר תשטה אשה תחת אישה ונטמאה:
- 10 מלכים א יא, ל - ויתפש אחיה בשלמה החדשה אשר עליו ויקרעה שנים עשר קרעים:
- 12 ישעיהו מא, יד - אל תיראי תולעת יעקב מתי ישראל אני עזרתך נאם ה' וגאלך קדוש ישראל:

## בראשית פרק לז

(ג) וַיִּשְׂרָאֵל אֶהָב אֶת יוֹסֵף מִכָּל בָּנָיו כִּי בֶן זֻקְנִים הוּא לֹו וַעֲשֵׂה לֹו כְּתֹנֶת פָּסִים: (ד) וַיֵּרְאוּ אָחָיו כִּי אֹתוֹ אָהָב אֲבִיהֶם מִכָּל אָחָיו וַיִּשְׁנְאוּ אֹתוֹ וְלֹא יָכְלוּ דַּבְּרוֹ לְשָׁלָם:...

(כג) וַיְהִי כַּאֲשֶׁר בָּא יוֹסֵף אֶל אָחָיו וַיִּפְּשִׁיטוּ אֶת יוֹסֵף אֶת כְּתֹנֶתוֹ אֶת כְּתֹנֶת הַפָּסִים אֲשֶׁר עָלָיו:...

(כט) וַיֵּשֶׁב רָאוּבֵן אֶל הַבּוֹר וְהִנֵּה אֵין יוֹסֵף בַּבּוֹר וַיִּקְרַע אֶת בְּגָדָיו: (ל) וַיֵּשֶׁב אֶל אָחָיו וַיֹּאמֶר הִילֵד אֵינֶנּוּ וְאֲנִי אָנֹכִי אֲנִי בָא: (לא) וַיִּקְחוּ אֶת כְּתֹנֶת יוֹסֵף וַיִּשְׁחָטוּ שְׂעִיר עִזִּים וַיִּטְבְּלוּ אֶת הַכְּתֹנֶת בַּדָּם: (לב) וַיִּשְׁלְחוּ אֶת כְּתֹנֶת הַפָּסִים וַיָּבִיאוּ אֶל אֲבִיהֶם וַיֹּאמְרוּ זֹאת מִצָּאֵנוּ הֵכֵר נָא הַכְּתֹנֶת בְּנֶךְ הוּא אִם לֹא: (לג) וַיִּכְיֶרֶה וַיֹּאמֶר כְּתֹנֶת בְּנִי חַיָּה רָעָה אֲכַלְתֶּהוּ טָרֶף טָרֶף יוֹסֵף: (לד) וַיִּקְרַע יַעֲקֹב שָׂמָלְתָיו וַיִּשָּׂם שָׂק בְּמַתְּנָיו וַיִּתְאַבֵּל עַל בָּנָיו יָמִים רַבִּים:

## שמואל ב פרק יג

(י) וַיֹּאמֶר אֲמִנּוֹן אֶל תָּמָר הַבִּיָּאִי הַבִּרְיָה הַחֲדָר וְאֶבְרָה מִיָּדְךָ וּתְקַח תָּמָר אֶת הַלֵּבָבוֹת אֲשֶׁר עָשִׂתָּה וּתְבַא לְאֲמִנּוֹן אַחִיהָ הַחֲדָרָה: (יא) וּתְגַשׁ אֵלָיו לְאָכֹל וַיִּחַזֵּק בָּהּ וַיֹּאמֶר לָהּ בּוֹאִי שְׁכַבִּי עִמִּי אַחֹתִי: (יב) וּתְאָמַר לוֹ אֵל אָחִי אֵל תַּעֲנֵנִי כִּי לֹא יַעֲשֶׂה כֵן בְּיִשְׂרָאֵל אֵל תַּעֲשֶׂה אֶת הַנִּבְלָה הַזֹּאת: ... (יד) וְלֹא אָבָה לִשְׁמֹעַ בְּקוֹלָהּ וַיִּחַזֵּק מִמֶּנָּה וַיַּעֲנֶה וַיִּשְׁכַּב אִתָּהּ: (טו) וַיִּשְׁנָאָה אֲמִנּוֹן שְׁנָאָה גְּדוֹלָה מֵאֵד כִּי גְדוֹלָה הַשְׁנָאָה אֲשֶׁר שְׁנָאָה מֵאֲהָבָה אֲשֶׁר אָהָבָה וַיֹּאמֶר לָהּ אֲמִנּוֹן קוּמִי לִכִּי: (טז) וּתְאָמַר לוֹ אֵל אֲדוֹת הָרָעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת מֵאֲחֶרֶת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִמִּי לְשַׁלְּחֵנִי וְלֹא אָבָה לִשְׁמֹעַ לָהּ: (יז) וַיִּקְרָא אֶת נַעֲרוֹ מִשְׁרָתוֹ וַיֹּאמֶר שְׁלַחֵנוּ נָא אֶת זֹאת מֵעָלֶי הַחוּצָה וְנַעַל הַדֶּלֶת אַחֲרֶיהָ: (יח) וְעָלְיָה כְּתֹנֶת פָּסִים כִּי כֵן תִּלְבָּשֶׁן בָּנוֹת הַמֶּלֶךְ הַבְּתוּלוֹת מֵעִילִים וַיֵּצֵא אוֹתָהּ מִשְׁרָתוֹ הַחוּץ וְנַעַל הַדֶּלֶת אַחֲרֶיהָ: (יט) וּתְקַח תָּמָר אֶפֶר עַל רֹאשָׁהּ וּכְתֹנֶת הַפָּסִים אֲשֶׁר עָלְיָה קָרָעָה וַתִּשָּׂם יָדָהּ עַל רֹאשָׁהּ וַתֵּלֶךְ הַלּוֹךְ וַזְעָקָה:

## זכריה פרק א

(ז) בַּיּוֹם עֲשָׂרִים וָאַרְבָּעָה לַעֲשִׂיתִי עֶשֶׂר חֹדֶשׁ הוּא חֹדֶשׁ שָׁבַט בְּשָׁנַת שְׁתֵּים לְדַרְיוֹשׁ הָיָה דְּבַר ה' אֶל זַכְרְיָה בֶן בְּרַכְיָהוּ בֶן עֲדֻיָּה הַנְּבִיא לֵאמֹר: (ח) רְאִיתִי הַלֵּילָה וְהִנֵּה אִישׁ רֹכֵב עַל סוּס אָדָם וְהוּא עֹמֵד בֵּין הַהַדְסִים אֲשֶׁר בְּמִצְלָה וְאַחֲרָיו סוּסִים אֲדָמִים שְׂרָקִים וְלִבָּנִים: (ט) וַאֲמַר מָה אֵלֶּה אֲדָנִי וַיֹּאמֶר אֵלַי הַמֶּלֶךְ הַדְּבַר בִּי אֲנִי אֶרְאֶה מָה הֵמָּה אֵלֶּה: (י) וַיַּעַן הָאִישׁ הָעֹמֵד בֵּין הַהַדְסִים וַיֹּאמֶר אֵלֶּה אֲשֶׁר שָׁלַח ה' לְהַתְּהַלֵּךְ בָּאָרֶץ: (יא) וַיַּעֲנֶנּוּ אֶת מֶלֶךְ ה' הָעֹמֵד בֵּין הַהַדְסִים וַיֹּאמְרוּ הַתְּהַלֵּכְנוּ בָּאָרֶץ וְהִנֵּה כָּל הָאָרֶץ יִשְׁבֶּת וְשָׁקֹטָהּ: (יב) וַיַּעַן מֶלֶךְ ה' וַיֹּאמֶר ה' צְבָאוֹת עַד מָתִי אֲתָה לֹא תִרְחַם אֶת יְרוּשָׁלַם וְאֵת עִירֵי יְהוּדָה אֲשֶׁר זָעַמְתָּה זֶה שְׁבַעִים שָׁנָה: (יג) וַיַּעַן ה' אֶת הַמֶּלֶךְ הַדְּבַר בִּי דְּבָרִים טוֹבִים דְּבָרִים נְחֻמִּים: (יד) וַיֹּאמֶר אֵלַי הַמֶּלֶךְ הַדְּבַר בִּי קִרְא לֵאמֹר כֹּה אָמַר ה' צְבָאוֹת קִנְיַתִּי לִירוּשָׁלַם וְלִצִּיּוֹן קִנְיָה גְּדוֹלָה: (טו) וְקֶצֶף גְּדוֹל אֲנִי קֶצֶף עַל הַגּוֹיִם הַשְׂאֲנָנִים אֲשֶׁר אֲנִי קֹצֵפְתִּי מֵעַט וְהֵמָּה עָזְרוּ לָרָעָה: (טז) לָכֵן כֹּה אָמַר ה' שְׁבַתִּי לִירוּשָׁלַם בְּרַחֲמִים בֵּיתִי יִבְנֶה בָּהּ נָאִם ה' צְבָאוֹת וְקוֹה וְקוֹ יִנְטֶה עַל יְרוּשָׁלַם: (יז) עוֹד קִרְא לֵאמֹר כֹּה אָמַר ה' צְבָאוֹת עוֹד תִּפּוּצִינָה עִירֵי מִטּוֹב וְנַחֵם ה' עוֹד אֶת צִיּוֹן וְבַחֵר עוֹד בִּירוּשָׁלַם:

## כתוב בעפרון בקרון החתום / דן פגיס

כאן במשלוח הזה

אני חוה

עם הבל בני

אם תראו את בני הגדול

קין בן אדם

תגידו לו שאני

## בשבח אחותי / ויסלבה שימבורסקה

תרגום: רפי וייכרט

אחותי אינה כותבת שירים

ונראה שכתב לא תתחיל לפתע לכתב שירים.

זה בא לה מאמא, שלא כתבה שירים,

ומאבא שאף הוא לא כתב שירים.

תחת קורת הגג של אחותי אני מרגישה בטוחה:

בעלה של אחותי לא היה כותב שירים בעד שום הון שבועולם.

ואף שזה נשמע כמו יצירה של אדם מצדונסקי

אף אחד מן הקרובים אינו עוסק בכתיבת שירים.

במגרות של אחותי אין שירים ישנים

ובתיק שלה אין שירים חדשים.

וכשאחותי מזמינה לארוחת צהרים

אני יודעת שאין בכונתה לקרא באזני שירים.

המרקים שלה מצוינים בלא מחשבה תחלה

והקפה אינו נשפך על כתבי היד.

במשפחות רבות איש אינו כותב שירים,

ואם כן – אדם אחד בלבד, לעתים רחוקות

לפעמים השירה שוטפת במוֹרֵד מפלי הדורות,

דבר היוצר מערבלות מסכנות ברגשות ההדדיים.

אחותי מטפחת פרוזה דיבורית לא רעה,

וכל כתיבתה הספרותית מסתכמת בגליות מחפשה

עם טקסט שמבטיח מדי שנה אותו הדבר:

כשתשוב

אז הכל

הכל

הכל תספור.

### שלוש אחיות / שי עגנון (בתוך "אלו ואלו")

שלוש אחיות דרו בבית אפל והיו תופרות כלי לבן לאחרים. מאור הבוקר עד חצות לילה, ממוצאי שבת עד ערב שבת עם חשכה לא זזו מאצבעותיהן לא מספריים ולא מחט ולא פסקה גניחה מלבן, לא בימות החמה ולא בימות הגשמים. אבל ברכה לא מצאו בעמלן. ואם מצאו פת חרבה לא היה בה כדי שביעה. פעם אחת נתעסקו בעשיית כתונת לכלה עשירה. משסיימו מלאכתן נזכרו צרתן שאין להן כלום חוץ מעורן על בשרן, ואף הוא מזקין ותושש. נתמלא לבן צער. נתאנחה אחת ואמרה כל ימינו אנו יושבות ומתייגעות לאחרות ואנו אפילו פיסת בד לעשות לעצמנו תכריכים אין לנו.

אמרה שנייה אחותי אל תפתחי פה לשטן.

ואף היא נאנחה עד שזלגה דמעות.

ביקשה שלישית לומר אף היא דבר. כיוון שפתחה לדבר ניתזה צינורה של דם מפיה וטינפה את הכתונת. כשהביאה את הכתונת אצל הכלה, יצא הגביר מטרקלינו. ראה את הכתם, גער בתופרת והוציאה בנזיפה. ואין צריך לומר שלא נתן לה שכרה.

הי, אילו רקקה השניה דם והשלישית הייתה בוכה, יכולים היינו לכבס את הכתונת בדמעותיה ולא היה הגביר בא לידי כעס. אבל אין הכל עשוי יפה בעתו. ואפילו הכל היה עשוי יפה בעתו, כלומר אילו היתה זו בוכה אחר שזו רקקה דם, עדיין אין כאן משום נחמה גמורה.